

WOMU SI BA GUSUNƆ KUA

Tire teni, ten gari s̄awa womu si ba GusunƆ kua yellun di. Womu sin gasu su s̄awa siarabu, gasu kanaru, gasu bu ka torarun suuru kana, gasu bu ka faaba kana GusunƆn mi, k̄sa gaa yà n bu deema, gasu maa nuku sankiranun s̄.

Yesun tii u womu sin gari ḡe sia win s̄s̄siru s̄. GisƆ womu si, su kua ḡa girinu naan̄ dokeobun s̄aru s̄.

Ba womu si b̄nu kuawa suba n̄bu. B̄nu baayere ya domarun gari m̄ yen wii gober̄.

Tire ten kpunaa

1. Womusun b̄nu gbiikaa, womu 1n di sere womu 41.
2. Womusun b̄nu yiruse, womu 42n di sere womu 72.
3. Womusun b̄nu itase, womu 73n di sere womu 89.
4. Womusun b̄nu nn̄ese, womu 90n di sere womu 106.
5. Womusun b̄nu n̄buse, womu 107n di sere womu 150.

WOMUSUN B̄NU GBIKAA

1

¹ Wi u s̄a doo n̄arugii,
wiyā u ku ra t̄n k̄sobun gari n̄.

Wiyā u ku ra durum̄gibu sw̄i.

Wiyā u ku ra n w̄a ka be ba GusunƆ atafiru m̄.

² Wiyā u ra n nuku dobu m̄ GusunƆn gari s̄ s̄ s̄
s̄.

Wiyā u ra n GusunƆn gari bwisikum̄ w̄kuru.

Wiyā u ra n GusunƆn gari k̄i saa kpuro.

³ U sãa nge dãa te ta yõ daara.
 Ten wurusu ra n bekusu sãawa saa kpuro.
 Ta ra mawa ten marubun saa sã.
 Tõnu wi u sãa nge me,
 ye u seewa u wõri kpuro, ya ra koorewa.
⁴ Adama tãn kãso kun doo nõuru wasi.
 U ñ sãa nge dãa te.
 Yaka gbebusa u ka weene si woo ga ra yarinasi.
⁵ U ñ gem wasi Gusunã u n nùn siri.
 U ñ maa kpẽ u n wãa gemgibun wuurã.
⁶ Domi win swaa dõwa kam koo yerã.
 Adama Yinni Gusunãwa u gemgibu swaa gbiiye.

2

¹⁻² Yinni Gusunã u goo gõsa u bandu wẽ.
 Mban sãna sinambu ba nùn seesimã.
 Mban sãna tem yẽrobu ba nùn seesimã.
 Mban sãna tem wirugibu ba tabun sãuru mã.
 Mban sãna bwesenu nu arukawani bõkumã.
 Mban sãna tãmba nõ tã mã ba mã,
³ su ben dam bua, su tii yakia ben yorun di.
⁴⁻⁶ Ba n yẽ ma kama mi,
 domi Gusunã u bu yẽemã.
 Yinni u sã wãllã u bu yaakorũ mã.
 U sunã wi u gõsa swãi kã win guurã te ba mã Siõni.
 Yen sã, i n tii se,
 kpa u ku bẽẽ seeyasia ka mõru,
 kpa i nanda win mõru bakan sã.
⁷ Sunã wi, u nee, kon kpara ye Yinni Gusunã u man
 sãõwa.
 U nee, gisã na kua win bii.
 Gisã u kua nen tundo.
⁸ U man sãõwa u nee,
 na n nùn bwesenu kpuro kana,

u koo man nu wě.
 Nà n nùn handunian goonu nne kana,
 u koo man ye wě.

⁹ U maa man sɔɔwa u nɛɛ,
 kon kpĩ n bu kpara nge wi u kparamɔ ka sii bokuru,
 kon kpĩ n bu kɔsuku nge weke te ba mɔma.

¹⁰ Tě, bɛɛ sinambu, bɛɛ be i tem kpare,
 i kirɔ yeni swaa dakio.

Bɛɛ sinambu, bɛɛ be i tem kpare, i yěru kasuo.

¹¹ I Yinni Gusunɔ sãawɔ ka bɛɛɛɛ.
 I Yinni Gusunɔ wiru kpĩiyɔ ka nasiaru,

¹² kpa u ku raa mɔru ko subaru sɔɔ.

Domi win mɔru yà n seewa, u koo de i kam ko.

Adama doo nɔrugiba be ba nùn naane sãa kpuro.

3

¹ Dafidin womu geni ga ka kpikiru yã te u sua win
 bii Abusalɔmun sɔ. Ge wee.

² Yinni Gusunɔ, nɛn yiberɛba ba dabi.

Be ba man seesi ba dabi.

³ Geema dabira ta gerumɔ,
 na n somiru wasi wunen min di.

⁴ Adama nɛ, na nɛɛ,
 wuna a ra man gaɛ nge tɛɛru,
 wuna a ra man nasara wě,
 wuna a ra man sekuru yare.

⁵ Nà n nun nɔɔguru sue na somiru kana,
 a ra nɛn nɔɔ nɔ wunen guurun di mi a wãa.

⁶ Nà n kpuna na dweeya wɔku giriru,
 wuna a ra n man kɔsu.

Nà n yanda na ra deemɛwa
 wuna a man kɔsu.

⁷ Yiberɛ dabinu nu man koro bure,
 yiberɛ dabinu nu man sikerena,

adama na ñ ben berum mə.

⁸ Gusunə nən Yinni, a seewo a man faaba ko.

A seewo a nən yiberɛba wiru kəsuku.

A seewo a ben nəsɔ kəsuku.

⁹ Wuna a ra tənɔ faaba ko.

A de wunenɛ domaru ta n ka wunenɛ tambu wãa.

4

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua ka mərəku. Ge wee.

² Gusunə, nà n wãa nənɔ swãaru sɔɔ,

wuna a ra man somi.

Nà n nun soka, a man wurario.

A nən wənwəndu waawo,

a nən kanaru nɔwɔ,

wunɛ wi a ra man sirie.

³ Bɛɛ tambu, sere saa yerà i ko i n man wəmmə.

Bɛɛ tambu, sere saa yerà i ko i n kam gire.

Bɛɛ tambu, sere saa yerà i ko i n weesu swii.

⁴ I n yɛ ma Gusunə u ra tii naanɛgii gɔsie.

I n yɛ ma Gusunə u ra nən nɔɔ nɔ.

⁵ I bwisikuo gɔruɔ bɛɛn kpin yenɔ kpa i mari.

I diirio berum sɔ kpa i durum deri.

⁶ I Yinni Gusunə naanɛ dokeo.

I yākunu koowo ni u bikiamə.

⁷ Tən dabira weeweenu mə ta mə,

Gusunə, a ka sun bəri yendu naawɔ.

Yinni, a ka sun nənɔ geu mɛɛrio.

⁸ Adama nɛ, na ra n nuku dobu mə

n kere be ba dīanu yiba.

Na ra n yɛɛrimə n kere be ba tam yiba.

⁹ Nà n kpuna na ra dweeye ka bəri yendu,

domi wunɛ turowa a man kɔsu, Yinni Gusunə.

5

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua ka gaasiraru. Ge wee.

² Yinni Gusunɔ, a man swaa dakio. Gusunɔ, a nɛn weeweenu nɔɔwɔ.

³ Yinni Gusunɔ, a nɛn wuri swaa dakio. Yinni, nɛn sina boko, wuna na kanamɔ.

⁴ Yinni Gusunɔ, a ra nɛn kanaru nɔ bururu. Yinni Gusunɔ, a ra nɛn nɔɔ nɔ sɔɔ ù n yara.

Wee na wunɛn wisibu mara.

⁵ Yinni Gusunɔ, a ku ra kɔsa kã.

Kɔsan kowobu ba ñ wãa yeru wasi wunɛn mi.

⁶ Tii suobu ba ñ kpɛ bu yɔra wunɛn mi.

A kɔsan kowobu tusa.

⁷ A tɔn gowobu tusa.

A taki diobu tusa.

A ra wee kowobu kpeerasie.

⁸ Adama nɛ, wunɛn durom bakam sɔna

kon kpĩ n da wunɛn sãa yerɔ.

Wunɛn durom bakam sɔna

kon kpĩ n yiira mi a wãa.

Miya kon kpĩ n nun bɛɛɛ wɛ.

Miya kon kpĩ n nun sã.

⁹ Yinni Gusunɔ, a sãawa bɔrɔkini.

Yinni Gusunɔ, a man swaa sɔsio ye a kĩ n swĩ.

Yinni Gusunɔ, a nɛn yibɛɛba sɔsio ma

wuna a man kpare.

¹⁰ Ben gari kun naane mɔ.

Ben yara ya ra n tɔmbu fufu mɔwa.

Kɔsa ben bwisikunu nu ra n naa gire.

Kam koba ben gere ya ra ka nɛ.

¹¹ A bu nɔni sɔɔwɔ ben taaren sɔ.

A bu sureo ben tiin yina sɔɔ.

A bu giro wunɛn wuswaan di,

domi ben durum ya kpã.

Ba maa nun seesi.

¹²⁻¹³ Be ba sãa wunεgibu, kaa de bu nuku dobu wa.

Kaa de bu katinu kara.

Kaa de bu yēeri. Kaa bu kōsu.

Kaa bu domaru kua.

Kaa bu ganε nge teferu wunen kīrun saabu,

domi ba nun kī,

ma ba nun mεm nəwammε.

6

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua
ka mərəku. Ge wee.

² Yinni Gusunə, a ka man məru sãa,
adama na nun kanamə,
a ku man gerusi, a ku man seeyasia.

³ A nen wənwəndu waawo, a man bekio,
domi nen wasi kun dam mə.
Wee na gəə dəə.

⁴ Nen bwēra kun kpī.
Yinni, sere saa yerà kaa man deri mε.
Saa yerà kaa man somiru na.

⁵ A wurama a man faaba ko.
A man wəro wunen durom sã.

⁶ Domi wi u gu u n maa wunen bwisikunu m̀.
Wi ba sika u n maa kpē u nun sã.

⁷ Yinni Gusunə, weeweenu dera na n dam mə.
Wōkuru baatere nen nəni yīresu ra n kokuməwa.
Wōkuru baatere nen kpın yera ra n waarewa.

⁸ Nen nəni məsə swīn sã.
Yiberəbara ba man yeni kpuro koosia.

⁹ Bεε be i kōsa m̀ kpuro, i doonə nen min di,
domi na faaba kana.

Yinni Gusunə u nen wuri nua.

¹⁰ U nen weeweenu nua.

U nen kanaru mwa.

¹¹ Yinni Gusunə u koo nen yiberεba kamia,
kpa bu sekuru wa.

U koo bu gira,

kpa bu biruku yira wura ka sekuru.

7

¹ Womu ge Dafidi u kua sanam me u nuki sankire
Kusi Benyamεεgiin sɔ. Ge wee.

² Gusunə nen Yinni, wuna na naane sãa.

A man wəro be ba man naa giren noman di.

³ Kpa bu ku raa man mwa bu kasuku
nge me gbee sunə ga ra yaa kasuku,
goo u kun ye wəre.

⁴⁻⁵ Gusunə, nen Yinni, wee ba man taare wεemə ba
mɔ,

na goo torari,

na nen kɩnasi bəro kɔoru kua,

na nen yiberε wəri,

na win yānu wəra ka wəbia.

Adama nà n yen gaa kuan na ka gem,

⁶ a de nen yiberε u man sēre u go.

A de u nen goru deri mi.

⁷ Yinni Gusunə, a nen yiberε wərio ka məru.

Be ba kɔrua, a bu sεyasio ka məru.

A de a n wāa nen bəkuə.

A de a man siri.

⁸ Yinni Gusunə, wee a sɔ wunen sina gənaə.

A de bwesenu nu mennama mi.

A de a nu siri mi.

⁹ Yinni Gusunə, wuna kaa tumbu siri.

A man sirio nge me nen dεerara nε.

A man nen gem wεεyɔ.

¹⁰ A de tən kɔsobun daa yu nəru ko,

kpa a de gemgibu bu kuura.
 Yinni Gusunɔ, a sãawa gemgii.
 Wuna a ra tɔnun gɔrun gari wɛeri.
 11 Wuna a ra man ganɛ nge tɛrɛru.
 Wuna a ra bɛn gɔru ga dɛɛre faaba ko.
 12 Wunɛ, a ra siriwa dee dee.
 Yinni Gusunɔ, a maa sɛ.
 13 Ka mɛ, tɔn kɔso u ku ra win daa deri.
 U ra win takobi nɔɔ dɛrewa.
 U ra win tɛndu bɛriwa.
 U win sɛu sɔre u yĩisi.
 14 U tabu yãa gɔɔginu kua.
 Ma u sɛɛ dɔɔginu kua.
 15 U win sɔmburu seewa.
 U kɔsa bwisikumɔ. U weesu wĩimɔ.
 16 U suura gba gabun sã,
 adama win tiiwa u koo ye wɔri.
 17 Kɔsa ye u raa kua kpuro,
 win wirɔwa ya koo wɔri.
 Win damgii te u raa dɔramɔ,
 win wira ta koo kɔra.
 18 Yinni Gusunɔ, kon nun siara,
 domi a sãa naanɛgii.
 Yinni Wɔrukoo, kon nun tɔma ka womu.

8

1 Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.
 Ge wee.
 2 Gusunɔ bɛsɛn Yinni,
 wunɛn yĩsira kpã handunia kpuro sɔɔ,
 na nun tɔmamɔ wunɛn kpãarun sɔ
 te ta wɔllu gunum kere.
 3 Baa bii piiminu ka bii wɛɛnu nu nun siaramɔ ka
 womusu.
 Nin womu si, su kua nge gbãraru.

Ta wunen yiberɛba ganua,

a ka be ba nun seesimɔ kamia,

a ka be ba mɔru kɔsiamɔ kamia.

⁴ Na wɔllun kpɔ̃aru mɛɛra te a kua.

Na suru ka kperi wa yi wɔ̃a yin ayenɔ.

⁵ Ma na bwisika na nɛɛ,

mba tɔnu u sɔ̃a a n sere ka nɔn yaaye,

warɔ ra n tɔnu a n sere ka nɔn nɔ̃rimɔ.

⁶ Wee, a nɔn taka kua u ka nun gerɛɛm da.

Wee, a nɔn yiiko ka bɛɛɛ wɛ nge sunɔ.

⁷⁻⁹ Wee, a nɔn kua wirugii taka koorɔ kpuro sɔ̃.

Wiya u kpaaku yɛɛ nɔma sikerɛɛ.

Wiya u gbɛeku yɛɛ nɔma sikerɛɛ.

Wiya u gunɔsu nɔma sikerɛɛ.

Wiya u swɛɛ nɔma sikerɛɛ,

ka hunde koniba kpuro nim sɔ̃.

¹⁰ Gusunɔ bɛɛɛn Yinni, wunen yiisira kpɔ̃

handunia kpuro sɔ̃.

9

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

Ba gu kuawa ka gɔ̃ru yɔ̃ka. Ge wee.

²⁻³ Yinni Gusunɔ, kon nun siara ka nɛn gɔ̃ru kpuro.

Kon wunen sɔm maamaakigian gari kpara.

Kon womu ko ka nuku dobu.

Yinni Wɔrukoo, kon nun tɔma.

⁴ Nɛn yiberɛba ba nun wa, ba biruku yira wura.

Nɛn yiberɛba ba nun wa, ba wɔruka ba gbisuka.

⁵ Yinni Gusunɔ, wunɛ wi a sɔ̃ wunen sina gɔ̃nɔ,

a ra siri dee dee.

Wunɛ wi a sɔ̃ wunen sina gɔ̃nɔ,

a maɔ gem wɛ.

⁶ Yinni Gusunɔ, a bwese ni nu nɔn nun yɛ gerusi.

A tɔn kɔ̃sobu kpeerasia.

A ben yĩsa go sere ka baadommaa.

⁷ Yinni Gusunɔ, a nen yiberɛban wusu kɔsuka.

A ben tii kpeerasia mam mam.

Ba ñ maa bu yaayamɔ sere ka baadommaa.

⁸⁻⁹ Yinni Gusunɔ, a sɔ wunen sina gɔnaa.

Kaa n sãawa sunɔ sere ka baadommaa.

Wuna a handunia kpore gem sɔɔ.

Wuna a tambu sirimɔ dee dee.

¹⁰ Yinni Gusunɔ, a sãawa be ba dam dɔremɔn kɔso.

A sãawa be ba kpikiru suan kuku yeru.

¹¹ Yinni Gusunɔ, be ba wunen yĩsirun bɛɛɛ yɛ,

ba ra n nun naane sãa.

Be ba nun kasu, a ku ra bu biru kisi.

¹² Yinni Gusunɔ u win sina gɔna tɛria Siɔniɔ.

I nùn siaro ka womusu. I win sɔman gari kparo.

I de bwesenu kpuro nu yi nɔ.

¹³ U ra be ba wuri mɔ yaaye.

U ra be ba nɔni sɔɔren kanaru nɔ.

U ra be ba bu dam dɔremɔ sɛɛyasie.

¹⁴ Yinni Gusunɔ, a man durom kuo.

A mɛɛrio wahala ye na mɔ be ba man tusan sɔ.

A man wɔro gɔɔn nɔman di,

¹⁵ kpa n kpĩ na n wãa Siɔnin tɔmbun suunu sɔɔ,

na n takaru mɔ ye a man kuan sɔ,

na n nuku dobu mɔ faaba ye a man kuan sɔ.

¹⁶⁻¹⁷ Wee bwese tukunu nu suura gba gabun sɔ,

ma nin tii nu wɔri ye sɔɔ.

Nu gabu yina bɛria, ma nin tiin naasu wɔri ye sɔɔ.

Tɔn kɔsoba sɔm kɔsunu kua.

Ma ben tii ba nin are wa.

Yinni Gusunɔ u sɔɔsi ma u ra siri dee dee.

¹⁸ Wee ye u koo de n kooa.

Tɔn kɔsoba koo gbiwa.

Be ba nùn yina ba koo kam ko.

19 Adama u ku ra yāarobu duari.
 U ra de wənwəndobu ba n yīiyəbu mə wi səə.
 20 Yinni Gusunə, a seewo.
 A ku de bu nεε, tənūwa u ka nun kinenu mə.
 A ku de bwese tukunu nu nun atafiiru ko.
 A bu sεεyasio nge mε n weenε,
 21 kpa nu bεrum soora,
 nu gia ma nu sāawa tən dirobu.
 Yinni Gusunə, a seewo.

10

1 Yinni Gusunə, sa nənɪ sǎore.
 Mban sǎna a ka sun toma.
 Mban sǎna a kukua.
 2 A mεerio nge mε tən kǎsoba tii sue.
 Ba yāarobu nənɪ sǎmǎ bεrum sariru səə.
 Ba bu kəkirimǎ ba suremǎ ben yina səə.
 3 Tən kǎsoba woo kanamǎ.
 Ye ben gǎru ga binε sǎa, yera ba ra kasu.
 Bǎ n ye wa, kpa bu Gusunə wǎmε bu nùn yaakoru
 koosi.
 4 Ben tii suabu səə, ba ra nεε,
 Gusunə sari, u n bikiamǎ ye ba mə.
 5 Ye ba nia sǎa, ya ra koorewa.
 Ba n kpε bu Gusunən siribu tubu.
 Ba ra ben yiberεba yāatam siewa.
 6 Kpa bu tii sǎ bu nεε, ba n wǎrumamǎ pai!
 Kǎsa gaa kun bu deemamǎ.
 7 Bǎri ka weesu ka gari kǎsiya
 yi ra n yiba ben nǎsǎ.
 Kǎsa ben yara ya ra n wuuwa.
 8 Wuun biruǎra ba ra n kukua.
 Miya ba ra n tǎmbu yǎoru bwεeyε.
 Taarε sarirugii goo ù n yara,

bu nùn sēre bu go.

Dam sarirugii ù n yarima,

bu nùn mwa bu go.

⁹ Ba ra n kukuawa nge gbee sunə ge ga yaa mara.

Bà n dam sarirugii mwa ben yina səə,

kpa bu nùn gawa bu ka doona,

¹⁰ kpa bu nùn sēsuku bu go.

Ben dam bakam mu nùn kamia.

¹¹ Ba ra tii sōwa bu nεε, Gusunə kun ben gari m̀.

U ku ra mεεri ye ba m̀.

¹² Yinni Gusunə, a seewo,

a ku be ba nəni sōre duari,

a bu somiə.

¹³ Mban sōna kaa de tən kōsobu bu nun wəme

bu nεε, a ku ra bu sεεyasie.

¹⁴ Yinni Gusunə, a ra n yē nəni swāa

te tamba mə handunia səə.

A ra bu somi. A ra maa gobekuba nəri.

Yen sōna ba ra nun tii wē.

¹⁵ A tən kōson dam buo,

a nùn win kōsa kōsieyo.

Kpa win nuku kōsuru tu kpe mam mam.

¹⁶ Yinni Gusunə, wuna a sāa sina boko sere ka

baadommaə.

Kaa be ba ñ nun sāamə gira wunen tem di.

¹⁷⁻¹⁸ Yinni Gusunə, a kana nini swaa dakio.

Wənwəndo ù n nun kana, a nùn dam kēeyə.

Be ba dam dəremə, bà n nun soka, a bu wəro.

Be ba gobekuba dam dəremə, a bu sirio,

kpa goo u ku maa de ba n win bεrum mə.

11

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
Ge wee.

Yinni Gusunə u sãawa nen kàrì.
 Yen sɔ̄, i ku maa nɛɛ,
 n yɔ̄wə nge gunə n da n kuke guunə.
²Wee tən kɔ̄so u win tɛndu bɛri,
 u win sɛu səri u ka taare sarirugii to yam wɔ̄kuru
 sɔ̄.
³Sanam mɛ dunia kpuro sankira,
 mba gemgii u koo maa kpĩ u ko.
⁴Adama i n yɛ ma Yinni Gusunə u wãa win sãa yee
 dɛɛrarə,
 ma u win sina gəna swĩ wɔ̄llə.
⁵U ra tən kɔ̄so ka maa tən geon daa wɛɛri,
 kpa u n dam diobu tusa.
⁶Ben are wee.
 U ra bu sɛɛyasie ka dɔ̄ ka sɔ̄ bisu ka woo bəka.
⁷Adama u ra gemgii dam koosie,
 domi win tii u sãawa gemgii,
 u ra maa daa gea kã.

12

¹Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua
 ka mərəku. Ge wee.
²Yinni Gusunə, a na a sun faaba ko.
 Wee gemgiba doona.
 Naanegii goo maa sari handunia sɔ̄.
³Weesa baawure u ra n win winsim kuamme,
 u n nùn nəni wɔ̄kumə ka gari dori.
⁴Yinni Gusunə, a be ba tɔ̄mbu fufu mən nəsu kəruo.
 A be ba gari gerumə ka tii suabu marisio.
⁵Domi ba gerumə ba mɔ̄,
 ba ra wa ye ba kĩ ben nəɔ̄ doobun saabu,
 ba gari gerubu yɛ,
 ba ñ goon bɛrum mə.
⁶Adama Yinni Gusunə, a nɛɛ,

a wɔnwɔndo be ba dam dɔremɔ waamɔ.

A sãaro be ba weeweenu mɔ waamɔ.

A be ba yãatam siemɔ waamɔ.

Tẽ, kaa se a be kpuro faaba ko.

⁷ Yinni Gusunɔ, wunenɛn gari yi dɛɛrewa.

Yi sãawa nge sii gee si ba sɔwa nɛn nɔɔba yiru.

Yinni Gusunɔ, na yi naanɛ sãa.

⁸⁻⁹ Wee tɔn kɔsobu ba wãa yam kpuro.

Ma tɔmba sankiramɔ ba dɔɔ.

Yinni Gusunɔ, a sun kɔsuo.

A sun gbaro ben nɔman di.

13

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

² Yinni Gusunɔ, sere domma kaa n man duari.

Sere domma kaa n man wuswaa berue.

³ Sere domma kaa n dera na n bwisikumɔ nen
gɔruɔ.

Sere domma kaa n dera na n nuki sankire.

Sere domma kaa n dera nen yiberɛ u n man taare.

⁴ Yinni Gusunɔ, a suuru koowo.

A man wisio. A man dam kɛɛyɔ.

A de nen nɔni yi gella.

A ku de n gbi.

⁵ A ku de nen yiberɛba bu man kamia,

kpa bu woo kana.

A ku de na n bãarimɔ,

kpa ba n nuku dobu mɔ.

⁶ Na nun naanɛ sãa domi a man kɔ sere ka
baadommaɔ.

Na nun naanɛ sãa domi a man gea kua.

Na nun naanɛ sãa domi a man faaba kua.

Yen sɔna na nuku dobu mɔ.

Wuna kon siara ka womusu.

14

(I maa mεerio 53)

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

Wee nge mε gari bakasu su sãa.

Su ra nεε, Gusunɔ sari.

Su sankire.

Su kom kɔsum mɔ̀.

Sin gagu sari ge ga gea mɔ̀.

² Yinni Gusunɔ u tɔmbu mεerima saa wɔllun di,

u ka wa goo ù n wãa u bwisi mɔ̀,

u ka wa goo ù n wãa u nùn sãamɔ̀.

³ Adama u wa, be kpurowa ba kɔɔre,

be kpurowa ba sankire,

be kpurowa ba kɔsa mɔ̀.

Baa ben turo kun gea mɔ̀.

⁴ Ye u wa mε, yera u tii bikia u nεε,

kɔsan kowo be, ba ñ yēru mɔ̀?

Wee ba nen tɔmbu gbɛnimɔ̀,

ben goo kun man sãamɔ̀.

⁵ Yen sɔ, kon de bu diiri gem gem

domi ko na n wãa be ba man mεm nɔɔwammɛn
suunu sɔɔ.

⁶ Bεε kɔsan kowobu, i sãarobun himba sankumɔ̀,

i bu sekuru dokemɔ̀.

Adama Yinni Gusunɔ u bu kɔsu.

⁷ Yinni Gusunɔ, na nun kanamɔ̀,

a de faaba kowo goo u yari Siɔnin di

u Isireliba, Yakɔbun bweseru yara desirun di,

kpa ba n wãa bɔri yendu sɔɔ.

À n kua mε,

anna a nuku dobu wa bi ba koo ko mi.

15

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunə, wara koo du wunen sãa yerə.
 Wara ko n wãa guu te a gəsan mi.
² Wiya wi u s̄imə dee dee, u gea m̀, u gem gerumə win ḡoruə,
³ u ku ra goo k̄sa mani, u ku ra win t̄nusi tore, u ku ra win beruse w̄i,
⁴ u ra be ba Gusunə nasie b̄εεε w̄ē, u ra wi Gusunə u yina kam m̄εri, u ra win n̄ə m̄w̄εru yibie baa n̄ n m̄eren na n n̄un s̄ãa,
⁵ u ku ra t̄mbu gobi nim dokeye, u ku ra k̄ru m̄w̄ε u ka seeda weesugia di. Wi u s̄imə nge m̄ε, u n̄ sokuramə pai.

16

¹ Dafidin womu.
 Yinni Gusunə, wuna na naane s̄ãa. Wunen miya kon kuku yeru wa. A man k̄suo.
² Wuna na s̄əmə ma a s̄ãa nen Yinni. Wunε turowa a ra man ḡãa geenu w̄ē.
³ Be ba nun m̄em n̄əwammε tem m̄ε s̄ə, bera ba b̄εεε m̄ə. Be s̄əra nen k̄ru kpuro w̄ãa.
⁴ Adama be ba b̄ūnu s̄ãamə, ba tii nuku sankiranu s̄osiamm̄εwa. Na n̄ ka bu b̄ū yākunu m̀. Na n̄ b̄ū nin ȳisuru sokumə.
⁵ Yinni Gusunə, wuna a ra man w̄ē ȳen bukata na m̄ə. Wuna a maa ȳē ye n koo man deema.
⁶ Wuna kaa man tubi gea w̄ē. Ka gem na nuku dobu m̄ə.

7 Yinni Gusunə, wuna na siaramə yèn sã a ra man
bwisi kě.

Wuna na siaramə yèn sã a ra man kirə ko baa ka
wōkuru.

8 Wuna na ra n mɛɛra baadomma.

Wuna a ra n wāa ka nɛ.

Wuna a ra n man kōsu.

Gāanu kun kpě nu man sura.

9 Nɛn nukura do.

Nɛn bwɛra yemia.

Nɛn wasi koo wɛra bəri yendu sɔɔ.

10 Domi ko na n ka nun wāa.

A n nɛn hunde derimə gəribun wāa yerə.

A n wuramə wunɛn kīnasin wasi yi kōsi.

11 Adama kaa man wāarun swaa sōsi.

Wunɛn miya kon yɛeri.

Wunɛn miya kon nuku do bu ko bi bu n kpeemə.

17

1 Dafidin kanaru.

Yinni Gusunə, a nɛn weeweenu nɔɔwə,
na kīwa a man gem wɛ.

Yinni Gusunə, a swaa tem kpĩiyə a nɔ,
wunɛn somira na kī.

A nɛn kanaru nɔɔwə,
nɛn gōrun diya ta wee.

2 A man sirio,
a yɛ ma na gem mɔ.

3 Wōkuru, a na nɛn mi,
a wɛera ye na bwisikumə,
a wɛera ye na gerumə,
adama a n toraru garu wa.

4 A wa ma nɛn daa ya n tia ka gabugia.

Na wunɛn gari mɛm nɔɔwa.

Na n tən kōsobun yira swĩ.

⁵ Na yōrawa dim dim wunen swaa sɔɔ.
Na n̄ gerare yen min di.

⁶ Tē, wuna na soku, Yinni Gusunɔ.
A man wisio.
A n̄en gari n̄ɔwɔ.

⁷ A man wunen durom bakam s̄ɔsio,
domi a ra be ba nun naane s̄a w̄ore ben yiberēban
n̄oman di.

⁸ A n̄en laakari koowo
nge m̄e t̄onu u ra n win n̄enin laakari m̄ɔ.
A man beruo
nge m̄e gua ya ra yen binu bere yen kasa sɔɔ.

⁹ Domi t̄on k̄soba man n̄oni s̄ɔm̄ɔ,
yiberēba ba man sikerene, ba k̄i bu man go.

¹⁰ Ba nuki sosu ba n̄ w̄anw̄andu m̄ɔ.
Ba gari m̄ò ka tii suabu.

¹¹⁻¹² Be wee ba s̄a nge gbee sunɔ ge ga yaa mara gu
kasuku.

Ba n̄en yira sw̄i.
Ba man naamw̄e ba kooro bure,
ba man n̄oni girari bu ka man gaba bu sura.

¹³ Yinni Gusunɔ, a seewo a bu w̄ari,
a ben dam buo.

A man w̄oro ben n̄oman di.
A bu goowo ka wunen takobi.

¹⁴ A ben w̄aarun d̄ēbu kawo.
A de bu ben daa k̄sa kpuron are wa,
kpa yi n bu w̄asi sere ka ben bibun bibɔ.

¹⁵ Adama n̄e, n̄a n seewa, kon wunen wuswaa wa
ȳen s̄ɔ na d̄ere,
kpa na n nuku dobu yiba.

18

(I maa m̄erio Samuēli II, 22)

¹ Womu ge Dafidi, Yinni Gusunən səm kowo u wom kowobun wirugii kua. Gari yiniwa u Yinni Gusunə sɔɔwa sanam me u nùn wɔra saa win yiberɛban nɔman di, n mam nɛere Sɔɔlu. U nɛɛ,

² Yinni Gusunə, wuna a sãa nɛn dam. Wuna na kĩ.

³ A sãawa nge kpee baa yè sɔɔ kon kuke.

A sãawa nɛn kuku yee naanɛgiru.

Wuna a sãa nɛn Yinni wi u man yakia.

Wuna a sãa nɛn tɛrɛru.

Wunɛn dama mu man wɔra.

Wuna a sãa nɛn kàrì.

⁴ I ka man Yinni Gusunə siaro.

Nà n nùn nɔɔgiru sue na faaba kana,

u ra man wɔrewa nɛn yiberɛban nɔman di.

⁵ Gɔɔ raa man bɔkua,

u ka man doonə nge nim tori baka.

⁶ Gəribun wãa yera man tɛkua,

gɔɔ man taa bɛrie.

⁷ Ma na nɔɔgiru sua nɛn nuku sankiraru sɔɔ,

na Yinni Gusunə soka.

Ma u nɛn nɔɔ nua saa win wãa yerun di.

Mɛya maa nɛn weeweenu wɔri win swasɔ.

⁸ Tem mu yĩira, ma guunu diira,

yèn sɔ Yinni Gusunə u mɔru bɛsira.

⁹ Ma win mɔru seewa nge wiisu,

ma ya yabura nge dɔɔ yara,

ma ya yarimə win nɔɔn di nge dɔɔ buri.

¹⁰ U dera wɔlla ka tem dɛbɛ dɛbɛ kua,

ma u sarama u guru wii bakaru taakumə.

¹¹ U wɔllun kɔso goo sɔni nge duma.

Ma u bellimə woo sɔɔ.

¹² U kukua yam wɔkuru sɔɔ,

ma guru wii sinumginu nùn wukiri.

¹³ Win wuswaaɔ yam bururam mu wãa.

Min diya gura nemə ka guru kpenu ka dɔɔ buri.

14 Win nəɔ ga nəɔra wəllun di nge guru gbāsukubu.

Ma guru kpenu nɛɛramə ka dɔɔ buri.

15 U nɛn yiberɛba yarinasia ka guru kpenu ni nu sãa nge sɛɛnu.

U bu gira baama ka guru maakinu.

16 U wɛru wura, yiberɛba ba nanda.

Ma guru woo bəkə ga daanu gberasia.

Ma dunian kpɛɛkpɛɛku ga sɔɔsira.

17 Ma u win nəmu demiamə wəllun di u man nɛnua u yara nim bwee bakarun di.

18 U man wəra yiberɛban nəman di.

Yiberɛ be, ba man dam kere,

ma ba man tusa.

19 Yiberɛ be, ba man wəriwa nəni swāarun saa sɔɔ.

Adama Yinni Gusunə u kua nɛn tasi yeru.

20 U man wəra ben nəman di,

na n ka tii mə,

domi u man kī.

21 U man domaru kua yèn sɔ na dɛɛre.

U man domaru kua yèn sɔ na gem swī.

22 Na win wooda mɛm nəɔwa.

Na n nùn seesi.

23 Na win wooda kpuro swī.

Na n win gere yinɛ.

24 Na nɛn tii nɛnua

kpə n ku ra ka durum ko.

Na sãawa dee dee win wuswaaɔ.

25 Yen sɔna u man kɔsia nge mɛ nɛn daa gea nɛ.

U man kɔsia nge mɛ nɛn gɔru ga dɛɛram nɛ.

26 Sà n sãa naanɛgibu, kaa n sun sãawɛwa naanɛgii.

Sà n sãa gemgibu, kaa n sun sãawɛwa gemgii.

27 Sà n sãa dɛɛrobu, kaa n sun sãawɛwa dɛɛro.

Sà n maa sãa keetagibu, kaa n sun sãawɛwa keetagii.

28 Yinni Gusunɔ, wunen tiywa a ra tɔn be ba tii kawe
faaba ko.

Wunen tiywa a ra be ba tii sue kawe.

29 Yinni Gusunɔ, a sãawa nen fitila.

A ra man yam bururasie.

30 A ra man dam kɛ n ka kpĩ n yiberɛ be ba tabu yãnu
mɔ wɔri,

kpa n yɔ n ben gbãraru sure.

31 Ye Yinni Gusunɔ u mɔ, ya ra n dɛndewa.

Bwisi geeya u ra tɔnu kɛ.

U sãawa be ba nùn naanɛ sãan tɛrɛru.

32 Gusunɔ turowa u wãa.

Wi turowa u sãa bɛsɛn Yinni.

Wi turowa u koo sun kɔsu.

33 Wiya u ra man dam kɛ.

Wiya u ra man swaa gea sure,

34 kpa u de nen naasu su n sãu nge nɛmu,

na n ka yɔ dim dim guuru wɔllɔ.

35 Wiya u ra man tabu sɔɔsi.

Wiya u ra man dam kɛ n ka tendu gawa te ta bɔ.

36 Yinni Gusunɔ, wuna a ra man faaba ko nge tɛrɛru.

Wuna a ra man bere ka wunen dam bakam.

Wunen durom saabuwa na ka kua damgii.

37 Nà n duka mɔ, a ra de na n sãu.

Nà n duka mɔ, na ku ra maa sokure.

38 Nà n nen yiberɛba naa gire,

wuna a ra de n bu naamwɛ.

Wuna a ku ra de n gɔsirama

na kun bu kpeerasie.

39 Na ra bu suririwa temɔ n kɔsuku

kpa bu kpana bu se.

40 Yinni, wuna a ra man dam kɛ n ka tabu ko.

Wuna a ra man nasara wɛ nen yiberɛban wɔllɔ.

41 Wuna a ra de nen yiberɛba bu man biru kisi.

Wuna a ra de n be ba man tusa kpeerasia.

⁴²⁻⁴³ Na ra bu munkuwa kpa bu ko nge tua.

Na ra bu taakuwa kpa bu ko nge pɔtəkɔ.

Yinni Gusunɔ, b̀a n nɔɔgiru sua ba faaba kana,

a ku bu faaba ko.

B̀a n somiru kana, a ku bu wisi.

⁴⁴ Yinni Gusunɔ, wuna a man wɔra

be ba man seesin nɔman di.

Wuna a man kua bwese tukunun wirugii.

Wuna a dera ba man yoru diiyammɛ.

⁴⁵ B̀a n yande nɛn gari nua, ba ra n man mɛm
nɔɔwammɛwa.

B̀a n man wa, ba ra n man s̄amɔwa.

⁴⁶ B̀a n man wa, ba ra nandewa.

B̀a n man wa, ba ra yarimɛwa ben kuku yerun di ba
n diirimɔ.

⁴⁷ Yinni Gusunɔ u w̄aa.

I ǹun siaro. Wiya u s̄a nge kperu mi na ra kuke.

I ǹun b̄ɛɛɛ w̄ɛɛyɔ. Wiya u man faaba kua.

⁴⁸ Wiya u ra man m̄oru k̄sie nɛn yiberɛban mi.

Wiya u ra de bwesenu nu man yiira.

⁴⁹ Wiya u ra de n kisira yiberɛban nɔman di.

Yinni, a man w̄olle sua ben wuswaaɔ.

Wuna a man faaba kua t̄n k̄sobun nɔman di.

⁵⁰ Yen s̄ɔna kon womusu ko ka wunɛn ȳsiru.

Wuna kon siara bwesenun suunu s̄ɔɔ.

⁵¹ Yinni Gusunɔ, a man ḡɔsa a kua sunɔ.

Wuna a man nasara b̄aka w̄ɛ.

Na ȳ ma kaa n nɛ Dafidi durom s̄ɔsimɔ

nɛ ka nɛn bweseru sere ka baadommaɔ.

19

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

² W̄ollu ka kperi yi Gusunɔn yiiko s̄ɔsimɔ.

Sõõ ka suru ba Gusunɔn bεεε sõõsimɔ.
Ka win nɔma u saaba yi yi.

³ Tõru baatere ta ten seeda dimɔ.
Wõkuru baatere ta ten areru dimɔ.

⁴ Adama n n̄ ka nɔɔ gagu,
n n̄ ka gari gee,
n n̄ ka barum gam.

⁵ Ka mε, ba yiiko yen seeda nɔɔmɔ handunia kpuro
sɔɔ.

Ba ye mεεra handunian goonu nne sɔɔ.
A sɔɔ mεεrio.

Wõllu miya Gusunɔ u n̄n wãa yeru kua.

⁶ U n yara u ra n sãawa nge kurɔ kpaon durɔ.

U n s̄imɔ u ra n sãawa nge tabu durɔ.

⁷ U ra yariwa wõllun bee tia,
kpa u du bera giɔ.

U n s̄imɔ, gãanu sari ni nu koo win yam susuru
suuri.

⁸ Yinni Gusunɔn gari yi yiba.

Yi ra tɔnu wãaru ka dam wẽ.

Yinni Gusunɔn nɔɔn gari yi naane mɔ.

Yi ra yẽru sarirugii bwisi kẽ.

⁹ Yinni Gusunɔn gere ya dɛnde.

Ya ra tɔnu nuku dobu wẽ.

Yinni Gusunɔn sõõsiru ta dεεre.

Ta ra tɔnu yam waasie.

¹⁰ Yinni Gusunɔn sãaru ta sãa gem.

Ta ko n wãawa sere ka baadommaɔ.

Ye Yinni Gusunɔ u yi, ya sãawa dee dee,
ya ra tɔmbu kpuro siriwa.

¹¹ Domi win gari yi wura gea kere.

Win gere ya tim gɔm dobu kere.

¹² Nà n win gari yi swĩ,

yi ra man kirɔ ko.
 Nà n win woodaba mem nɔɔwa,
 na ra yen arufaani wa.

¹³ Ka yen de kpuro tɔnu koo kpĩ u win toranu
 kpuro tubu?

Yinni Gusunɔ, a man dɛerasio nen tora ni na ñ
 tuban di.

¹⁴ A ku maa de n durum ko ka degangam.

A ku de yu man dɔɔre ko,
 kpa na n durum bakan taare mɔ.

Adama a de na n dɛere.

¹⁵ Yinni Gusunɔ, a de a n sãa nen kuku yeru.

Yinni Gusunɔ, a man faaba koowo durum kpuron
 di.

A de nen gari yi nun wɛre.

A de nen bwisikunu nu nun wɛre.

20

¹ Kana te wom kowobun wirugii u kua Dafidin
 sɔ.

² Gusunɔ, Yakɔbun Yinni, a sina boko swaa dakio
 sanam me u kanaru mɔ.

A nùn kɔsuo sanam me u wãa nɔni swãaru sɔɔ.

³ Yinni Gusunɔ, wunɛ wi a wãa wunen sãa yee
 dɛerarɔ te ta wãa Siɔniɔ,

a sina boko somima, kpa a n yɔ win biruɔ.

⁴ A win kɛnu kpuro yaayo,
 kpa a win yãkunu kpuro mwa.

⁵ A nùn wɛɛyɔ ye win gɔru ga kĩ kpuro,
 kpa a de win himba kpuro yu koora.

⁶ A de ye u nun bikia kpuro yu koora,
 kpa bese kpuro su yɛeri sina bokon nasaran sɔ,
 kpa su wunen yĩsiru wolle sua.

⁷ Tɛ, na yɛ ma wuna a sina boko gɔsa,

a ra maa nùn somi.

Wuna a ra win kanaru nɔ saa wəllun di,
kpa a nùn nasara wě ka wunen dam bakam.

⁸ Gaba ben tabu kekɛba ka ben dumi naane sãa,
adama bese, wunɛ Yinni Gusunɔwa sa naane sãa.

⁹ A de tɔn be, bu dam bia bu wɔruku,
adama a sun dam sosio bese, su ka yɔra dim dim.

¹⁰ Yinni Gusunɔ, a besen nɔɔ nɔɔwɔ sanam me sa
nun soku.

A sina boko somiɔ.

21

¹ Womu ge wom kowobun wirugii u kua Dafidin
sã.

² Yinni Gusunɔ, sina boko u nuku dobu mɔ wunen
dam sã.

U ra yɛeri wunen somirun sã.

³ Domi a nùn wě ye win gɔru ga kī.

A n nùn yinari ye u nun bikia.

⁴ Wee, a ka nùn doma geeru naawa.

A nùn furɔ wuraguu dokea a kua sina boko.

⁵ U nun bikia a win wāaru daka daasia,
ma a tu daka daasia n ka tɛ.

⁶ Wunen somirun saabuwa win bɛɛɛ ya ka kpɛa.

Wunen faaban saabuwa u ka girima baka wa.

⁷ Wunen domara ko n wāa ka wi sere ka
baadommaɔ.

A ra n wāa ka wi baadomma,

kpa u n nuku dobu mɔ.

⁸ Yinni Wɔrukoo, sina boko u nun naane sãa.

Wunen durom saabu a n derimɔ u sokura.

⁹⁻¹⁰ Sina boko, dɔma te kaa tii sɔsi,

kaa wunen yiberɛba nɔma turi,

kaa be ba nun tusa nɔma turi,

kaa bu doke dɔɔ bwee bakaru sɔɔ.

Yinni Gusunən mərü ya sãawa nge dõo boko.

Dõo wi, u koo bu mwa.

¹¹ Kaa de ben bibu bu gbi.

Kaa de ben bweseru tu nərü ko handunia yeni são.

¹² Bà n não tia kua bu ka nun kãsa kua,
ya ñ koorã.

¹³ A wunen tendu berio a bu twee.

Ba koo nun biru kisi.

¹⁴ Yinni Gusunã, a seewo.

Sa ko nun womu kua wunen dam sã.

Sa ko nun tãma wunen yiikon sã.

Yinni Gusunã, a seewo.

22

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.

U neε,

² Gusunã, nen Yinni, mba n kua a ka man deri.

Mban sãna a ñ man swaa daki
sanam me na nun weeweenu koosimã.

Mban sãna a ñ man faaba kue.

³ Mban sãna a ku ra man wurari
sanam me na nun soka são são.

Mban sãna a ku ra man wisi
sanam me na nun kana wõkuru.

⁴ Wuna a sere sãa Deero, a sã wunen sina kitarã.

Isireliba ba nun tãmamã.

⁵ Wuna besen sikadoba ba naane kua,
ma a bu yakia.

⁶ Ba nun somiru kana, ma a bu faaba kua.

Ba nun naane kua, ma a bu sekuru yara.

⁷ Adama ne, na maa sãawa tãnu mi?

Aawo, na sãawa nge kãkãbu.

Ma tãmba man yaakoru mã,
ba man gema.

⁸ Be ba man wa kpuro,

ba ra n man yẽemɔwa,
 ba n man nɔɔ swiikinu mɔ,
 ba n wii gimanu koosimɔ, ba n mɔ,
 9 na nen tii Gusunɔ nɔmu sɔndia.
 Mban sɔna u n man faaba kue.
 U n man kɔn na, mban sɔna u n man yakie.
 10 Adama Yinni Gusunɔ, wuna a man yara nen
 meron nukurun di.
 Wuna a man bwẽe dora wẽ ye na nen meron bom
 nɔrumɔ.
 11 Wuna a man kɔsu saa mɔn di ba man mara.
 Wuna a sãa nen Yinni saa nen meron nukurun di.
 12 A ku ka man tonda,
 domi nani swãara man turuku koosima.
 Goo maa sari wi u koo man somi.
 13 Yiberẽe dabinu nu man sikerene
 nge naa kine ni nu gɔbu.
 Ba man kooro bure nge Basanin ketẽ gɔbi.
 14 Ba man kukirisimɔ
 nge gbee sunɔ ge ga yaa kasu.
 15 Nen dam mu doona
 nge nim mɛ mu yari yani sɛeri sɔɔ.
 Nen kukunun gbin gbinka kpuro sɔsikiana.
 Nen mwia doona nge gum mɛ mu yanda.
 16 Nen gɔru ga gbera nge sɔndu,
 ma nen yara ya nen daro mani.
 Na kpĩ yanim sɔɔ nge goru.
 17 Domi yiberẽe dabina nu man kooro bure baama
 nge gbeeku bɔnu.
 Ba nen nɔma ka nen naasu yabura.
 18 Na woore sere nen kukunu kpuro nu sɔsire.
 Tɔmbu ba man mɛera ba nɔɔ yaare.
 19 Ba nen yãnu bɔnu mɔ ben tii tiine sɔɔ.
 Ma ba nen yabe bakaru tete toosimɔ.
 20 Wunɛ Yinni Gusunɔ, wuna a sãa nen dam.

A kun ka man tonde me.

A na fuuku a man faaba ko.

²¹ A man wero yiberɛban takobin di.

Ba dam ma nge gbeeku boɔnu.

A nen waaru wero ben naman di.

²² Ba man wɛrima nge gbee sinansu.

Ba man koro burema nge keɛ gbeekinu.

²³ Kon negibu kpuro wunen gari so.

Kon nun siara mi ba mɛnɛ.

²⁴ Yakɔbun bweseru, beɛ be i Yinni Gusuna nasie,
i nun siara.

Beɛ Isireliba, Yakɔbun bweseru, i nun toma.

Beɛ Isireliba, i nun saawa.

²⁵ Domi u ku ra nani swaarugin wahala yaakoru
ko.

U ku ra maa ye atafiiru ko.

U ku ra nun biru kisi.

U ra win sokuru wurewa.

²⁶ Kon nun siara sanam me be ba nun nasie ba
mɛnɛ.

Kon nen no mwɛnu yibia ben baawuren
wuswaa.

²⁷ Saarobu ba koo di bu debu.

Be ba Yinni Gusuna kasu, bera ba koo nun siara.

Kpa ben hunde yu daka da.

²⁸ Handunian goonu nɛn tombu ba koo Yinni
Gusuna yaaya

kpa bu gosirama win mi.

Bwesenu kpuro nu koo yiira win wuswaa.

²⁹ Domi Yinni Gusuna wa u sa suna.

U bandu dii bwesenu kpuron wallo.

³⁰ Baa handunian damgibu ba koo nun kpuna.

Toumbu kpuro wa ba koo nun yiira.

³¹⁻³² Be ba koo marura, ba koo bu Yinni Gusunan
gari so.

Be ba ñ gina ne dunia sɔɔ, ba koo win gari kpara,
kpa bu ben bibu sɔ ye u win tɔmbu kua,
kpa be kpuro bu nùn sã.

23

¹ Dafidin womu.
Yinni Gusunɔ wuna a sãa nen kparo,
na sãawa nge wunen yãaru.

Na ñ gãanu bie.

² Wuna a ra ka man de mi yaka bekusu wãa.

Wuna a ra ka man de mi nim mu maari.

Kpa a man wẽrasia mi.

³ A ra de nen dam mu wurama,

a ra man sure swaa gea sɔɔ,

wunen yĩsirun beeren sɔ.

⁴ Nà n sɔimɔ yam wɔku bakaru sɔɔ,

na ñ kɔsa nasie,

yèn sɔ, a ka man wãa.

Wunen deka ya ra man kpare.

Wunen bokura ta ra man gbare.

Yeniwa ya ra man dam kɛ.

⁵ Yinni, baa yiberɛba bà n man sikerene,

a ra man dam koosie ka beere,

a turare gumgia wisi nen wirɔ,

a dĩa bwese bweseka yi nen wuswaaɔ,

a nen nɔra yibia perere.

⁶ Yinni Gusunɔ, na yɛ ma tɔɔ baatere

kaa man tɔn geeru sɔɔsi nen wãaru sɔɔ.

Tɔɔ baatere kaa man gea kua nen wãaru sɔɔ.

Kpa na n wãa wunen mi sere ka nen gɔɔwɔ.

24

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunɔ, wuna a tem mɔ ka ye ya wãa me sɔɔ.

Wuna a handunia mə ka yen hunde koniba kpuro.

² Wuna a tem kpεεkpεεku swĩi nim wõku sɔɔ.

Wuna a mu bɔnu kua ka daanu.

³ Wara u koo kpĩ u yɔ wunɛn guurɔ

mi wunɛn wãa yee dɛɛrara wãa.

⁴ Wi u koo yɔ mi,

wiya wìn gõru ga dɛɛre.

Wiya wìn nɔma ya sãre.

Wiya wi u ku ra weesu swĩi.

Wiya wi u ku ra bõre u ka tɔnu nɔni wõke.

⁵⁻⁶ Wiya wi u wunɛ Gusunɔ, Yakɔbun Yinni soku.

Wi u sãa nge mɛ,

wiya kaa domaru kua.

Wiya kaa faaba ko.

Wiya kaa gem wẽ.

⁷ Bɛɛ wuun kɔsobu, i kɔnnɔ gunum sosio.

I Yinni Gusunɔn sãa yerun kɔnnɔ keniɔ.

I de sina boko bɛɛɛgii u du.

⁸ Wara u sãa sina boko wi.

Yinni Gusunɔwa.

U dam mə, u yiiko mə,

u sãawa tabu durɔ damgii.

⁹ Bɛɛ wuun kɔsobu, i kɔnnɔ gunum sosio.

I Yinni Gusunɔn sãa yerun kɔnnɔ keniɔ.

I de sina boko bɛɛɛgii u du.

¹⁰ Wara u sãa sina boko wi.

Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinniwa.

Wiya sina boko bɛɛɛgii.

25

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunɔ, wuna na soku.

Wee na yiire na nun kanamɔ.

² Na nun naane sãa.

A ku de n sekuru wa.

A ku de nɛn yiberɛba bu man yɛɛ.

³ Be ba nun naanɛ sãa ba n̄ sekuru wasi,
adama be ba n̄ ka nun yã, ba koo sekuru wa.

⁴ Yinni Gusunɔ, na nun kanamɔ,
a man wunɛn swaa sɔ̄sio.

A man sɔ̄sio nge mɛ kon s̄i ye sɔ̄.

⁵ Nɛn Faaba kowo, a man kparo gem swaa sɔ̄.

A man keu koowo.

Domi wuna na naanɛ sãa baadomma.

⁶ Yinni Gusunɔ, na nun kanamɔ,
a wunɛn durom ka wunɛn wɔnwɔndu yaayo,
ye a man sɔ̄si yellun di.

⁷ A ku maa yaaya durum ye na kua nɛn aluwaasiru
sɔ̄.

A ku nɛn mɛm nɔ̄bu sariru mɛɛri.

A man yaayo wunɛn wɔnwɔndu ka wunɛn tɔn
geerun s̄.

⁸ Yinni Gusunɔ, a sãawa tɔn geo.

A maa sãawa gemgii.

A ra durumgii swaa gea sɔ̄si.

⁹ A ra be ba tii kawe swaa gea sɔ̄si,
kpa a bu kpara ye sɔ̄.

¹⁰ Domi be ba wunɛn arukawani nɛni,

ma ba wunɛn woodaba sw̄i,
a bu k̄i, a maa sãa naanɛgii ben mi.

¹¹ Yinni, wunɛn ȳsirun s̄,
a nɛn durum w̄ko domi ya kp̄.

¹² Na yɛ ma wi u nun nasie,
wiya a ra swaa sɔ̄si ye u koo kpe.

¹³ Wiya u ko n wãa b̄ari yɛndu sɔ̄.

Win bwesera ta koo tem mɛ tubi di.

¹⁴ Yinni Gusunɔ, wi u nun nasie,
wiya a ra wunɛn asiri s̄.

Wiya a ra wunen arukawanin woodaba giasie.

¹⁵ Na yē ma wuna a ra nen naasu yare saa yinan di.

Yen sōna ko na n nun mēera baadomma.

¹⁶ Yinni Gusunɔ, a nen wɔnwɔndu waawo.

Wee, ba man deri, na wāa nuku sankiranu sɔɔ.

¹⁷ A man tu wunɔ.

A man yaro nɔni swāarun di.

¹⁸ A nen wahala mēerio.

Wee, na wɔnwɔndu soore.

A nen durum wɔko.

¹⁹ A mēerio nge mē nen yiberɛba ba dabi,

ba man tusa ba kōrua.

²⁰ A man wɔro, a man kōsuo.

A ku de n sekuru wa domi na kukua wunen mi.

²¹ A man somiɔ na n ka dēere.

A man somiɔ na n ka wāa gem sɔɔ.

Wuna na naane sãa,

kaa man kōsu.

²² Gusunɔ, a wunen tɔmbu Isireliba yaro ben nɔni swāaru kpuron di.

26

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunɔ, wuna na naane sãa mam mam.

Na sīimɔwa dee dee wunen woodaba sɔɔ.

A man gem wēeyɔ.

² A nen bwisikunu ka nen bwēra sirio.

A man wēerio kpa a man gia.

³ Domi wunen kīra na nɔni girari.

Ma na sīimɔ wunen durom sɔɔ.

⁴ Yen sōna na ku ra ka tɔn kōsobu sine.

Meya na ku ra maa ka murafitiba sī.

⁵ Na kōsan kowobu tusa.

Na ku ra ka bu sine.

⁶ Na ra nen nɔma niēwa n ka sɔɔsi ma na ñ taare mɔ.

Na ra de n nun sã na n wunen yãku yeru sik-
erenamɔ,

⁷ na n nun siaramɔ,

na n wunen sɔm maamaakiginun gari kparamɔ.

⁸ Na ra kã n da wunen sãa yerɔ

domi miya a ra n wãa wunen yiikon girima sɔɔ.

⁹ Yinni Gusunɔ, a ku de n gbi ka durumgibu sannu.

A ku de n kam ko ka be ba tɔmbun yem yarimɔ
sannu.

¹⁰ A ku man siri ka be ba daa kɔsa mɔ sannu.

A ku man siri ka be ba ra nɔm biran kɛnu mwɛ
sannu.

¹¹ Na sɔimɔwa dee dee wunen woodaba sɔɔ.

Yinni Gusunɔ, a man durom kuo, a man faaba
koowo.

¹² Na yɔwa dim dim swaa gea sɔɔ.

Yen sɔna kon nun siara mi wunen tɔmba mɛnnɛ.

27

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunɔwa u ra nen swaa yam bururasie,

u man faaba mɔ.

Na n goon bɛrum mɔ.

Yinni Gusunɔ u sãawa nen kuku yeru.

Na n gãanun bɛrum mɔ.

² Nen yibereba bà n man wɔrima bu ka man go,

ba n man wasi.

Kɔsan kowobu bà n man susima bu ka man nɔni sɔ,
gãanu kun man mɔ.

Be kpurowa ba koo wɔruku.

³ Nen yibereba bà n man sikerena ba man tabu
wɔrima,

nen torora kun karamɔ.

Gusunɔwa ko na n naanɛ sãa.

⁴ Gãa teena na Gusunɔ kanamɔ ni nu man neni gem
gem.

Niya, na n wāa ka wi, win wāa yerə
nən wāarun tōru kpuro sɔɔ.

Kpa n win durom denda
kpa na n nùn sāmɔ.

⁵ Domi u koo man bere win wāa yerə nɔni swāarun
sanam,
kpa u ka man da kperu wəllɔ mi goo kun man naa
turi.

⁶ Yen sōna kon kpī n nən yiberɛba yɛɛ be ba ka man
sikerɛɛ.

Kon da Yinni Gusunən wāa yee dɛɛraru mi,
kpa n nùn yākunu kua,

kpa n nùn siara ka womusu.

⁷ Yinni Gusunɔ, na nun soku.

A nən nɔɔ nɔɔwɔ.

A nən wənwəndu waawo.

A man wurario.

⁸ Wuna a nɛɛ, bu nun sāawɔ.

Wee, na nun sāmɔ.

⁹ Na sāawa wunen sɔmɔ.

A ku man biru kisi.

A ku man gira ka mɔru.

Wuna a ra man somi.

A ku man deri.

Gusunɔ nən Faaba kowo,

a ku man yina.

¹⁰ Na yɛ ma baa nən tundo ka nən mɛro bà n man
yina,

wunɛ Yinni Gusunɔ, kaa man mwa.

¹¹ Yinni Gusunɔ, a man wunen swaa sɔsio

kpa a de n sī dee dee ye sɔɔ,

domi nən yiberɛba ba dabi.

¹² A ku man beri yiberɛban nɔmɔɔ.

A ku de bu man kua ye na n kī.

Domi seeda dio weesugibu ba man seesimɔ,

be, be ba dam dārebun wasikiranu m̀.

¹³ Na yīiyəbu mə ma kon Yinnin durom denda,
wasobun suunu sɔɔ.

¹⁴ Yen sɔ, a n Yinni Gusunə naanɛ sãa.

A ku mwia kpana.

A de wunɛn tororu ta n sɔ sim sim.

A n Yinni Gusunə naanɛ sãa.

28

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunə, wuna na wuri koosimə.

Wunɛ wi a sãa nge nɛn kpee baa mi na ra kuke,

a ku man duari.

Domi à n maari mɛsum,

ko na n sãawa nge wi u gɔɔ dɔɔ.

² Nà n nəma yīiya na kanaru m̀ sãa yee dɛɛra ten
mi,

a nɛn kanaru swaa dakio.

³ A ku man garisi tia ka tən kɔsobu,

ka be ba maa ka ben winsim gari m̀ nge kīru,

adama ben gōruə kōsa ya yiba.

⁴ A bu ben kookoosun are wēɛyɔ nge mɛ yi nɛ.

Ye ba gabu kua, a de yu wəri ben wirə.

⁵ Domi ba ñ gara ye wunɛ Gusunə a m̀.

Yen sɔ, a bu kəsukuo kpa bu ku raa maa se.

⁶ Yinni Gusunə, wuna kon siara,

domi a ra nɛn kanaru nə.

⁷ Wuna a man ganua nge tɛɛru,

a sãawa nɛn dam.

Wunɛ sɔɔra nɛn naanɛ wãa, domi a man faaba kua.

Ma na nuku dobu mə,

na nun siaramə ka womusu.

⁸ Yinni Gusunə, a sãawa wunɛn tɔmbun dam.

Domi a sãawa nge kàrì, a ka wi a gɔsa faaba ko.

9 A wunɛn tɔmbu faaba koowo kpa a bu domaru
kua,
be, be ba s̄aa wunɛn arumani.
A bu kparo kpa a bu nɔɔri sere ka baadommaɔ.

29

1 Dafidin womu.
Bɛɛ be i w̄aa w̄ollɔ, i Yinni Gusunɔ siaro
win yiiko ka win dam s̄ɔ.
2 I win ȳisuru w̄olle suo,
kpa i yiira win wuswaaɔ win dɛɛrarun s̄ɔ.
3 Yinni Gusunɔ yiiko kpurogii
u dera gura ya gb̄aramɔ.
Win nɔɔ ga nɔɔra guru winu sɔɔ.
U dam mɔ nim bakam w̄ollɔ.
4 Win nɔɔ ga nɔɔra ka dam ka yiiko.
5 Win nɔɔ ge, ga Libanin d̄aa damginu besukumɔ.
6 U dera Libanin guunu nu ȳɔɔkumɔ
nge ketɛ kpɛmminu.
Ma guu te ba m̄ɔ Hɛɛmɔɔ ta suara dika
nge ketɛ gbeeku kpɛmbu.
7 Win nɔɔ ga dera guru maakinu kooramɔ.
8 Win nɔɔ ga nɔɔra,
ma ye ya w̄aa Kadɛsin gbaburɔ kpuro ya diira.
9 U gb̄ara sere nɛm guraginu nu nanda nu mara.
Ma d̄anu kpuron wurusu dɛlla s̄ɔwɔ.
Yera win sina kpaarun di ba m̄ɔ,
ȳiikogiiwa Yinni Gusunɔ.
10 Wiya u dam mɔ nim w̄ollɔ.
Wiya u ko n s̄aa sunɔ sere ka baadommaɔ.
11 Wiya u koo maa tɔmbu dam k̄ɛ.
Wiya u koo bu domaru kua u bu b̄ari yendu w̄ɛ.

30

¹ Womu ge Dafidi u kua bu ka Yinni Gusunən sãa yeru wukia. U nɛɛ,

² Yinni Gusunə, kon wunɛn kpãaru kpara.

Domi a man yara saa wərun di.

A n̄ maa dere nɛn yiberɛba bu man ȳɛɛ.

³ Gusunə nɛn Yinni, na nun n̄əgiru sue na faaba kana, ma a man bɛkia.

⁴ A man wəra gəən n̄oman di, ma a dera sa tondinɛ ka be ba gu.

⁵ I Yinni Gusunə siaro ka womusu, bɛɛ be i ka n̄n̄n̄ ȳɔ dim dim.

I win ȳisi dɛɛra te walle suo.

⁶ Domi win m̄aru ku ra tɛ.

Adama u ra t̄nu durom kuenta win w̄aru kpuro s̄ə.

Nuku sankiranu n̄n̄n̄ deema yoka, sisiru bururu, u ra deemɛ nuku doo bakaba.

⁷ Na raa nɛɛ, nɛn nuku doo bini s̄ə, na n̄ sokuram̄ə pai.

⁸ Yinni Gusunə, wunɛn saabuwa na ka w̄a b̄ri yendu s̄ə

nge wi u kukua kpee baa s̄ə.

Adama ye a wunɛn wuswaa berua, nɛn laakari ya burisina.

⁹ Yen biruwa na n̄əgiru sua na nun somiru kana.

¹⁰ Na nɛɛ, mba kaa wa à n man go, a man doke siki w̄ruə.

N̄n̄n̄ ḡsira tua, kon kp̄i n nun s̄a?

Kon kp̄i n wunɛn gem gari kpara?

¹¹ Yinni Gusunə, a man swaa dakio, kpa a man durom kua. Yinni, a man somio.

¹² Wee t̄ɛ, nɛn nuku sankiraru ta kua nuku dobu.

A nɛn saaki ye na wukiri nuku sankirarun sɔ̄ wuna.
 Ma a man tɔ̄ɔ baka yānu sebusia n ka nuku dobu ko.
 13 Nɛn bwɛra ya koo nun bɛɛɛ wɛ ka womusu,
 na n̄ nɔ̄ marimɔ.
 Gusunɔ nɛn Yinni,
 wuna kon siara sere ka baadommaɔ.

31

1 Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
 U nɛɛ,
 2 Yinni Gusunɔ, wuna a sãa nɛn kuku yeru.
 A ku de n sekuru wa.
 A man wɔro domi wuna a sãa gemgii.
 3 A man swaa dakio. A man wɔro fuuku.
 A de a n sãa nɛn kpee baa ka nɛn gbāraru
 mi kon kpĩ n kuke, kpa n ka faaba wa.
 4 A man kparɔ kpa bu wa ma a naanɛ mɔ,
 kpa na n kukua wunen mi.
 5 Mɛya kaa man yara saa taa ye ba man berien di,
 domi wuna a man kɔsu.
 6 Na nun nɛn wāaru nɔmu sɔndia,
 domi wuna a man wɔra Yinni Gusunɔ,
 wunɛ wi a naanɛ mɔ.
 7 Na be ba bũnu sãamɔ tusa,
 ma na nun naanɛ sãa.
 8 Ko na n wāawa nuku dobu sɔ̄ wunen durom
 saabu,
 domi a nɛn nɔni swāaru yɛ.
 Mɛya a maa yɛ nge mɛ na nuki sankire.
 9 A man wɔra yiberɛban nɔman di.
 Wee a dera na tii mɔ.
 10 Yinni Gusunɔ, a man durom kuo.
 Domi na wāa nuku sankiraru sɔ̄.
 Nuku sankira te, ta dera nɛn bwɛra ka nɛn wuswaa
 ka nɛn wasi kpuro burisinɛ.

11 Wahala ya man goomə,

ma weeweenu dera na təkə m̀.

Nen dam mu doonə nen torarun s̄,

ma nen gəma dwiiyamə.

12 Nen yiberɛba ba man sekuru doke,

ma be ba s̄a nɛgibu ba tu sosimə.

Be ba man ȳ, beya ba nen bɛrum m̀.

Bà n ka man yinna swaaə, ba ra duki suwa.

13 Tamba man duari nge wi u gu.

Na s̄awa nge ḡa ni ba k̄.

14 Na n̄omə k̄sa ye tamba gerumə nen s̄.

Ma be ba man sikerenɛ kpuron bɛrum man m̀.

Domi ba wesianamə bu ka man go.

15 Adama Yinni Gusunə, wuna na naanɛ s̄a.

Domi wuna a s̄a nen Yinni.

16 Nen sian w̄aru kpuro wunen n̄mu s̄əra ta w̄a.

A man w̄oro saa nen yiberɛba

ka be ba man n̄ni s̄əm̄n n̄man di.

17 A man wunen yam bururam s̄əsio.

A man w̄oro wunen durom s̄.

18 Yinni Gusunə, n̄ n̄ nun soka, a ku de n sekuru
wa.

Adama a de t̄n k̄so u sekuru wa,

kpa u da ḡribun w̄a yerə

ḡə u n̄n n̄ə marisia.

19 A ku de wee kowobu bu gari gere,

ka be ba tii sua gari m̀, ba gabu gema.

20 Yinni Gusunə, wunen durom mu kp̄,

mɛ a be ba nun nasie yiye,

ka be ba ben naanɛ doke wunɛ s̄ə.

Tambu ba koo kp̄i bu wa durom mɛ a ra bu kue.

21 Domi a ra be ba nun nasie k̄su,

kpa ba n w̄a wunen wuswaaə

bu ku ka du naananu s̄ə,

kpa a bu bere wunen dirɔ tɔn kɔsobun sɔ.

²² Yinni Gusunɔ, wuna kon siara,
domi a man wunen durom sɔɔsi.
Na raa sɔawa nge wuu ge ba tarusi,

²³ sere nen laakari ya burisina,
na nɛɛ, wee a man gira wunen wuswaan di.

Adama a nen weeweenu nua
sanam mɛ na nɔɔgiru sua na nun soka.

²⁴ Yen sɔ, i Yinni Gusunɔ kɔɔ,
bɛɛ be i nɔn naanɛ sɔa.

Domi u be ba nɔn naanɛ doke kɔsu.
Adama u ra be ba tii sue sɛɛyasie ka dam.

²⁵ Bɛɛ be i yiyɔbu mɔ Yinni Gusunɔn mi,
i nukuru doro,
kpa i de bɛɛn bwɛra yu wurama.

32

¹ Dafidin womu.

Doo nɔɔrugiiwa win toranu ba suuru kua,
ma ba win durum wuna.

² Doo nɔɔrugiiwa win kɔsa Yinni Gusunɔ kun garisɔ,
ma u n maa keeta mɔ win gɔruɔ.

³ Sanam mɛ na nɔn durum wure, nen kukunu
gbisa,

na weeweenu kua tɔɔ giriru,

⁴ domi wunen nɔmu ga man sɛre bururu ka yoka.

Nen dam mu della nge mɛ dɔa wurusu su ra ko sɔɔ
sɔrerun saa.

⁵ Na nɛɛ, kon nen toranu wura
wunɛ Yinni Gusunɔn mi.

Na nen durum tuuba kua wunen mi,
na nɔn kɔsa berua.

Ma a man nen durum taare wunari.

⁶ Yen sɔ, n weenɛ baawure wi u nun naanɛ sɔa
u nun kana wahalan saa sɔɔ.

Baa nim bakam mù n yiba mu sara,
mu ñ yēro turi.

⁷ Wuna sãa ñen kuku yeru,
a ra man gbare wahalan di.

A dera na womusu mò wunen faaban sã.

⁸ Yinni Gusunɔ, a ñee, kaa man keu ko,
kpa a man swaa sɔɔsi ye n weene n swĩ.
Kaa man bwisi kē, kpa a n man k̄su.

⁹ A maa ñee, n ku ko bwisi sarirugii nge duma,
ñ kun me nge birakɔ,
yìn nɔwɔ ba ñ koo ko ba kun yaruka
ka karabasuuru doke,
ba n ka yi gawe, kpa yi ku raa tɔnu wəri.

¹⁰ Tɔn k̄sobun wahala kpã,
adama wi u Yinni Gusunɔ naane sã,
win durom mu ra n yēro wãasiwa.

¹¹ Yen sã, bεε gemgibu, i ḡru doro Yinni Gusunɔ
sɔɔ,
kpa i desinu kara.
Bεε bèn ḡru ga dεere,
i guuda koowo ka nuku dobu, bεε kpuro.

33

¹ Bεε be i sãa gemgibu, i Gusunɔ siaro ka womusu.

Bεε be i dεere, i nùn siaro baadomma.

² I nùn siaro ka m̄rɔkunu
kpa i womusu ko ka ḡɔgenu.

³ I nùn bεere w̄eyɔ ka wom kpɔɔ,
kpa i ḡasu tora i ka nùn siara.

⁴ Yinni Gusunɔ u ra gem gerewa.
Ye u maa gerua kpuro ya ra koorewa mam mam.

⁵ U ra ye ya wooda ka gem swĩ kã.
Win durom mu yiba tem kpuro sɔɔ.

⁶ Win nɔɔn gariya w̄lla ka taka koorã,

ka gāa ni nu wāa te sǎo kpuro.

⁷ Ma u dera nim wǎkun nim mu menna yāatem.

⁸ Bεε handuniagibu, i Yinni Gusunǎ nasio.

I diirio win wuswaaǎ.

⁹ Domi ye u gerua kpuro, yera ya ra koore.

U n wooda wē kpa yu koorǎ.

¹⁰ Yinni Gusunǎ u ra bwesenun himba gǎsie,

kpa yu kam ko mam mam.

¹¹ Adama win himba ya ku ra gǎsiare,

ya ko n wāawa sere ka baadommaǎ.

¹² Bwese te ta Gusunǎ mǎ Yinni,

ta ko n nuku dobu mǎwa.

Meya bwese te u maa gǎsa win tiin sǎ

ta koo yēeriwa.

¹³ Saa wǎllun diya Yinni Gusunǎ u tǎmbu kpuro

mεεra.

¹⁴ Saa win wāa yerun di, u handuniagibu kpuro

mεεra.

¹⁵ Wi, wi u tǎmbu kpuro bwisikunu wē,

u maa ben kookoosu kpuron laakari mǎ.

¹⁶ Sina boko ù n nasara wa tabu sǎo,

n ñ mǎ yèn sǎ u tabu kowo dabiru mǎ.

N ñ maa tabu durǎn dam

mu ra nùn yare win yiberen nǎman di.

¹⁷ Wi u win naane doke duma sǎo,

u ñ nasara wasi.

Meya ka yen dam kpuro

ya ñ kpε yu nùn wǎra karin di.

¹⁸ Adama be ba Yinni Gusunǎ nasie,

ma ba ben yīiyǎbu doke win durom sǎo,

beya u kǎsu,

¹⁹ u ka ben hunde wǎra gǎǎn di,

kpa ba n wasi baa gǎǎru tà n dua ben tem sǎo.

²⁰ Bεε, Yinni Gusunǎn miya besen yīiyǎbu wāa.

Wiya u koo sun somi kpa u sun kōsu nge tēru.

21 Bēsen gōru ga do win sō.

Sa maa nùn naane sãa win dēeraru sō.

22 Yinni Gusunō, a de wunen durom mu n wãa ka
bese.

Domi wunε sōra bēsen yīyōbu wãa.

34

1 Dafidi u tii gōsia wiiro Abimēlekin wuswaaō,
yera durō wi, u nùn gira win min di. Saa yera Dafidi
u womu geni kua u nεε,

2 na kon Yinni Gusunō siara saa baayere.

Meya nen nōō ga ñ marimō na kun nùn tōmε.

3 Yinni Gusunō sōra kon yēeri.

Bεε wōnwōndōbu, i swaa dakio,

kpa i gōru dōra.

4 I ka man Yinni Gusunō wōlle suo,

su win yīsiru bεere wē sannu.

5 Na Yinni Gusunō soka, ma u man wurari,

u man yara nen berum kpuron di.

6 Be ba nùn wuswaa kisi, ba ra n nuku dobu mōwa.

Ba ñ maa ben wuswaa wukirimō sekurun sō.

7 Yinni Gusunō u ra wōnwōndon sokuru nō.

Meya u ra maa nùn yare nuku sankiranu kpuron di.

8 Win gōrado u ra be ba nùn nasie kōsu,

kpa u bu yara karin di.

9 I na, i win durom denda kpa i wa nge mε mu kpā.

Doo nōōrugiiwa wi u kuku yeru kasu win mi.

10 Bεε be i sãa wigibu, i nùn nasio.

Domi be ba nùn nasie, gāanu ku ra bu kōmie.

11 Baa gbee sunō kpemu ga ra gasō bie gu di.

Adama be ba Yinni Gusunō kasu,

gãa geenu kun bu sararimō.

12 Bεε nen bibu, i susima i nō,

kpa n bæε sǝǝsi nge mε i ko ka Yinni Gusunǝ nasia.

¹³ Wi u kī u wāaru di bəri yendu sǝǝ,

kpa u tε,

¹⁴ u kǝsan gerubu de, kpa u weesu deri.

¹⁵ U kǝsa suurio, kpa u gea ko.

U alafia naa giro.

¹⁶ Gemgiba Yinni Gusunǝ u ra n nǝni wǝε.

Mεya u ra maa ben wuri swaa daki.

¹⁷ Yinni Gusunǝ u ra ka kǝsan kowobu sannε,

kpa u de bu ben gari duari tem mǝni sǝǝ.

¹⁸ Yinni Gusunǝ u ra gemgibun sokuru wure,

kpa u bu wuna ben wahala kpuron di.

¹⁹ U ra n ka be ba nuki sankire wāa,

kpa u be ba mwia kpana faaba ko.

²⁰ Kǝsa dabina nu ra gemgii deeme,

adama Yinni Gusunǝwa u ra nǝn wǝre ye kpuron di.

²¹ Wiya u win wasin gbin gbinka kǝsu.

U nǝ derimǝ baa win kuku teeru tu kǝsira.

²² Adama kǝsa yǝ n tǝn kǝso deema, ya ra nǝn gowa.

Mεya u ra maa gemgiin yiberεba sεεyasie.

²³ Wiya u ra win sǝm kowobun hunde wǝre karin di.

Be ba maa nǝn naanε sǝa ba nǝ taare wasi.

35

¹ Dafidin womu.

Yinni Gusunǝ, be ba man wǝrim wee,

a bu wǝrio.

Be ba ka man sannamǝ, a ka bu sannǝ.

² A tεε piibu ka bakaru suo,

kpa a na a man somi.

³ A wunen yaasa suo a be ba man nǝni sǝǝmǝ sǝǝsi,

kpa na n yǝ ma wuna a sǝa nǝn faaba kowo.

4 A de be ba man kasu bu go bu sekuru wa.
A de be ba kī n kam ko bu biti soora
kpa bu biru wura.

5 A de ba n sāa nge yaka si woo ga ka doonə,
kpa Yinni Gusunən gərado u bu gira.

6 A de ben swaa yu wəria,
kpa yam wōkuru tu ye wukiri.
Kpa Yinni Gusunən gərado u bu naa swī.

7 Wee na n gāanu kue ba ka man suura bəriammε.

8 A de bu kam ko subaru səə,
bu wəri ben suura ye səə, bu gbi.

9 Kpa na n nuku dobu m̀ wunən s̄ Yinni Gusunə,
faaba ye a man kuan s̄.

10 Kpa saa nən ḡru s̄ən di, n nεε,
goo sari wi u dam m̄ nge wunε.
Domi a nε wənwəndo yara
saa wi u man dam keren n̄man di.

11 Wee, wee kowobu ba seewa ba man gari manimə
yi na n̄ yē.

12 Nà n bu gea kua, k̄sa ba ra man k̄sie,
kpa bu man deri nε turo.

13 Adama sanam mε nən yiberε be, ba barə,
na saakin yaberu sebu a nuku sankirarun s̄.

Ma na tii t̄ya m̀ ka n̄ə b̄kuru.
Na ra n yiirewa na n kanaru m̀,

14 na n sāa nge ben kpaasi, n̄ kun mε nge ben mero
bisi.

Na nuki sankire nge wi u win mero bia.

15 Adama be, ba ra m̄n̄ewa bu nuku dobu ko,
sanam mε na sokura.

Ba ra m̄n̄ewa nən biru bu ka man k̄sa bwisikusi,
kpa ba n man yaa kasikimə baadomma.

16 Baa ka be ba n̄ Gusunə yē ba man ȳeməwa.

Ba man k̄rusi, ba n̄ə d̄ənn̄e gbam gbam.

17 Yinni, sere domma kaa n yeniba m̄eɛra.

A ku de bu man w̄əri,

domi ba s̄awa nge gbee sina kp̄ensu.

18 Wuna kon siara mi wunen t̄amba m̄enne,

kp̄a n nun b̄eɛɛ w̄ɛ t̄an dabinun suunu s̄ə.

19 A ku de be ba s̄a n̄en yibereba ba n man ȳɛm̄ə

kam s̄ə,

kp̄a be ba man tusa kam s̄ə ba n man w̄əmm̄ə ka
ḡonibu.

20 Domi ben gari gerubu kun do.

K̄sa ba ra n t̄ambu manim̄ə,

be ba w̄a b̄əri ȳendu s̄ə tem m̄e s̄ə.

21 Ba ra n man n̄ə ḡɛwa ba n m̄ə, ba man wa.

22 Yinni Gusun̄ə, wuna a ye kpuro waam̄ə.

Yen s̄ə, a ku n̄ə mari,

a ku maa ka man tonda.

23 Gusun̄ə, n̄en Yinni, a seewo a man siria.

A ka man yin̄ə.

24 Gusun̄ə n̄en Yinni, a s̄awa gemgii, a man sirio,

kp̄a bu ku ra a maa nuku do bu ko n̄en s̄ə,

25 bu gere ben ḡorūə bu n̄eɛ,

wee, ye ba k̄i, ya koor̄a, ba man kamia.

26 A de be, be ba nuku do bu m̄ə n̄en wahalan s̄ə,

be kpuro bu sekuru wa sannu sannu.

A de be, be ba man seesim̄ə,

bu sekuru wa ta n kp̄ā.

27 Adama a de be ba nuku do bu m̄ə n̄en taare
sarirun s̄ə bu ȳeri,

kp̄a ba n wun̄e Yinni Gusun̄ə siaram̄ə baadomma,

wun̄e, wi a k̄i n̄e, wunen s̄əm kowo na n w̄a b̄əri
ȳendu s̄ə.

28 Yinni, na kon wunen gem gari kp̄ara.

Kon maa nun tōma baadomma.

36

¹ Womu ge Dafidi Gusunən sōm kowo u wom kowobun wirugii kua. U nεε,

² tən kōso wi u n̄ ka Gusunə yōn gari man səkumə n̄n gōruə,

domi u n̄ bwisikumə ma n weene u Gusunə nasia.

³ U win tii sue too.

Yen sōna u n̄ win toraru wuramə,

kp̄a u tu tusi.

⁴ Win gari kpuro, weesa yi sāa.

U ku ra wure u gāanu ko ka laakari u sere gea ko.

⁵ Kōsa u ra n̄ bwisikumə win kp̄in yerə.

Yen swaa sōra u ra n̄ maa wāa.

U ku ra ye duka suuri.

⁶ Adama Yinni Gusunə, wunen durom mu wāawa sere ka wōllə.

Wunen b̄rək̄iniru ta maa sōsire sere ka guru winə.

⁷ Meya maa wunen gem mu kp̄ā nge guu bakanu.

Wunen siribu bu duku nge nim wōkun bweru.

Yinni Gusunə, wuna a ra tōmbu ka yeε n̄ari,

⁸ domi wunen k̄iru ta kp̄ā.

Wunen kasenun k̄ək̄əwə tōmba kuku yenu kasu.

⁹ A ra wunen durom yibie nge be ba di ba deba.

A ra bu nuku dobu w̄ε nge be ba nim gem wa ba n̄ra.

¹⁰ Domi wuna a sāa wāarun nuuru.

Wunen yam bururam saabuwa sa ka wāarun asansi tubumə.

¹¹ A be ba nun ȳε durom kuo.

A b̄n gōru ga d̄ere b̄rək̄iniru sōsio.

¹² A ku de tii suobu bu man naa turi, kp̄a tən kōsobu bu de n duka yakura.

13 Wee be ba kōsa m̀, ba wərukum̀,
ma ba kpanε bu se.

37

¹ Dafidin womu.

A ku tii ǹwɪa ko t̀n k̀sobun s̄.

A ku ka k̀san kowobu kinenu ko.

² Domi ba ra mundewa nge yaka gbebusu,
kpa bu yanda nge yaka bekusu.

³ A n Yinni Gusuǹ naanε s̄a kpa a n gea m̀.
Nge m̄ya kaa n ka w̄a yeru m̀ tem m̄ s̄o,
kpa a n b̄ri yendu m̀.

⁴ A wunen nuku dobu kasuo Yinni Gusuǹn mi.
U koo maa nun w̄ε ye wunen ḡru ga k̄i.

⁵ A Yinni Gusuǹ wunen w̄aru n̄mu s̄ndio,
a n n̄n naanε s̄a.

Wiya u koo nun kpuro wunana.

⁶ U koo de wunen gem mu s̄s̄sira
nge s̄o wii w̄llun s̄o.

⁷ Wi u kp̄a u k̄sa kua ye u ḡru doke,
a ku tii ǹwɪa ko win s̄.

A n maari kpa a n Yinni Gusuǹ swaa daki.

⁸ A m̄ru derio, a nuku gbisibu yiǹ,
a ku tii ǹwɪa ko.

Ye kpurowa ya koo ra nun k̄sa koosia.

⁹ Domi ba koo t̀n k̀sobu kpeerasia,
adama be ba Yinni Gusuǹ naanε s̄a,
bera ba ko n tem m̄ m̀.

¹⁰ N tie fiiko ye t̀n k̀soba kun ko n maa ka w̄a.
Baa à n m̄era mi ba raa w̄a, a n maa bu wasi.

¹¹ Adama be ba tii ȳε, ba koo tem m̄ tubi di,
kpa ba n ȳεrim̀ gem gem alafia s̄o.

¹² T̀n k̀soba gemgibu bwisiku k̄sunu koosim̀,
ma ba bu wiru diirisim̀.

13 Yinni u tən kōso be yēemə,
u yē ma tōra bu sisie.

14 Tən kōsoba ben takobi womamə,
ma ba ben tennu berimə
bu ka sāarobu ka wənwəndobu hunde wuna,
kpa bu be ba gea m̀ go.

15 Adama ben takobi be, ba koo duwa ben tiin
toronə,
kpa ben tennu nu bəəkira.

16 Gāa piimii ni gemgii u mə,
nu tən kōso dabinun dukia kere.

17 Domi ba koo tən kōsobun dam kpeerasia,
adama Yinni Gusunə u yō gemgibun biruə.

18 Yinni Gusunə u yē
ye n koo taare sarirugibu deema ben wāaru səə.
Ben yenu ga n̄ bansu m̀.

19 Ba n̄ sekuru wasi wahalan saa səə.
Ba ko ba n̄ maa deburu mə gōorun sanam.

20 Adama tən kōsoba koo kam ko.
Yinni Gusunən yiberēba ba ka yakasun wēsu
weenε.

Ba koo yarinawa nge dōo wiisu.

21 Tən kōsobu b̀ n̄ bəkura, ba ku ra wesie.
Adama gemgii u ra kē ka nuku tia.

22 Be Yinni Gusunə u domaru kua,
ba ko n̄ tem mε mə,
adama be u bōrusi, beya ba koo kpeerasia.

23 Yinni Gusunə u ra tən geo kpare win sanum səə.
Yēron swaa ra n̄n wēre.

24 Ū n̄ sokura u wərumə, u ra sewa,
domi Yinni Gusunə u win nəma neni.

25 Na raa sāa bii, tē na bukura.
Na n̄ maa waare Gusunə u gemgii deri,
n̄ kun mε win bibu bu bara ko bu ka di.

26 Baadomma u wēemə ka nuku tia.

U ñ be ba bəkuramə yinarimə.

Win bibu ba ra maa gabu arufaani kue.

²⁷ A kōsa derio kpa a gea ko,

kpa wunen bibun bweseru ta n tem me mə ka
baadommə.

²⁸ Yinni Gusunə u gem kī.

U ñ win tambu derimə, u ra n bu kōsu.

Adama ba koo tən kōsobun bweseru kpeerasia.

²⁹ Gemgiba ko n tem me mə,

kpa ba n wāa mi, ka baadommə.

³⁰ Gemgiin nəə, gari bwisigiyya ga ra yare.

Win yara, gema ya ra maa gere.

³¹ Gusunən wooda ya ra n wāa win gōruə.

Win naasu kun maa sokuramə.

³² Tən kōso u ra n gemgii sākiriamməwa,

kpa u n swaa kasu u ka nùn go.

³³ Adama Yinni Gusunə kun derimə u nùn noma
turi.

U ñ maa nùn taare wēemə siribun sanam.

³⁴ A n Yinni Gusunə yīiyə kpa a n win swaa swīi.

U koo nun walle sua kpa a n ka tem me mə.

Kaa wa tən kōsoba kpeerə.

³⁵ Na tən kōsobu wa ka ben dam kpuro,

ba yeke nge dāa kerigiru te ta kpare.

³⁶ Adama ben baa ya doona, wee ba ñ maa wāa.

Na bu kasu, adama ba ñ waarə.

³⁷ A taare sarirugii mēerio

kpa a n nùn lasabu sāa.

Domi wi u ra bəri yendu kăn bwesera kun kpeemə.

³⁸ Adama mem nəə sarirugiba koo kam kowa
kpuro,

kpa tən kōsobun bweseru tu kpeera.

³⁹ Yinni Gusunəwa u gemgibu faaba mə.

Wiya u ra bu bere n̄ni swāarun sanam.

⁴⁰ U bu somimə, u bu wəramə tən k̄sobun n̄man
di,
u bu faaba m̄, domi win miya ba ben kuku yeru
kasu.

38

- ¹ Dafidin womu ge u kua Gusunə u ka n̄n yaaya.
² Yinni Gusunə, a ku man s̄eyasia wunen m̄ru s̄ə.
 A ku man so sanam m̄ a m̄ru besire.
³ Domi wunen s̄ēnu nu man girari,
 ma wunen n̄mu ga man so gā sura.
⁴ Wunen m̄run saabu, n̄n wasin gam sari mi n
 bwāa do.
 N̄n durum saabu na n̄ maa dam gam m̄.
⁵ Domi n̄n toranu kp̄ə sere nu man gunum kera.
 Nu s̄a nge s̄mu bakanu ni nu man bunum kere.
⁶ N̄n booboosu k̄sa sere su numia n̄n gari
 bakarun s̄.
⁷ Na d̄bara, na wasira sere na n̄ maa dam m̄.
 Baadomma, na ra n̄ s̄im̄wa ka nuku sankiranu.
⁸ Domi barara n̄n wasi kpuro mwa.
 Yin gam maa sari mi n bwāa do.
⁹ Na k̄sikirawa muku muku, na n̄ maa dam gam
 m̄.
 N̄n ḡru ga burisine sere na weeweenu m̄.
¹⁰ Yinni, ye na k̄i kpuro, wuna a ȳ.
 N̄n weeweenu kun maa nun berue.
¹¹ N̄n ḡru ga n̄ s̄ s̄ē, n̄n dam man doonarim̄.
 Wee n̄n n̄ni kun maa wāaru tere.
¹² N̄n kpaasibu ka be ba man ȳ kpuro
 ba man duki suurim̄ n̄n bararun s̄.
 Ma be ba maa wāa n̄n turuku,
 ba tii m̄na n̄n̄m.
¹³ Be ba kasu bu man go,

ba man yēri beriamme baadomma.

Be ba nen kōsa kasu, ba man kōsa siemə,
ba kasu bu man nōni wōke.

¹⁴ Adama ne, na maariwa piti nge soso

wi u kun gāanu nōmə,
u n̄ maa gāanu gerumə.

¹⁵ Meya na sāa nge soso.

Na n̄ bu gāanu wisa.

¹⁶ Yinni Gusunə, wune sōra nen yīiyəbu wāa.

Gusunə nen Yinni, a de a man wisi.

¹⁷ A ku de bu nuku dobu ko nen sō,
kpa bu man seesi sanam me na sokuramə.

¹⁸ Wee na wərumaa dō,
ma nen wahala ya man wāasi.

¹⁹ Na nen toranu tuuba m̄.
Tora ni, nu man berum m̄.

²⁰ Wee nen yiberɛba ba bwāa do,
ba maa dam m̄.

Be ba man tusa kam sō, ba dabi.

²¹ Kōsa ba man kōsiemə, ye na bu gea kua.

Ba nen kōsa kasu yèn sō na ra n gea m̄.

²² Yinni Gusunə, a ku man deri.

Nen Yinni, a ku ka man tonda.

²³ A na fuuku a man yakia,
wuna a sāa nen faaba kowo.

39

¹ Dafidin womu ge u Yedutum, wom kowobun
wirugii kua. U nee,

² na raa nee, kon nen sanu sanusu laakari ko
kpa n ku durum ko nen gari gerubu sō.

Kon nen nō kpi sanam me nuku kōsurugii wāa nen
bōkuə.

³ Na raa maari, na n̄ gāanu gerua,

ma na deema n kua kam,
domi nen nani swāaru ta sosiwa.

⁴ Nen laakari ya seewa.

Ye na bwisikumō ya man neni nge dōo,
ma na gerua na nē,

⁵ Yinni Gusunō, a man nen wāarun saka sōsio
kpa na n yē nge mē na n dam mō.

⁶ N wee a nen tōru yīira ka wunen nōman yasum,
ma nen wāarun sanam kun gāanu tura wunen nani
sōo.

Ka geema tōnu baawure koo doona nge woo tia,

⁷ n kun mē nge tiro.

Ye u mō kpuro kama.

U arumani mennamō, u n yē wara koo ye di.

⁸ Tē Yinni, mba na maa mara.

Nen yīiyōbu wāa wunē sōo.

⁹ A man yakio nen durum kpuron di.

A ku de gari bakasu su n man yaakoru mō.

¹⁰ Kon mari, na n gari gerumō,
domi wuna a dera ya koorā mē.

¹¹ A ku maa man wahala ko.

Na wasikiramō wunen nōm geran sō.

¹² A ra tōnu gerusi

kpa a nūn sēyasia win toranun sō.

Ye tōnu u kī, yera a ra di nge kōkōbu.

Geema, tōnu baawure u koo doonawa nge woo tia.

¹³ Yinni Gusunō, a nen kanaru nōwō,

kpa a nen sokuru swaa daki.

A ku nen wuri atafiru ko,

domi na sāawa sōo wunen mi nge nen sikadoba
kpuro.

¹⁴ A man derio sē,

kpa n wom wa n sere sariru ko.

40

(I maa mærio naasu 14-18, 70:2-6)

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.

U nɛɛ,

² na nɛn yĩiyɔbu doke Yinni Gusunɔn mi.

Ma u man s̄ĩrema u nɛn nɔɔ swaa daki.

³ U man gawa u yara saa kam kobun wɔrun di,
mi pɔtɔkɔ wãa.

U nɛn naasu sɔndi kpee saara wɔllɔ,
kpa n ka yɔra dim dim.

⁴ Gusunɔ u dera na womu kpɔɔ mɔ
ge na ka n̄n siaramɔ.

Tɔn dabiru ta nua ma ta bɛrum kua,

ma ta ten naanɛ doke Yinni Gusunɔ sɔɔ.

⁵ Doo nɔɔrugiiwa wi u Yinni Gusunɔ naanɛ sãa,
wi u ku ra gere u tii suobu ka wee kowobu swĩi.

⁶ Gusunɔ nɛn Yinni, wunɛn sɔm geenu
ka wunɛn himba ye a sun kua ya dabi.

Gusunɔ, a kpã, a n̄ saara mɔ.

Na k̄i n ye kpuro kpara n tɔmbu nɔɔsia.

Adama yen geera kpã sere na n̄ kpɛ n ye saari.

⁷ A n̄ yãkuru k̄i, n̄ kun mɛ k̄ɛru.

A n̄ yãku d̄ɔɔ mwaaarugiru bikie,

n̄ kun mɛ torarugiru.

Adama a nɛn swasu k̄aria.

⁸ Ma na nɛɛ, nɛ wee,

nge mɛ ba nɛn gari yorua woodan tireru sɔɔ.

⁹ Gusunɔ nɛn Yinni, na k̄i n wunɛn k̄iru ko.

Wunɛn wooda ya wãa nɛn ḡɔruɔ.

¹⁰ Tɔn wɔrun suunu sɔɔ,

na ra wunɛn faaban labaari gea kpare.

Yinni Gusunɔ, a yɛ ma na ku ra nɛn nɔɔ mari.

¹¹ Na n̄ wunɛn faaban gari berua nɛn ḡɔruɔ.

Na wunɛn naanɛ ka wunɛn somiru tɔmbu nɔɔsia.

Na tən wəru guna wunen tən geeru
ka wunen bəṛəkiniru sãasi.

¹² Yinni Gusunə, a ku de n wunen wənwəndu bia.
A de wunen tən geeru ka wunen bəṛəkiniru
tu man kōsu saa kpuro sɔɔ.

¹³ Domi kōsa ye ya man sikerene ya n garirə.
Nen kom kōsum kpuro man girari,
mu n waabu wã.
Mu nen wirun seri dabiru kere.
Na mwia kpana.

¹⁴ Yinni Gusunə, a man wəro,
a na fuuku a man faaba ko.

¹⁵ A de be ba kasu bu man hunde wuna
bu seku bakaru wa.
A de be ba nuku dobu mə nen wahalan sɔ
bu biru wura kpa bu sekuru di.

¹⁶ A de be ba man yaakoru mɔ
ba n wãa desirun biti sɔɔ.

¹⁷ Adama a de be ba nun kasu
ba n nuku dobu mə.
Kpa be ba wunen faaba wura
ba n yɛerimə wunen sɔ.

Kpa ba n gerumə ma Yinni Gusunəwa kpāaru bo.

¹⁸ Adama ne sāarowa, na n gāanu mə.

Ka mɛ, Yinni u man yaaye.

Nen Yinni, wunɛ wi a ra man somi kpa a man wəra,
a ku tɛ.

41

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
U nɛɛ,

² doo nərugiiwa wi u ra sāaron bwisikunu ko.

U n wãa wahala sɔɔ, Yinni Gusunə u koo nùn yara.

³ Yinni Gusunə u koo nùn kōsu,

kpa u n win wāaru neni.

Meya u ko n nuku dobu mō win wāaru sō.

U n̄ maa derimō u wōri win yiberēban nōmaa.

⁴Yinni Gusunōwa u koo n̄n kōsu

kpa u n̄n nōri sanam me u barō u kpī.

⁵Wee, na gerumō na mō,

Yinni Gusunō, a nen wōnwōndu waawo,

a nen hunde bekio.

Domī na nun torari.

⁶Nuku kōsurun sō, nen yiberēba ba mō,

saa yerà kon gbi.

Kpa bu wa bu nen yīsiru duari.

⁷Goo ù n na nen mī, weesa yēro u ra man kue,

kpa u nen gari gura u ka da u nen kōsa gere tōwō.

⁸Nen yiberēba kpuro ba gunnu gunnu gari mō.

Ba man kōsa bwisikusimō.

⁹Domī ba mō, wahala ye, ya man neni gem ka tia.

Nē wee na kpī, n̄ n̄ koorō n̄ maa se.

¹⁰Nen bōrō kīnasi, ka wì sa wāa sannu bōri yendu
sō,

na maa n̄n naane sāa, ma sa dimō sannu,

wiya u kua nen yiberē.

¹¹Yen sō, Yinni Gusunō, a nen wōnwōndu waawo,

a man wōro, kpa n̄ bu kua ye n̄ weene n̄ bu kua.

¹²Nen yiberē ù kun man kamie,

saa ye sōra kon gia ma a man kī.

¹³A man kōsu nen mem nōobun sō.

Ma a dera na wāa wunen mi sere ka baadommā.

¹⁴Na Gusunō Isireliban Yinni siara.

U ko n̄ wāawa sere ka baadommā. Ami.

WOMUSUN B̄ONU YIRUSE

42

¹ Koren bibun womu ge ba wom kowobun wirugii kua. Ge wee.

² Nge mε nim n̄ru ga ra de n̄mu ga n daarun nim kasu,

nge m̄ya n̄n ḡru ga nun kasu Yinni Gusun̄.

³ N̄n ḡru ga wun̄n beke bar̄, Yinni Gusun̄, wun̄e wi a w̄a.

Saa yer̄a na kon tii s̄osi wun̄n wuswaā Yinni.

⁴ N̄n n̄ni ȳresu su kua n̄n nim n̄ruram w̄kuru ka s̄o s̄o,

sanam m̄ ba man bikiam̄ ba m̄,

mana Gusun̄ n̄n Yinni u w̄a.

⁵ N̄n tororu ta ra karewa n̄ n yaaya

sanam m̄ t̄n dabiru ta ra n man sikerene,

na n tu gbiiye su ka da Gusun̄n s̄a yer̄,

sa n nuku dobu m̄, sa n Gusun̄ siaram̄ sannu.

⁶ Mban s̄na ko na n nuki sankire, kpa na n weeweenu m̄.

Na ko n n̄n ȳiȳbu doke Gusun̄ n̄n Yinnin mi,

kpa n maa n̄n siara.

Dom̄i u s̄awa n̄n Yinni ka n̄n Faaba kowo.

⁷ N̄n Yinni, na nuki sankire.

Yen s̄na na nun yaayam̄ saa Yuudenin daarun di,

ka guu te ba m̄ H̄em̄on di

ka guu te ba m̄ Miseaan di.

⁸ Wuna a ra de daarun nim mu kukiri,

kpa nim kureru tu se tu garu sua,

kpa ni kpuro nu man wukiri.

⁹ A man wun̄n k̄ru s̄osio s̄o s̄o,

w̄kuru kpa na n womusu m̄, na n nun t̄mam̄,

na n nun kanam̄ wun̄e wi a man w̄aru w̄.

¹⁰ Gusun̄, n̄n Yinni, a s̄awa n̄n kpee saara.

Mban s̄na a man duari.

Mban sōna kaa de nen yiberēba ba n man dam
dōremō
kpa na n nuki sankire.

¹¹ Nen kukunu besikiramō sanam me ba man nōni
sōmō,
ba man wōmmō, ba gerumō ba mō, mana Gusunō
nen Yinni wi.

¹² Mban sōna na kon nuki sankire.
Mban sōna ko na n weeweenu mō nen gōruō.
Nε, kon nen naane dokewa wunε sō,
kpa n nun siara kpa m.
Domi a sāawa nen Yinni ka nen Faaba kowo.

43

¹ A man gem wēeyō Gusunō nen Yinni.

A ka man yinō be ba n nun nasien wuswaaō.

A man yakio wee kowobu ka tōn kōsobun min di.

² Gusunō, wunε wi a man kōsu, mban sōna a man
yina mō.

Mban sōna kaa de nen yiberēba ba n man dam
dōremō
kpa na n nuki sankire.

³ A de wunen yam bururam ka wunen bōrōkinira n
man kpare.

A ka man doo sere wunen guu dēera ten mi, mi a
wāa,

⁴ kpa n da wunen yāku yerō.

Gusunō, wunε wī sō na nuku dobu mō,

kon nun siara ka womusu, ka mōrōku.

Gusunō, wuna a sāa nen Yinni.

⁵ Mban sōna na kon nuki sankire,

kpa na n weeweenu mō nen gōruō.

Na kon nen naane dokewa wunε sō,

kpa n wure n nun siara.

A sāawa nen Yinni ka nen Faaba kowo.

44

1 Womu ge Koren bibu ba wom kowobun wirugii kua. Ge wee.

2 Gusunə, sa nua ka beŋen tiin swaa wunen səma ye a kua beŋen baababan waati. Bera ba sun ye sɔwa.

3 Ka wunen tiin noma a bwese tukunu gira. A bwese ni so nu yarina, ma a beŋen baababa swi nin waa yeno.

4 Beŋen baaba be, ba bwese nin tem mwa. N n ma yen sɔ ba takobi ma, n n maa ma yen sɔ ba dam ma, adama yen sɔ a bu kiwa ma a waa ka be, ma a bu yara ka wunen noma.

5 Gusunə, wuna a saa nen sina boko. A wunen tambu nasara weya.

6 Ka wunen dama sa ko beŋen yiberɛba suriri. Ka wunen yisira sa ko bu suni.

7 Domi na ye ma n n nen tendu, n kun me nen takobi ya koo man faaba ko.

8 Wuna kaa sun wɔra beŋen yiberɛban noman di. Kpa a be ba sun tusa burisina.

9 Sa ko n woo kanama tɔru baatere wunen sɔ, sa n nun siarama sere ka baadomma.

10 Ka me, wee a sun yina, a sun sekuru doke, a ku ra n maa ka beŋen tabu kowobu waa ba n tabu yari.

11 A dera sa biruku yira wurə beŋen yiberɛban wuswaa,

be, be ba sun tusa ba beŋen yānu gurama.

12 A sun beri ben noma nge me ba ra arari yāaru noma berie.

Ma a dera sa yarina, sa yabi bwese tukunu sɔ.

13 A beŋe, wunen tambu darama gobi sari,

a ñ maa sun garisi gãa geenu.

14 Wee a sun sekuru doke beſen berusebun
wuswaa,

15 be, be ba sun sikerene, ba sun yëemə, ba sun
yaakoru m̀.

A dera bwese tukunu nu sun womu dokemə,
ma nu sun wii gimanu koosimə ka yaakoru.

16 Wee sere ka tẽ, seku te, ta ra n man m̀wa,
kpa na n nen wuswaa wukiri

17 yèn s̄n nen yiberε u man w̄ri, u w̄mmə
u man n̄ə kuurimə.

18 Yeniba kpurowa ya ra sun deemε.

Ka mε, sa ñ nun duari,

sa ñ maa wunen arukawani kusie.

19 Beſen ḡru ga ñ s̄ire wunen min di,
sa ñ maa gere wunen swaan di.

20 Adama ka mε, a sun kəsuka ḡburə demakunun
w̄a yerə.

Ma a sun yam w̄kuru wukiri.

21 Gusunə, s̄a n daa wunen ȳsiru duari,
ma sa da sa b̄nu ganu s̄amə,

22 a ñ kaa tubu, wunε wi a t̄nun ḡrun gari ȳ?

23 Adama wunen s̄na ba sun goomə bururu ka
yoka,

ba sun m̄era nge ȳa ni ba ka d̄ə bu go.

24 A dom yando Yinni! Mban s̄na a do.

A dom yando. A ku sun yina sere ka baadomma.

25 Mban s̄na a wunen wuswaa berumə.

Mban s̄na a ñ beſen w̄nw̄ndu m̀.

A ñ wa nge mε ba sun taare?

26 Domi sa nuki sankire. Sa kp̄i tua s̄ə.

27 A seewo a sun somi.

A sun w̄ro wunen durom bakam s̄.

45

¹ Kĩrun womu ge Koren bibu ba wom kowobun wirugii kua. Ge wee.

² Nɛn gõru ga bwisiku duronu yiba sere nu yarimɔ. Na womu geni mɔ sunɛn sɔ.

Nɛn yara ya sãa nge yoro geon yorutia.

³ Wuna a buram bo tɛn bibun suunu sɔɔ.

Wunɛn gari yi durom yiba.

Yen sɔna a Gusunɛn domaru mɔ sere ka baadommaɔ.

⁴ Tabu kowo damgii, a wunɛn takobi bekio, wuna a yiiko ka bɛɛɛ baka mɔ.

⁵ Ka wunɛn sinandun dam,

a wunɛn tabu kekɛ yɔɔwo a da a nasara sua,

kpa a gem sanna ka daa duudwia ka gean kobu,

kpa a sɔm maamaakiginu ko ka wunɛn nɔm geun dam.

⁶ Wunɛn sɛɛnu nu nɔɔ do,

nu koo wunɛn yiberɛba sɔku,

kpa tɔmbu bu wɔruku wunɛn wuswaaɔ.

⁷ Gusunɔ, ba wunɛn bandu swii sere ka baadommaɔ.

Gema a ka wunɛn bandu neni.

⁸ A gea kii, ma a kɔsa tusa.

Yen sɔna Gusunɔ wi u sãa wunɛn Yinni, u nun gɔsa.

U maa nun nuku dobu wɛ ye u ka nun aye bɛɛɛgiri wɛ

te ta wunɛn kpaasibugiru kpãaru kere.

⁹ Wunɛn yãnu nu turare numɔ

ye ba ra soku miru ka aloesi ka kasi.

Ba mɔrɔkunu soomɔ a ka nuku dobu wa

wunɛn sina gbaburɔ te ba suunu donnu mani mani.

¹⁰ Sina bii wɔndiaba ba sãa wunɛn kurɔ kpaɔ sãkobu.

Kurɔ kpao u yɔ wunen nɔm geuɔ u wura sebua ye
ya na Ofirin di.

11 A swaa dakio, bii kurɔbu a nen gari nɔ,
kpa a yi bwisiku.

A wunen tɔmbu duario ka wunen baan yenugibu.

12 Wunen buram mu ka sina boko naawa gem gem.
A nùn beere wɛɛyɔ yèn sɔ̄ u sãa wunen yinni.

13 Tirin tɔmbu be ba bwesenu kpuro arumani kere,
ba koo ka nun dukia bwese bweseka naawa
bu ka wunen kī geeru kasu.

14 Sina bii wɔndia kurɔ kpao wi, u wãa sina kpaarɔ,
u yãnu sebua ni ba buraru koosi ka wuraba.

15 Ba ka nùn da sunɔn mi ka win yãa bura nɔnigii ni,
ma win kurɔ kpa sãkoba nùn swīi.

16 Ba bu duusia sina kpaarɔ ka nuku dobu ka
yɛeribu.

17 Sina boko, wunen biba koo wunen baababan tubi
di,

kpa bu bandu di tem kpuro sɔ̄.

18 Nɛn womu geni, ga koo de bu wunen yĩsiru yaaya
tɔru baatere,

kpa bwesenu kpuro nu nun siara sere ka
baadommaɔ.

46

1 Womu ge Koren bibu ba wom kowobun
wirugii kua. Ba gu kuawa ka gɔru yãka. Ba nɛɛ,

2 Gusunɔwa u sãa besen kuku yee naanɛgiru
ka besen tãsi yeru.

Baa nuku sankiranu sɔ̄,
u ra n sɔ̄ru sãawa u ka tɔnu somi.

3 Yen sɔ̄na sa n̄ berum m̄ sanam m̄e tem mu yĩrimɔ,
n̄ kun m̄e sanam m̄e guunu diirimɔ nim wɔ̄kun
sɔ̄wɔ.

- 4 Sa ñ nande sanam me nim wōkun nim kurenu nu
wōki nu yaka mō
sanam me nu guunu yīirimō.
- 5 Daaru gara wāa tèn nim mu ka nuku dobu naamō
Wōrukoon wāa yerō,
dii dεera ten mi, mi wi, Gusunō u wāa.
- 6 Gusunō u wāa te sōō, yen sōna ta ñ wōrumε.
Gusunō u ra tu gabewa saa buru buru yellun di.
- 7 Bwesenu nu burisine, ma bannu wōrukumō.
Gusunō u gbāra, ma tem mu yanda.
- 8 Gusunō wōllu ka tem Yinni u ka sun wāa.
Yakōbun Yinni, u sāawa besen kuku yee naanεgiru.
- 9 I na i wa ye Yinni Gusunō u kua.
U sōm maamaakiginu kua handunia sōō.
- 10 U tabu kpeesia yen goonu nne ye sōō.
U tennu ka yaasi bōōka,
ma u tabu keke yi dumi gawe dōō meni.
- 11 U nεε, i yōro, kpa i gia ma wiya Gusunō.
U bandu dii bwesenu kpuro sōō, ka tem kpuro sōō.
- 12 Gusunō wōllu ka tem Yinni u ka sun wāa.
Wi, Yakōbun Yinni u sāawa besen kuku yee
naanεgiru.

47

- 1 Womu ge Koren bibu ba wom kowobun
wirugii kua. Ge wee.
- 2 Bεε handunian bwesenu, i taki koowo,
kpa i kuuki ko ka nuku dobu Yinni Gusunōn mi.
- 3 Domi u sāawa Yinni Wōrukoo wi u nanum mō.
U sāawa sina boko tem kpuro sōō,
- 4 wi u ra de su bwesenu ganu tεεsi,
kpa sa n nu taare.
- 5 Wiya u sun besen tem gōsia, ma sa yen woo
kanamō,

bεεε Yakəbun bweseru te wi, Yinni u kī.

⁶ Gusunə u yəəmə Siəniə, ma ba nasaran taki mə.

U gbia u dəə, ma ba kəba soomə.

⁷ I Gusunə womu kuo, i Gusunə womu kuo.

I Yinni, sina boko siaro ka womu.

⁸ Domi wiya u sãa handunia kpuron sunə.

I nùn womu kuo.

⁹ Wiya u bandu dii bwesenu kpuro səə,

ma u sō win sina gəni dεεra səə.

¹⁰ Bwese tukunun sina biba mɛnnamə ka Gusunə
Aburahamun Yinnin tambu.

Domi wiya u ka be ba tem kəsu wãa.

Wiya u kpuro kere.

48

¹ Womu ge Koren bibu ba kua. Ge wee.

² Yinni Gusunə, a kpã,

yen sōna n weene bu nun təma baama,

wunɛn wuuə ka wunɛn guu dεεra ten wəllə te ba mə
Siəni.

³ Ta yə buram buram təna.

Wi u tu mεεra kpa u n nuku dobu mə ten buram sō.

Guu ten sōə yēsən nəm geu gia, sina bokon sina
kpaara mi.

⁴ Yinni Gusunə, wunɛn sina kpaaru səə,

a ra sun sōəsiwa ma a sãa bεεn kuku yeru ka gem.

⁵ Domi wee, sinambu ba menna,

ba nəə tia kua bu ka Siəni wəri.

⁶⁻⁷ Adama ye ba nun wa,

miya bεrum bu mwa, ba wurura nge tən kuro

wi marubun wahala ya nɛnua sanam mε u yiire.

Yera ba nanda ba duki sua.

⁸ Ba fukura ba wəruka nge goo nimkuu ge sōə yari
yerun woo ga fuka.

⁹Ye sa nɔɔmɔ ba gerumɔ, sa ye wa Gusunɔ, wɔllu ka tem Yinnin wuuɔ.

Sa ye wa Gusunɔ besen Yinnin wuuɔ.

Wiya u koo de wuu ge, ga n wɔa sere ka baadommaɔ.

¹⁰Gusunɔ, sa wunen durom bwisikunu mɔ wunen sɔa yee ten mi.

¹¹Nge me a yisuru yara,

nge meya ba koo nun tɔma handunian goonu nne sɔɔ.

Domi a ra tɔmbu kpare gem sɔɔ.

¹²Be ba wɔa Siɔnin guurɔ, ba nuku dobu mɔ.

Yudan tɔmbu ba yɛrimɔ wunen siri bi a kuan sɔ.

¹³I sɔiyɔ i ka Siɔni sikerena.

I yen kɔsu yenu gario.

¹⁴I yen gbɔra te mɛerio,

kpa i yen sina kpaanu mɛeri

i ra ka bɛen bibu yen faagi kua,

¹⁵i nɛɛ, Yinni Gusunɔwa u sɔa besen Yinni

sere ka baadommaɔ.

Wiya u koo maa sun kpara sere ka besen gɔɔn tɔrɔ.

49

¹Womu ge Koren bibu ba wom kowobun wirugii kua. Ge wee.

²Bɛɛ bwesenu kpuro, i swaa dakio i nɔ.

Bɛɛ handuniagibu, i swaa tem kpɔiyɔ i nɔ.

³Damgibu ka bwɛɛbwɛɛbu, i swaa dakio i nɔ.

Sɔarobu ka gobigibu, i swaa tem kpɔiyɔ i nɔ.

⁴Na kon gari bwisigii gere.

Nɛn bwisikunu nu maa asansi mɔ.

⁵Na bwisigibun mɔnnu swaa daki,

na kon maa bɛɛ nu tubusia ka mɔrɔku.

⁶Mban sɔna kon berum ko wahalan saa sɔɔ.

Mban sōna kon berum ko sanam me nen yiberεba
ba man sikerene nuku kōsurun sō.

⁷ Ba ben dukia naane sāa.

Ma ba tii sue dukia yen kpāarun sō.

⁸ Adama ben goo kun kpē u win winsim hunde
yakia,

kpa u Gusunō yen kōsiaru wē.

⁹ Domi hunden yakia bu gāa bakana, bu n nōru mō.

Yen sōna n n koorō bu kpī bu ye ko,

¹⁰ n n maa koorō ba n wāa sere ka baadommaa.

Ba n kpē bu gōo yina.

¹¹ Domi sa waamō ma bwisigibu ka gari bakasu
kpurowa ba gbimō.

Ma ba ben dukia derimō gabu bu gura.

¹² Meya be ba yīsiru yara ba ra n bwisika

ma ben yenusu ko n wāawa sere ka baadommaa.

Ben wāa yenu kun maa kam mō.

¹³ Adama tōnu wi u beere mō u ku ra te.

U sāawa nge ye ye yi ba ra sakiri.

¹⁴ Nge meya ben are sāa,

be ka be ba bu swīi ba ben gari swaa daki.

¹⁵ Ba ra bu surewa gōriō nge yāa gōo ge ba sure wōru
sōo,

kpa gōo u bu di.

N sosi, tōn deero ba koo bu taaku, kpa ben beere yu
kpe,

kpa gōribun wāa yeru tu ko ben yenu.

¹⁶ Adama Gusunō u koo nen hunde wōra saa
gōribun wāa yerun di.

Domi u koo man kōsu.

¹⁷ Yen sō, a ku nanda tōnu ù n dukia guramō,

ma win yenun arumani ya sosimō.

¹⁸ A n yē ma u n ka yen gaa dōo gōriō,

ba n maa ka nùn yen gaa sikumō.

19 U ko n nuku dobu mǎ win wǎaru sǎǎ,
kpa ba n nùn siaramǎ nuku doo bi u mǎn sǎ.

20 Adama yen kǎkǎrǎ, u koo win baababa deemawa
gǎriǎ.

Be, ba ñ maa handunian yam bururam wasi.

21 Tǎnu wi ba bεεε wεεmǎ, ma u ñ bwisi mǎ,
u sǎawa nge yεε yi ba mwεεrima bu sakiri.

50

1 Asafun womu. Ge wee.

Yinni Gusunǎ u gari mǎ, u handuniagibu soku
be ba wǎa sǎǎ yari yerǎ n ka da sǎǎ duu yerǎ.

2 Gusunǎ u kurama saa Siǎni wuu burǎ gen min di
ka yam bururam.

3 Bεεn Yinni u wee wi, wi u ku ra mari.

Win wuswaaǎ dǎǎ boko sǎrua,
ma guru woo bǎkǎ ga ka nùn sikerene.

4 U nǎǎgiru sue wǎllǎ ka temǎ u ka win tǎmbu siri.

5 U mǎ, i man nen tǎmbu mennama be ba man naane
sǎa,

be, be ba ka man arukawani bǎkua
ma ba ye sire ka yǎkuru.

6 Wǎllu kpuro ta koo win gem gari kpapa.

Domi wiya u sǎa siri kowo.

7 Yinni Gusunǎ u nεε,
i swaa dakio bεε nen tǎmbu Isireliba.

Na kon bεε sǎ ma nena na sǎa bεεn Yinni.

8 N ñ bεεn yǎkunun sǎ na bεε gerusimǎ.

Domi na ra bεεn yǎku dǎǎ mwaararuginu mwe
baadomma.

9 Na ñ maa naa kinenu mwaamǎ bεεn yenuǎ,
ñ kun mε boo kinenu bεεn boo gǎsǎ.

10 Domi nena na gbeeku yεε kpuro mǎ
ka yi yi wǎa guunǎ dabi dabinu.

11 Na guno si su wãa guuno kpuro ye
ka maa yee yi yi wãa yakaso.

Yi maa saawa negii.

12 N n gɔrun na ta man mɔ, n n wune kon sɔ.

Domi nena na handunia mɔ ka ye ya wãa ye sɔ
kpuro.

13 I tamaa kon naa kinunun yaa temwa?

I tamaa boo kinunun yema kon nɔ?

14 Ye n buram bo, yera i ne Gusuno been Yinni siara.

Kpa i been nɔ mweenu yibia ni i man kua.

15 A man sokuo sanam me a nuki sankire.

Saa ye sɔ, kon nun wurari, kpa a man beere wɛ.

16 Adama Gusuno u kɔsan kowo sɔmɔ u mɔ,

mban sɔna a nen woodaba siamɔ ma a nen
arukawanin gari gerumɔ,

17 wune wi a ku ra sɔsiru kã,

ma a nen gere atafiiru sãa.

18 À n gbeno wa, a ra ka nùn nɔ tia ko,

a ra n wãa ka sakara kowobu.

19 Wunen nɔ ga ra n kɔsa yibawa,

wunen yara ya weesu sekumɔ.

20 Mi a sina kpuro, wunen winsimwa a ra n wĩimɔ,

kpa a n wunen mero bisin kɔsa gerumɔ.

21 Yeniba kpurowa a kua, ma na maari.

Domi a tamaa na saawa nge wune.

Adama kon nun taare wɛ

kpa n kpuro terasia wunen wuswaaɔ.

22 I laakari koowo, kpa i swaa daki i nɔ

bee be i ne Gusuno duari.

Ma n kun me, kon bee sɛre n yaaku.

Goo kun maa kpɛ u bee wɔra.

23 Wìn yākuru ta sãa siarabu,

yɛrowa u man beere wɛemɔ.

Wi u maa win tii neni dee dee
yērowa u koo nen faaba wa.

51

¹⁻² Ye Dafidi u ka Bati Seba kpuna u kpa, Gusunən sɔmɔ Natani u da win mi. Yen biruwa Dafidi u wom kowobun wirugii womu geni kua. Ge wee.

³ Gusunɔ, a man durom kuo wunen kīi geerun sɔ. A nen toraru wunɔ wunen wənwəndun sɔ.

⁴ A man woburuo sãa sãa kpa a nen kom kɔsum wɔka.

A nen durum wunɔ kpa n sãra.

⁵ Domi na nen toraru wura, nen durum ya maa man bitani mɔ baadomma.

⁶ Wunɛ turowa na torari, na maa kua ye ya n̄ nun dore.

Yen sɔ, a gem mɔ ye a ka man taare wɛ.

Wunen siribu bu dende.

⁷ N wee, kom kɔsum sɔra ba man mara.

Nen mero wi u maa nen gura sua, win tii u sãawa durumgii.

⁸ Adama gema a bikiamɔ gɔruɔ.

N n men na, a de wunen bwisi yi n man wãasi.

⁹ A man dɛɛrasiabun wororu * koosio kpa n dɛɛra.

A man woburuo kpa n burura n wɛsu kera.

¹⁰ A man nuku dobu wɛɛyɔ kpa na n desinu karamɔ.

Baa mɛ a nen gɔma dwiiyasia, kon kparam yɛeri.

¹¹ A ku nen durum mɛeri,

a nen kom kɔsum kpuro wɔko.

¹² Gusunɔ, a man gɔru wɛɛyɔ ge ga dɛɛre,

kpa a man hunde kpa wɛ ye ya koo yãra sim sim.

* **51:9** wororu - Yuuba b̄a n dɛɛrasiabun wororu m̄, ba ra d̄aa kiku ge ba m̄ isɔpu wasiwa dɛɛrasiabun nim sɔɔ kpa bu ka gu durumgii yɛka.

- 13 A ku man gira wunen bəkun di,
 a ku maa man wunen Hunde Dεero mwaari.
- 14 A kpam man wunen faaban nuku dobu wεεyo,
 kpa kīi geeru tu nen hunde dam kē.
- 15 Sanam meya kon durumgibu wunen swaa sōosi,
 be, be ba nun torari,
 kpa bu wurama wunen mi.
- 16 Gusunə, wunε wi a man faaba kua,
 a ku maa man goon yem bikia.
 Ko na n wunen gem me a man wē takaru m̀.
- 17 Yinni Gusunə, a nen nəw wukio
 kpa gu nun siara bu nə yam kpuro.
- 18 À n daa yāku dōw mwaararugiru kī,
 na n daa nun tu kue.
 Adama a ñ yākunu kī.
- 19 Yāku te ta nun wēre,
 teya gōru ge ga tii kawa.
 Gusunə, a ñ tambu yinamə
 be ba tuuba kua ka tii kawabu.
- 20 A de a ka Siəni nənu geu mεeri kpa a ye gea kua,
 kpa a Yerusalemun gbāraru seeya.
- 21 Sanam meya kaa yākunu mwa ni a bikia.
 Niya yāku dōw mwaararuginu.
 Kpa bu naa kinenu go wunen yāku yerə.

52

- 1 Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.
- 2 U gu kuawa sanam me Dεegu Edəmu u na Səəlun
 mi u ka nùn sō ma Dafidi u da Akimeləkin mi.
 Womu ge wee.
- 3 Tabu durə, mban sōna a tii siaramə kōsa ye a m̀n
 sō.
 A n yē ma Gusunən durom mu ko n wāa sere ka
 baadommə.

⁴ Kōsa tənawa wunen yara ya ra n gerumə.

Ya sāawa nge wobu te ta nə do, murafiti wunε,

⁵ a ra kōsa kā n kere gea,

kpa a n weesu kī n kere gem.

⁶ Gari kōsiya yi ra n yiba wunen nəwə

kpa a n wāa keetan swεε səə.

⁷ Yen sō, a n yē ma Gusunə u koo nun sura sere ka
baadommaə.

U koo nun gawa u yara saa wunen kuu
bekurugirun di,

kpa u nun wuna wasobun suunu səən di.

⁸ Be ba Gusunə naanε sāa, ba koo nun wa,

kpa biti bu mwa bu nun yēε bu nεε,

⁹ durə winiwa u yina Gusunə u nùn kōsu,

ma u win naanε doke win dukia səə,

u tii kōsu win bwisi səə.

¹⁰ Nε, na wāawa Yinni Gusunən sāa yerə

nge olifin dāa beku te ta kpare, ta wēsu sāa.

Na win durom naanε sāa sere ka baadommaə.

¹¹ Na kon nùn siarawa sere ka baadommaə, domi u
kua.

Wi səəra kon nən yīiyəbu doke be ba nùn naanε sāan
suunu səə

yèn sō u sāa tən geo.

53

(I maa mεerio 14)

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua
ka gaasiraru. Ge wee.

² Wee nge mε gari bakasu su sāa.

Su ra nεε, Gusunə sari.

Su sankire. Su kom kōsum m̀.

Sin gagu sari ge ga gea m̀.

³ Yinni Gusunə u tambu mεerima saa wəllun di,

u ka wa goo ù n wāa u bwisi mǎ,
 u ka wa goo ù n wāa u nùn sǎamǎ.
 4 Adama u wa be kpurowa ba kǎore.

Be kpurowa ba sankire.
 Be kpurowa ba kǎsa mǎ.
 Baa ben turo kun gea mǎ.

5 Ye u wa mε, yera u tii bikia u nεε,
 kǎsan kowo be, ba ñ yēru mǎ?
 Wee ba nen tǎmbu gbεnimǎ.
 Ben goo kun man sǎamǎ.

6 Yen sǎ, ba koo nanda bu diiri
 sanam mε gǎa berumginu sari.
 Be ba ka nun tabu mǎ,
 Gusunǎ u koo ben kukunu yarinasia.
 Ba koo sekuru wa yèn sǎ u bu yina.

7 Yinni Gusunǎ, na nun kanamǎ
 a de faaba kowo goo u yari Siǎnin di
 u Isireliba, Yakǎbun bweseru yara dεsirun di,
 kpa ba n wāa bǎri yendu sǎ.

À n kua mε, anna a nuku dobu wa bi ba koo ko mi.

54

1 Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua
 ka mǎrǎku 2 sanam mε Sifugibu ba na Sǎəlun mi bu
 ka nùn sǎ ma Dafidi u kukua ben temǎ. Ge wee.

3 Gusunǎ, a man faaba koowo wunen yǎsirun sǎ.
 A de a man siria ka wunen dam bakam.

4 Yinni Gusunǎ, a swaa tem kpǎiyǎ kpa a nen kanaru
 nǎ.

5 Domi tǎn tukobu ba man seesi.
 Tǎn kǎsobu ba kasu bu man go.

Ben bwisikunu sǎ, ba nεε, wunε Gusunǎ a sari.

6 Adama nen mi, wuna a sǎa nen faaba kowo.
 Be ba ka man yǎ, bera a maa ka yǎ.

⁷ A nɛn yiberɛba kɔsa kɔsio.

A man bɔrɔkiniru sɔsio, a bu go.

⁸ Kon nun yɔkunu kua ka nuku tia.

Kon womu ko ka wunɛn yɔsiru n nun tɔma,
domi a sɔa tɔn geo.

⁹ Wuna a ra man nuku sankiraru wunari,
kpa na n nuku dobu mɔ nà n nɛn yiberɛba wa.

55

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua
ka mɔrɔku. Ge wee.

² Yinni Gusunɔ, a swaa tem kpɔiyɔ a nɛn kanaru nɔ.
A ku man biru kisi nà n nun kanamɔ.

³ A nɛn laakari koowo kpa a man wisi.

Wee na sirene ka nuku sankiraru,

⁴ na burisine yiberɛban garin sɔ
ka tɔn kɔsobun dam dɔrebun sɔ.

Tɔmba man kɔsa kuamme,
ba man taare wɛ ka mɔru baka.

⁵ Na nuki sankire too nɛn gɔruɔ.

Ma gɔɔn berum man nenua.

⁶ Na nanda sere na diirimɔ.

⁷ Na nɛɛ, nà n daa kasa mɔ nge kparuko,
kon yɔwa n da n sina na n wɛre.

⁸ Kon duka yakura n da mi n toma,
kpa na n wɔa gbaburɔ.

⁹ Kon duka yakura fuuku n kuku yeru kasu,
kpa guru woo damguu gu ku raa man so.

¹⁰ Yinni, a nɛn yiberɛban kpunaa kam koosio,
kpa bu ku nɔsina.

Domi na waamɔ tɔmba wɔbia ka sannɔsu mɔ wuuɔ

¹¹ ba ka gen gbāraru sikerene sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru.

Mɛya kɔsa ba mɔ wuu ge sɔɔ.

¹² Nuku kɔsurugibu ka gbenɔbu ka keetagiba

ba yiba wuu ge sɔɔ.

13 N n yiberɛn na u na u man wɛnwa,
na n̄ gam gerumɔ.

Goo ù n man tusa, kon kuke win sɔ.

14 Adama wuna a kua mɛ,
wunɛ wi a sãa nɛn beruse ka nɛn bɔrɔ,
wunɛ wi na ra nɛn asiri sɔ.

15 Nɛ ka wunɛ, k̄i bakara ta sun maninɛ,
ma sa dɔɔ sannu Yinni Gusunɔn sãa yerɔ.

16 A de gɔɔ u tɔn k̄sɔbu s̄ɛre subaru sɔɔ,
kpa bu da gɔribun wãa yerɔ wasiru.

Domi nuku k̄sura yiba ben swaa sɔɔ.

17 Adama Yinni Gusunɔ, wuna na faaba kanamɔ.

Kaa maa man faaba ko.

18 T̄ɔ giriru kpuro, na ra n weeweenu m̄ɔwa.

Mɛya a maa nɛn nɔɔ nɔɔmɔ.

19 A n̄ kaa de yiberɛba bu man nɔma turi baa mɛ ba
dabi.

Kaa man b̄ri yendu w̄ɛ.

20 Yinni Gusunɔ, wunɛ wi a sɔ wunen sina gɔnɔɔ
sere ka baadommaɔ,

wuna kaa negii nɔ, kpa a bu sekuru doke.

Domi n n̄ koorɔ bu ḡru gɔsia

yèn sɔ ba n̄ nun nasie.

21 Ba wi u ka bu wãa b̄ri yendu sɔɔ sannɔ w̄ri.

Ba arukawani ye u ka bu b̄kua kusia.

22 Gari doriya yi ra n wãa tɔn k̄sɔ win nɔɔwɔ.

Adama tabun gariya yi ra n wãa win nukurɔ.

Mɛya maa win gari yi ra n kokumɔwa nge gum
yarum.

Adama yi ra n sãawa nge takobiba.

23 A wunen wãaru kpuro Yinni Gusunɔ nɔmu
sɔndio,

kpa u nun nɔɔri.

Domi u ñ derimə gemgii u wəruma.

²⁴ Yinni Gusunə, wuna kaa de tən kəsobu bu da
gəribun wāa yerə.

Kpa tən gowobu ka be ba bwisi kōsi mə bu gbi
sekum.

Adama nε, wuna na naanε sāa, Yinni Gusunə.

56

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
Ba gu kuawa ka dəkə te ta sāare nge kparukogiru
ge ga sumə dāa bakaru garun wəllə. Dafidi u womu
ge kuawa sanam mε Filisitiba ba nūn mwa ba neni
Gatiə. Ge wee.

² Gusunə, a nən wənwəndu waawo,
domi tən dabira ta man buku buku mə.
Ta ka man tabu mə,
ma ta man nənī sōmə tōə baatere.

³ Nən yiberε be, ba dabi,
ba man buku buku məwa saa kpuro,
be, be ba ka man tabu mə mi,
ba man wəri ba taare.

⁴ Berum mù n man mwa.

Wuna na ra n naanε sāa.

⁵ Yinni, na nun siara gari yi a geruan sə.

Na ñ gāanu ganun berum mə,

domi na nun naanε sāa.

Mba tənū u koo kpī u man kua.

⁶ Tōə baatere ba ra man gari kəsiwa,
kpa ba n man gāa kəsunu bwisikusimə.

⁷ Ba nəə tia kua, ba man sakiriamε.

Ba nən yira kasu bu ka man hunde wuna.

⁸ Domi ba tamaa kōsa ya koo bu yara.

Yinni, a bu suro ka məru.

⁹ A nən yira kpuro swīi mi na kpikiru da.

A nen nōni yĩresu gārio wunen bwāaru * sōō.

A sin geeru yorua wunen tireru sōō.

¹⁰ Gusunō, nà n nun nōogiru sue,
nen yiberēba ba koo biru wura.

Domi na yē kam kam ma a sāawa negii.

¹¹ Yinni Gusunō, na nun siara gari yi a geruan sō.

Meya kon maa nun tōma wunen gari yin sō.

¹² Na n gāanu ganun berum mō,

domi na nun naane sāa Yinni.

N n men na, mba tōnu u koo kpī u man kua.

¹³ Gusunō, kon nen nōō mweeru yibia te na nun kua.

Kon yākunu ko n ka nun siara.

¹⁴ Domi a man yara saa gōon di.

Meya a n derimō nen naasu su sokura.

Kpa n kpī n sī wunen wuswaaō tōmbun suunu sōō.

57

(I maa mērio naasu 8-12, 108:2-6)

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

U womu geni kuawa sanam me Sōōlu u nūn naa gire
u go. Ma u da u kukua kpee baa sōō. Ge wee.

² Gusunō, a nen wōnwōndu waawo.

Wunen miya na kuku yeru kasu.

Wunen kasan saara ta koo man bere
sere nen nōni swāaru kpuro tu ka kpe.

³ Yinni Wōrukoo, wuna na nōogiru sue,

domi wuna a ra man nōōri.

⁴ Saa wōllun diya kaa man somima.

Kaa nen yiberēba burisina.

A man wunen bōrōkiniru ka wunen tōn geeru
sōōsima.

⁵ Wee na wāa tōn kōsobun suunu sōō

* **56:9** bwāaru - Bwāa te, Yuuba ba ra tu kowa ka gōna.

be ba sãa nge gbee sinan si su ra tãmbu tem.

Ben donna nu sãa ben yaasi ka ben s̄ɛnu.

Ma ben yara sãa nge takobi ye ya nɔɔ do.

⁶ Gusunɔ, wɔllu ta ñ kp̄ɛ tu nun mwa wunen
kp̄aarun s̄ɔ.

A wunen yiiko s̄ɔsio tem kpuro sɔɔ.

⁷ N̄ɛn yiberɛ be, ba man ȳɛri beria n̄ɛn swɛɛ kpuro
sɔɔ,

ma na tem tuke na wa ba w̄ɔru gba n̄ɛn wuswaaɔ.

Adama bera ba gu w̄ɔri.

⁸ Gusunɔ, n̄ɛn torora s̄ɔ.

Kon nun womu kua kpa n n̄ɛn baranu so.

⁹ A yando n̄ɛn bw̄ɛra.

Mana n̄ɛn ḡɔɔgera w̄aa.

Mana n̄ɛn m̄ɔrɔku ga w̄aa n ka s̄ɔɔ b̄ɔɔsia.

¹⁰ Yinni Gusunɔ, kon nun siara tãmbun suunu sɔɔ,
kpa n maa nun t̄ɔma ka womusu.

¹¹ Domi wunen t̄ɔn geera w̄aa wa sere ka w̄ollɔ.

M̄ɛya maa wunen b̄ɔrɔkiniru ta s̄ɔɔsiramɔ sere ka
guru winɔ.

¹² Gusunɔ, wɔllu ta ñ kp̄ɛ tu wunen kp̄aarun mwa.

A wunen yiiko s̄ɔsio handunia kpuro sɔɔ.

58

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

² B̄ɛɛ W̄ɔrukoon tãmbu,

i ko kp̄i i baawure siri dee dee i n ka sere nɔɔ maari?

³ Aawo, i k̄ɔsa m̄ɔwa ḡɔruɔ.

Ma i b̄ɔbunu ayeru k̄ɛmɔ.

⁴ Daa k̄ɔsagii u ra s̄ɔɔsirewa saa win m̄ɛron nuku-
run di.

Wee kowo u ra k̄ɔɔrewa saa win birun di.

⁵ Ben nɔɔ ga ra n d̄ɛɛ yibawa nge waa,

kpa ba n ben swasu k̄aru nge surək̄aru

⁶ te ta kun k̄i tu dobo dobogibun gari n̄a,
baa mam wi u dobo dobo ȳeru bon gari.

⁷ Yinni Gusun̄a, a bu n̄a k̄asukuo.

Be, be ba s̄a nge gbee sinan kp̄emminu mi,
a ben baa saburosu yakirio.

⁸ A de bu yarina nge nim m̄e mu kokum̄a,
kpa a bu twee bu ko kpan̄abu.

⁹ Bu gbio bu yanda nge sokoro,

kpa a ku de bu s̄a wa

nge bii win suru kun yiba ba ka mara.

¹⁰ Kaa bu gurawa fuuku ka woo guna sere bu ka n̄e,
weke te ba sw̄en k̄oru ta d̄a wa ta sw̄ia, baa d̄a ya
n gber̄e.

¹¹ Adama gemgii u ko n nuku dobu m̄awa

u n wa ba n̄un m̄aru bara.

U koo win naasu kpakia t̄an k̄sobun yem s̄a,

¹² kpa t̄ambu bu n̄e, gemgiiwa u koo are wa.

Domi Gusun̄awa u handunian t̄ambu kpuro sirim̄a.

59

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
U gu kuawa sanam m̄e S̄olu u ḡara bu da bu wi,
Dafidin diru tarusi bu n̄un go. Ge wee.

² Nen Yinni, a man w̄ero nen yiber̄eban n̄oman di.

A man k̄suo ben s̄a.

³ A man w̄ero t̄an k̄sobun n̄oman di,

kpa a man yakia be ba t̄ambun yem yarim̄an n̄oman
di.

⁴ Domi be wee ba man kasu bu go.

Daa b̄āb̄ayagiba ba n̄a tia m̄a bu ka man go.

Na n̄ k̄sa kue, na n̄ maa durum kue, Yinni Gusun̄a.

⁵ Ka m̄e, ba s̄aru m̄a bu ka man w̄ari.

Yinni, a seewo, a man mæerio, a na a man somi.

⁶ Gusunə Isireliban Yinni, wunε wi a wəllu ka tem mə,

a seewo a tən k̄so be sεyasia be, be ba n̄ nun nasie.

A ku ben goon wənwəndu ko.

⁷ Yoka baayere ba ra nεwa ba n wori nge b̄nu

kpa ba n ka wuu sikerεε.

⁸ K̄sa yarimə saa ben n̄sun di,

ma n s̄a nge ba takobi wuuwa.

Domi ba m̄, wara koo n̄ ye ba gerumə.

⁹ Adama wunε, Yinni Gusunə, a bu ȳεmə.

A bwesenu kpuro atafiiru s̄a.

¹⁰ Baa b̄ n dam m̄ amə, wuna na naanε s̄a.

Domi wuna n̄n kuku yee bakaru.

¹¹ Yinni k̄rugii, a na a man swaa gbiiya.

Wee a dera na n̄n yiberεba m̄era ka nuku dobu.

¹² A ku bu go kpa n̄n t̄mbu bu ku raa ye duari.

Adama a de bu sirena, kpa bu w̄ruku wunen dam s̄.

Domi wunε, Yinni Gusunə, wuna a s̄a besen terεru.

¹³ Ben gere kpuro ya durum yibawa.

A de ben tii suabu bu bu sura.

Domi ba ra n weesu ka gari k̄si geruməwa.

¹⁴ Yinni, a bu kam koosio ka m̄ru, kpa ba kun maa w̄a.

Kpa bu gia ma wuna a bandu dii Yakəbun bibu s̄ə
ka handunia kpuro s̄ə.

¹⁵ Yoka baayere, yiberε be,

ba ra nεwa ba n wori nge b̄nu

kpa ba n ka wuu sikerεε,

¹⁶ ba n kasu ye ba koo di.

Kpa ba n w̄a mi, w̄ku giriru, domi ba ku ra debu.

¹⁷ Adama nε, na kon womu ko wunen dam s̄.

Buru buru yellu, na kon nun t̄ma wunen k̄run s̄,

domi a sãawa nɛn kuku yee damgiru,
kpa n kuke wunɛn mi nã n nuki sankire.

¹⁸ Yinni Gusunɔ, wuna a sãa nɛn dam ka maa nɛn
kuku yee damgiru.

Wuna kon tãma, domi a sãawa tɛn geo.

60

(I maa mɛrio naasu 7-14, 108:7-14)

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua
ka mɔrɔku. U gu kuawa u ka keu sɔsi. ² Womu
ge, Dafidin taba ga ka yã bi u ka Sirigii be ba wãa
Mesopotamiɔ ka Sobaɔ kua. Ye Dafidi u taa bi wee,
win tabu sunɔ Yoabu u Edɔmun tabu kowobu gowa
nɔrɔbun suba wɔkura yiru (12.000) wɔwa gaa sɔɔ ye
ba mɔ Bɔru. Womu ge wee.

³ Gusunɔ, wee a sun yina ma a sun yarinasia.
Baa mɛ a mɔru sãa, a sun seeyo.

⁴ A dera tem mu yĩira ma mu besikira.
A mu kpaasinɔ domi mu kankiramɔ.

⁵ A dera wunɛn tãmba nɔni sɔra,
ma ba tam nɔra mu ben wiru gɔsia.

⁶ Be ba nun nasie, bera a wunɛn gidi bɔra wɛ,
kpa yu sɔsira gem sɔ.

⁷ A sun wɔro ka wunɛn dam.
A besɛn kanaru nɔwɔ,
kpa su faaba wa besɛ wunɛn kĩnasibu.

⁸ Gusunɔ u gerua win sãa yee dɛɛrarɔ u nɛɛ, u koo
nasafa wa.
U koo Sikɛmu bɔnu ko kpa u tãmbu Sukɔtun wɔwa
yabua.

⁹ Wiya u Galadi mɔ. Wiya u maa Manase mɔ.
Efaraimu ya sãawa nge win sii furɔ kɔkɔru.
Ma Yuda ya sãa nge win sina dɛka.

- 10 Adama Mɔabu ya sãawa win woburutia.
U koo Edomu bara nɔɔ teu kɔɔwa u ka sɔɔsi ma ya
kua wigia.
Filisitiba ba koo nùn nasaran kuuki koosi ka nuku
dobu.
- 11 Wara u koo ka man da wuu gb̄araruguu gen mi.
Wara u koo man kpara u ka da Edomuɔ.
- 12 Yinni Gusunɔ, wuna kaa ka man da, wunε wi a
raa sun yina,
ma a ku ra maa ka bεsen tabu kowobu yari.
- 13 A sun somiɔ su ka yari nɔni sw̄aarun di.
Tɔnun somiru ta sãawa wom dirum.
- 14 À n wãa ka bεse, sa ko kp̄i su tabu ko ka wɔrugɔru.
Kpa a bεsen yiberεba kɔsuku.

61

- 1 Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua
ka mɔrɔku. U nεε,
2 Gusunɔ, a nɛn weeweenu nɔɔwɔ,
kpa a nɛn kanaru nɔ.
- 3 Saa tontonden diyaa na nun nɔɔguru sue ka nuku
sankiranu.
A ka man guuru yɔɔwo te na ñ kp̄ε n ka tii yɔ.
- 4 Domi a sãawa nɛn kuku yeru.
Ma a maa sãa nɛn gb̄araru nɛn yiberεban wuswaaɔ.
- 5 Na k̄i na n wãa wunen kuu bekurugirɔ sere ka
baadommaɔ,
na n kukua wunen kaserun kɔkɔrɔ.
- 6 Domi a ra man kue ye na k̄i,
kpa a man tubi w̄ε ye a ra be ba wunen ȳisuru nasie
w̄ε.
- 7 Gusunɔ, a bεsen sina bokon wãaru dakaɔ daasio.
A de win wãaru tu denya.

8 Kpa a de u n bandu dii sere ka baadommaɔ wunen
wuswaaɔ.
A de wunen bɔrɔkiniru ka wunen tɔn geera n wãa
wi sɔɔ.
9 Saa yera kon nun tɔma sere ka baadommaɔ,
kpa na n nen nɔɔ mwɛɛru yibiamɔ tɔɔ baatere.

62

1 Womu ge Dafidi u Yedutum ka wom kowobun
wirugii kua. Ge wee.
2 Ka geema, Gusunɔ wunɛ sɔɔra nen naanɛ wãa.
Wuna a ra man faaba ko.
3 Wuna a maa sãa nen kperu tɛn mi na ra kuke n ka
faaba wa.
Wuna a sãa nen kuku yee bakaru.
A n̄ derimɔ nen naasu su sokura.
4 Sere saa yerà i ko i n tɔnu kunisi i n sɛre,
nge mɛ ba ra gana ye ya dɛbura sure,
n̄ kun mɛ kara ye ya wɔrumaa dɔɔ.
5 Geema, ba nɔɔ tia m̀
bu ka durɔ wi sura win aye bakarun di.
Ba ku ra n weesu mɛɛra gãanu ben mi.
Ka nɔɔwa ba ra n tɔnu domaru kuammɛ,
gɔruɔ kpa ba n n̄n bɔrusimɔ.
6 Gusunɔ, wunɛ sɔɔra nen naanɛ wãa.
Wunɛ sɔɔra nen ȳiyɔbu wãa.
7 Wuna a sãa nen kperu tɛn mi kon kuke n ka faaba
wa.
Wuna a sãa nen kuku yee bakaru.
Nen naasu kun maa sokuramɔ.
8 Gusunɔ, wuna a ra man faaba ko, kpa a de na n
bɛɛɛ mɔ.
Wuna nen kuku yee damgiru.
9 Bɛɛ tɔmbu, i n̄n naanɛ koowo saa kpuro.
I n̄n sɔɔwɔ ye ya bɛɛ neni.

Domi wiya u sãa bɛsɛn kuku yeru.

¹⁰ Tɔnu u sãawa wom dirum.

Mɛya u maa sãa weesu.

Bà n nùn kilo sɛndi, kaa deema u n woo bunum tura.

¹¹ I ku bɛɛn naanɛ doke daa bɔɔbɔya sɔɔ.

I ku maa bɛɛn yĩiyɔbu doke wɔbia sɔɔ.

Bɛɛn dukia yà n kuuramɔ, i ku bɛɛn bwɛra kpuro doke ye sɔɔ.

¹² N n nɔn teeru na Gusunɔn gere yeni nua ye u nɛɛ, wiya u dam mɔ.

¹³ Yinni Gusunɔ, wuna a durom mɔ.

A ra baawure kɔsiewa ye u kua.

63

¹ Dafidin womu. U gu kuawa sanam mɛ u wãa Yudan gbaburɔ. Ge wee.

² Gusunɔ, a sãawa nɛn Yinni.

Wuna na soku.

Na wunɛn bɛkɛ barɔ.

Ma nɛn wasi kpuro bɛsikiramɔ wunɛn sarirun sɔ nge mɛ tem gbebum mu ra n bɛsikiramɔ nim sarirun sɔ.

³ Wee na wãa wunɛn sãa yerɔ na nun mɛɛra,

kpɔ n ka wunɛn dam ka wunɛn yiiko wa.

⁴ Domi wunɛn tɔn geeru ta gisɔn wãaru kere.

Yen sɔna kon nun tɔma ka womusu.

⁵ Kon nun siara nɛn wãaru kpuro sɔɔ,

kpɔ n nɔma sua wɔllɔ n ka nun sã.

⁶ Nɛn hunde koo debu

nge wi u dĩa duronu ka yaa gumgia di.

Kon nun siara ka nuku dobun kuuki.

⁷ Nà n kpĩ, na ra n nun yaayewa na n wunɛn bwisikunu mɔ wɔkuru.

⁸ Domi a sãawa nɛn somio.

Nà n kukua wunen kasenun kəkərɔ,
na ra n nuku dobu mə.

⁹ Na ka nun maninɛwɔ dim dim,
ma wunen nəm geu ga man neni.

¹⁰ Be ba kasu bu man go
ba koo dawa sere tem sɔɔ sɔɔwɔ.

¹¹ Takobiwa ba koo ka bu go,
kpa purukanu nu ben gonu tem.

¹² Nɛ, sina boko kon yɛɛri wunɛ sɔɔ.
Wi u ka nun bɔrua u koo tii siara,
adama kaa wee kowobun nɔsu kərə.

64

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
Ge wee.

² Gusunɔ, a nen nɔɔ nɔɔwɔ sanam mɛ na weeweenu
mə.

A man kɔsuo nen yiberɛ wi na nasien sɔ.

³ A man yaro tən kɔsobun wesianɔsun di.
Kpa a man yara daa kɔsagibun suunun di.

⁴ Ba ben yara nɔɔ deramɔ nge takobi,
kpa ba n gari kɔsi kasukumɔ nge sɛɛnu,

⁵ bu ka wi u kun gāanu kue to asiri sɔɔ.

⁶ Ba tii dam kɛmɔwa kɔsan kobu sɔɔ.
Ba ra nɔɔ tia ko bu ka tɔmbu yina beria
ba n mə, goo kun bu wasi.

⁷ Kɔsa ba himba mə ba mə, ben kpunaa ye, ya wāwa
mam mam.

Domi goo kun kpɛ u tənun gɔrun gari tubu.

⁸ Gusunɔ u bu sɛɛnu twee.

Wee nu bu girari.

⁹ U bu mwa ka ben tii tiin gari.

Be ba bu wa kpuro ba ra wii gimanu kowa.

¹⁰ Kpa berum mu be kpuro mwa ba n kparamɔ ye
Gusunɔ u kua,

kpá ba n yen bwisikunu m̀.

¹¹ Yinni Gusuǹn miya gemgii u ra kuku yeru ka nuku dobu wa.

Kpa b̀en g̀oru ga d̀ere bu b̀ere wa win mi.

65

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

² Yinni Gusuǹ, sa ko nun siara ka naane dokebu Sioǹ,

kpá su ǹo mw̄e ni sa nun kua yibia.

³ Yinni Gusuǹ, wun̄e wí a ra t̀mbun kanaru ǹ, t̀mbu kpuro ba koo na wun̄en mi.

⁴ B̄esen toranu sun bunie.

Wuna kaa sun nu suuru kua.

⁵ Doo ǹarugiiwa wí a ḡsa u nun susi u w̄a wun̄en s̄a yer̀.

Wun̄en w̄a yerun nuku dobu koo de su debu wun̄en s̄a yee d̀erar̀.

⁶ Gusuǹ b̄esen faaba kowo, wun̄en k̄run saabu, a ra b̄esen kanaru wure,

kpá a sun s̄m maamaakiginu s̄osi.

Wuna t̀mbu kpuro ba naane s̄a tem̀ sere ka be ba w̄a nim w̄kun tem bureǹ.

⁷ Wuna a dam m̀.

Ka dam m̄ya a ka guunu sw̄i nin ayeǹ.

⁸ Wuna a ra nim w̄kun w̄kinu marisie,

kpá a gen nim kurenu ȳrasia.

M̄ya a ra maa t̀mbun wurenu kpeesie.

⁹ Handunian goonu nne s̄o,

t̀mbu kpuro ba wun̄en s̄m maamaakiginu nasie.

Wun̄e wí a ra s̄o yari yerugibu ka s̄o duu yerugibu nuku dobu w̄.

¹⁰ Wuna a ra tem ǹori, kpá a mu nim ȳka mu n kp̄a.

A ra maa de mu n dukia mɔ.
 Gusunɔ, wunen bwia ya nim yibaɔa.
 Meya a ra ka tem dwiiyasie, kpa dīanu nu wa nu ka
 kpi.

11 A ra gberun kpīin tem kusanu kɔsuku kpa a nu
 nim yēka.

A ra maa de gura yu nu dwiiyasia mam mam,
 kpa a ye ba duura mi domaru kua yu ka kpi.

12 A ra dewa wɔɔ gu tore kpa gu kpe ka wunen
 durom,

kpa debura n wāa mi a sara kpuro.

13 Debu te, ta wāaɔa ka kpapa yenɔ,
 ma nuku dobu nɔramɔ guunɔ.

14 Ma yāanu terie kpapa yenu mi.

Meya alikama ya kpia ya wɔwa wukiri,
 ma baayere kpuro ya nun takaru mɔ, ya womu mɔ
 ka nuku dobu.

66

1 Womu ge ba wom kowobun wirugii kua. Ge
 wee.

Bεε handunian tɔmbu kpuro,
 i Gusunɔ nɔɔgiru sueyo ka nuku dobu.

2 I womu koowo win yīsirin yiikon sɔ.

I win yīsiru walle suo ka womusu,

3 kpa i nùn sɔ ma win sɔma ya nanum mɔ,
 domi win dam mu kpā.

Yen sɔna win yiberɛba ba nùn wiru kpīiyammε.

4 Handuniagibu kpuro ba nùn yiirammε.

Ba nùn tɔmamɔ ka womusu,
 ma ba win yīsiru bεεε wεεmɔ.

5 I na i Gusunɔn sɔma mεeri ye u kua.

U nanum mɔ ù n sɔmburu mɔ tɔmbun suunu sɔɔ.

6 U dera daara gbera,

ma sa tɔbura bɛsɛn naasu kun nim wa,
ma sa nuku dobu kua wi sɔɔ.

⁷ U bandu diiwa sere ka baadommaɔ win dam
saabu.

U bwesenu kpuro mɛɛra ka laakari,
kpa mɛm nɔɔ sariba bu ku raa nùn seesi.

⁸ I Gusunɔ siaro bɛɛ bwesenu kpuro.

I nùn tɔmɔ bu nɔ baama.

⁹ Domi u bɛsɛn wāaru wɔra.

U n̄ dere su sokura.

¹⁰ Gusunɔ, a sun doke laakari mɛɛribu sɔɔ.

A dera sa wāa d̄ɔɔ sɔɔ nge sii geesu.

¹¹ A sun kp̄ɛɛ yina sɔɔ ma a sun sɔmu bakanu sɔbi.

¹² A dera bɛsɛn yiberɛba ba sun sɔni,

ma sa d̄ɔɔ ka nim sara.

Adama a sun yara min di sa n ka bɔri yɛndu mɔ.

¹³ Kon du wunen s̄aa yerɔ n ka nun yākuru kua,

kpa n nɛn nɔɔ mwɛɛnu yibia

¹⁴ ni na nun kua nɛn wahalan saa sɔɔ.

¹⁵ Kon ka nun ketɛba ka bonu yākuru kua,

kpa n ka nun yāa ni nu gum mɔ yāku d̄ɔɔ
mwaararuginu kua.

¹⁶ Bɛɛ be i Gusunɔ nasie, i na i nɔ,

kpa n bɛɛ s̄ɔ ye u man kua.

¹⁷ Na nùn nɔɔguru sue u man somi,

ma na nùn siara ka womusu.

¹⁸ Nà n daa toraru garu mɔ nɛn ḡɔruɔ,

Yinni Gusunɔ kun daa man wurarimɔ.

¹⁹ Adama u nɛn kanaru swaa daki u man wurari.

²⁰ Na nùn siara domi u nɛn kanaru mwa.

Ma u n̄ man win durom wunari.

67

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua
ka m̄ɔrɔku. Ge wee.

² Gusunə, a bešen wənwəndu waawo,
kpa a sun domaru kua.

A de a ka sun nənu geu mɛeri,

³ kpa təmbu bu wunen swaa gia handunia səə,
kpa ba n yē ma wuna a ra tənu faaba ko.

⁴ Gusunə, bwesenu kpuro nu nun siaramə
ma nu nun təmamə.

⁵ Nu wāa nuku dobu səə, domi a ra nu siriewa dee
dee.

Wuna a maa nu kpare tem mɛ səə.

⁶ Bwesenu kpuro nu nun siaramə ma nu nun
təmamə.

⁷ Domi a ra de tem mu dīanu ma.

Gusunə, wuna a sāa bešen Yinni.

A ra sun domaru kue.

⁸ A sun domaru kuo. Handuniagibu kpuro ba nun
nasie.

68

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.
Ge wee.

² Gusunə, a seewa ma wunen yiberɛba ba yarina.

Wunen wɛrəbu ba duki sua wunen wuswaan di.

³ A bu yarinasia nge wiisu.

Ma ba yanda nge gum minɛru te ba dǎə tīi.

Tən kǎsobu ba munda wunen wuswaaə Gusunə.

⁴ Adama gemgibu ba ra n nuku dobu ka nasara
məwa wunen mi kpa ba n yēerimə.

⁵ I Gusunən yīsiru wəlle suo ka womusu.

I nùn swaa kuo, u gbaburu mǎ,

u guru winu sɔni u wee.

Win yīsira Yinni Gusunə.

I nuku dobu koowo win wuswaaə.

⁶ Yinni Gusunə, wuna a sāa gobekuban baaba ka
gəminibun kǎso.

A wāa wunen wāa yee deerarə.

⁷ Wuna a ra be tamba yina yenu wē,
kpa a yobu yakia, a bu nuku dobu wē.

Adama kaa mem nəə sariba deriwa mi gāanu sari.

⁸ Gusunə, sanam me a wunen tambu swaa gbiiye
gbaburə,

⁹ tem mu yīira, ma wəlla wukiara ka dam wunen
wuswaaə.

Ma Sinain guura diira wune Isireliban Yinnin
wuswaaə.

¹⁰ A dera guri barukagia ya na,
ma wunen tem səə wāara wurama.

¹¹ Me səəra wunen tamba ben wāa yeru kua,
me, me a səəru kua ka kīru wənwəndobun sō.

¹² Yinni Gusunə, a wooda wē,
ma tən kurə səmə dabiru ba ye kpara.

¹³ Yiberəban tabu sinamba yakikiramə,
ma ben kurəbu ba ben yānu bənu mə ni ba deri.

¹⁴ N sāare kparukonun kasi yi sii geesu səəwa
ma nin sansu wura mənisi, ma i sere da i kpī yāa
gōsə?

¹⁵ Sanam me Dam kpurogii wi, u sinam be
yarinasia,

tem mu burura guu te ba mə Saluməniə.

¹⁶ Basanin guunu nu sāawa guu bakanu.

Nin gungunu maa dabi.

¹⁷ Bēē guu ni i gunguu dabinu mə,

mban sōna i ka Gusunən guu te u gəsa nisinu mə.

I n yē ma miya u koo win wāa yeru ko sere ka
baadommaə.

¹⁸ Yinni Gusunə, a tabu keke dabinu mə,

ma a sīimə yen nərəm nərəm ka yen nərəm nərəm
suba yəndun suunu səə.

Wunen yiiko ye ya s̄osira Sindaio ya wura wunen
s̄aa yer̄o.

19 Yinni Gusun̄o, a ȳowa guurun w̄ollo, ma a t̄ambu
yoru m̄w̄era.

Ma ba nun k̄enu k̄ã, ka mam be ba nun seesim̄an tii.

20 Gusun̄o u ra sun n̄ori.

Wiya u s̄aa bes̄en faaba kowo.

Yen s̄o, sa ko n̄un siara t̄õ baatere.

21 Wiya u ra t̄onu faaba ko.

Wi turowa u koo kp̄i u n̄un yakia saa ḡon di.

22 Wiya u koo win yib̄ereban wiru k̄ora.

Kpa u be ba w̄ã durum s̄on wii suunu yabe.

23 Wiya u n̄e, u koo ka bu na saa Basanin di,

kpa u bu yarama saa nim w̄oku s̄on di,

24 kpa su bes̄en naasu kp̄e ben yem s̄o,

kpa bes̄en b̄nu nu ben gonu tem.

25 Gusun̄o nen Yinni, nen sina boko,

ba wunen sanum waam̄o wunen s̄aa yee d̄erar̄o.

26 Wom kowoba ba swaa gbia,

ma be ba baranu ka m̄r̄okunu soom̄o ba bu sw̄i,

ba w̄ã w̄andia be ba baranu soom̄an suunu s̄o.

27 I Yinni Gusun̄o siaro mi t̄amba m̄enna.

B̄e Isireliban bweseru, i n̄un w̄alle suo.

28 Benyam̄e wi u piiburu bo, win bwesera ta bu
swaa gbiye,

ma Yudan bwese keran wirugibu ka ben t̄ambu ba
bu sw̄i.

Yen biru, Sabulonin bwese kera ka N̄efitaligian
wirugibu ba bu sw̄i.

29 Gusun̄o u wooda w̄e bu n̄un ko damgii.

Gusun̄o, a ye a sun kua dam sireo.

30 Sinamba koo ka nun k̄enu naawa wunen s̄aa yer̄o
te ta Yerusalemun dia kpuro gunum kere.

31 Yinni Gusunɔ, a Egibiti yam swĩeyɔ, ye ya nun
sãamɔ ka sii geesu,

ye, ye ya sãa nge karaku ge ga wãa daarun bɔkuɔ,
n̄ kun mɛ nge naa kinɛ ni nu wãa gɔsɔ,

ye, ye ya bwesenu dam dɔremɔ.

A be ba ra n tabu k̄i yarinasio.

32 Damgiba wee saa Egibitin di.

Ma Etiopigiba duki m̀ ba nɔma sue Gusunɔn mi
ḡia.

33 Handunian sinambu, i Yinni Gusunɔ siaro ka
womusu.

I n̄n wɔlle suo.

34 I n̄n siaro ka womusu

wi, wi u s̄imɔ wɔllɔ te ta wãa saa yellun di.

Wee win nɔɔ damguu ga nɔra.

35 I Gusunɔ bɛɛɛ wẽeyɔ.

Win yiiko ya wãawa Isireliba sɔɔ.

Ma win dam mu wãa wɔllɔ.

36 Gusunɔ, a nanum mɔ wunɛn sãa yerɔ.

Wunɛ Isireliban Yinni, a ra wunɛn tɔmbu dam wẽ.

Gusunɔ, sa nun siara.

69

1 Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

2 Gusunɔ, a man faaba koowo.

Na sãare na nim mwɛɛɛre wahalan s̄ɔ.

3 Na nummɔ yironu sɔɔ, na n̄ kp̄ɛ n yɔra.

Na wɔri nim bwerɔ ma nim tora ka man doonɔ.

4 Na swĩ na wasira sere nɛn ḡɔru ga gbera.

Nɛn nɔni dam dwiia ye na wunɛn somiru mara.

5 Be ba man tusa ba n̄ ten wiru ka naasu yẽ,

ba dabi ba nɛn wirun seri kere.

Nɛn yiberɛ be ba k̄i bu man go kam ba dam mɔ.

Ye na n̄ gbɛnɛ, ba k̄i n yen k̄ɔsire wẽ.

- 6 Gusunə, a nən asansi sariru yē.
 Nən toranu nu n̄ maa berua wunen mi.
- 7 Gusunə, wəllu ka tem Yinni,
 a ku de be ba nun yīiyə bu sekuru wa nən s̄.
 Isireliban Yinni,
 a ku de be ba nun kasu bu sekuru di nən s̄.
- 8 Domi wunen s̄na na seku bakaru s̄əwa ta dera
 na nən wuswaa wukiri.
- 9 Nən mero bisibu ba man m̄era tuko.
 Nən mero turosibu ba n̄ man yē.
- 10 Wunen dirun k̄ra man m̄enimə nge d̄ə.
 Be ba nun wəmmə, ben wəma wəri ne s̄ə.
- 11 Sanam m̄e na tii kawa na n̄ə b̄kua, ba man fune
 wuna.
- 12 Sanam m̄e na saaki sebua nuku sankiranun s̄,
 ba man yaakorū m̄.
- 13 Be ba s̄ gb̄ara k̄nn̄wə ba man w̄imə.
 Tam n̄ərobu ba ka nən ȳsiru womu m̄.
- 14 Adama Yinni Gusunə, wuna ne, na kanamə.
 Gusunə, a man wurario wunen durom bakam s̄
 saa ye a k̄.
- Domi a ra t̄nu faaba ko ka gem.
- 15 Kpa a man yara yironun di n ku ka kpa num.
 A man w̄əro nən yiberēban n̄man di ka nim
 bwerun di.
- 16 A ku de nim yiburu tu man wukiri,
 kpa nim bweru tu man di.
 A ku de w̄əru b̄kə gu man k̄rusi.
- 17 Yinni Gusunə, a man wurario wunen t̄n geerun
 s̄.
- Wunen w̄ənw̄ən bakaru s̄ə, a man s̄irema.
- 18 A ku ne wunen s̄əm kowo biru kisi.
 A man wurario fuuku, wee na w̄āa nuku sankira
 bakanu s̄ə.
- 19 A susima a nən hunde w̄əra.

A man faaba koowo nen yiberεban noman di.

²⁰ A yε nge me ba man funε wuna.

Ba man sekuru doke, ba man kam mεera.

A maa nen yiberεba kpuro yε.

²¹ Sekura man nuki sankā sere na kom yaa bie.

Na mara goo u man wənwəndu kua, adama sari.

Na kasu wi u koo man nukuru yemiasia,

na n̄ wa baa turo.

²² Sanam mε gōra man m̄, ba d̄εε doke nen d̄ianu
s̄o.

Sanam mε nim n̄ru ga man m̄, tam m̄mm̄ma ba
man w̄ε n̄ n̄.

²³ A de ben t̄ō baka dim mu ko yina sanam mε ba
s̄ō s̄εε ka b̄ri yendu.

²⁴ A ben n̄ni wukirio bu ku maa ka yam wa,

kpa ben dam mu dwiia.

²⁵ A bu wunen m̄ru seesio,

kpa wunen m̄ru baka ye, yu bu deema.

²⁶ A de ben w̄a yenu nu ko bansu.

Kpa goo u kun maa w̄a ben kuu bekunuginu s̄o.

²⁷ Domi wi a soom̄, wiya ba n̄ni s̄ōm̄.

Wi a maa yaasa s̄ka a mεera kua,

ba win nuku sankiranu sosim̄.

²⁸ A ben toranu kpuro yaayo.

A ku bu wənwəndu kua baa fiiko.

²⁹ A ben ȳsinu goowo w̄arun tirenun di,

kpa a ku bu m̄na ka gemgibu.

³⁰ Adama na w̄a nuku sankiranu ka wahala s̄o.

Gusun̄, a de wunen somiru tu man yara.

³¹ Kon Gusun̄ siara ka womusu.

Kon takaru ko n̄ n̄n w̄lle sua.

³² Yeya ya ra Yinni Gusun̄ w̄re n̄ kere naa kinε
yeburu.

³³ Be ba gema, b̄ n̄ yeni wa, ba ko n̄ nuku dobu m̄.

Bεε be i Gusunə kasu, i ko n gōru dobu mə bεen
wāaru sɔɔ.

³⁴ Domi Yinni Gusunə u ra sāarobun gari nɔ.

U ku ra wigibu duari be ba wāa dεsiru sɔɔ.

³⁵ Wɔllu ka tem ka nim wɔku ka kpuro ye ya wasi
mi sɔɔ,

yu nùn tɔmɔ.

³⁶ Gusunə u koo Siɔni faaba ko.

U koo maa Yudan wusu bani.

Win sɔm kowobu ba koo sina wuu si sɔɔ kpa su ko
begisu.

³⁷ Ben bibun bwesera koo tem mε tubi di.

Be ba Gusunə kī, ba ko n ben wāa yeru mə mi.

70

(I maa mεerio 40:14-18)

¹ Dafidin womu ge u kua u ka Gusunə yaaya. Ge
wee.

² Yinni Gusunə, a na fuuku a man wɔra.

A ku tε a ka man faaba ko.

³ A de be ba kasu bu man go bu burisina kpa bu
sekuru wa.

A de be ba kasu n kam ko bu sekuru wa kpa bu
biruku yira wura.

⁴ A de be ba man yεεmɔ mi, bu biru wura seku ten
sɔ.

⁵ A de be ba nun kasu ba n wāa nuku dobu sɔɔ.

Kpa ba n yεεrimɔ wunε sɔɔ.

A de be ba maa wunen faaba kī ba n kparamɔ saa
kpuro ma a kpā.

⁶ Gusunə, na sāawa sāaro ka wɔnwɔndo.

Yen sɔ, a na nεn bɔkuɔ fuuku.

Domi wuna a ra man somi kpa a man wɔra.

Yinni Gusunə, a ku tε.

71

1 Yinni Gusunə, wunen miya na kuku yeru kasu.

A ku de n sekuru wa baa fiiko.

2 Wunε wi a ra siri dee dee,
a man wəro kpa a man faaba ko.

A man swaa dakio, kpa a man somi.

3 A de a n sāa nen kpee baa mi kon kuke.

Kpa na n wāa mi baadomma.

Wuna a gōru doke a man faaba ko.

Domi a sāawa nen kuku yeru nge kpee baa dangia.

4 Gusunə nen Yinni, a man wəro tən kəsobun
nəman di

ka nuku kəsugibun nəman di.

5 Domi wunε səra na yiyəbu mə.

Saa nen piiburun di, wuna na naane sāa.

6 Saa dəma tən di ba man mara, wunε səra nen
naane ya wāa.

Wuna a maa man yara nen meron nukurun di.

Wuna ko na n siaramə baadomma.

7 Tən dabiru tà n man wa, biti ra bu mwεwa.

Adama wunε, a kua nen kuku yee dangiru.

8 Yinni Gusunə, a de na n nun siaramə baadomma.

A de na n nun bεεε wεεmə tō baatere.

9 A ku man deri nen təkəru sə.

A de a n ka man wāa baa nà n dam dwiiya.

10 Domi nen yiberεba ba nen gari mə.

Be ba kasu bu man go, ba nə tia mə.

11 Ba gerumə ba mə, wee a man deri.

Ba koo man naa swīiwa bu mwa.

Domi na n goo mə u man wəra.

12 N n mən na, Gusunə nen Yinni, a ku man deri.

A na fuuku a man somi.

13 A de be ba kasu bu man go mi, bu burisina bu
kam ko.

A de be ba nen kam kobu kī bu sekuru wa.

¹⁴ Adama ne, wuna na yīiyə.

Na kon nun siaraməwa na n dəə.

¹⁵ Kpa n wunen gem ka wunen faaban gari kpara təə
baatere.

Domī ya ñ nəru mə.

¹⁶ Yinni Gusunə, kon wunen səm damginun gari
gere.

Wunε turon gem gariya kon kpara.

¹⁷ Gusunə, wuna a man keu koosia saa nen birun di.
Yen sōna sere ka tē na wunen səm geenun gari
kparamə.

¹⁸ Gusunə, a ku man deri baa nà n təkə kua,
kpa n kpī n ka tēn aluwaasiba
ka be ba koo ra marura wunen dam gari sō.

¹⁹ Wunen gem mu wāawa sere ka wəllə.

Gusunə, gāa bakana a kua.

Wara u ka nun weenε.

²⁰ Wuna a dera sa wahala ka nuku sankiranu wa.
Adama kaa na a sun wāaru wē,
kpa a sun yara saa siki wərun di.

²¹ A man nukuru yemiasio kpa a de n nun beere wē.

²² Yinni, kon nun təma ka mərəku,
kpa n nun siara ka womusu wunen bərəkinirun sō.
Kon wunen yīsiru wəlle sua ka mərəku,
wunε wi a sāa Isireliban Yinni Dεero.

²³ Nà n nun siaramə, ba koo nen nuku dobu wa nen
wuswaan di.

Meya maa nen hunde ye a wəra ya koo nun takaru
ko.

²⁴ Meya maa nen yara ya ko n wunen gari kparamə
saa baayere.

Be ba kasu bu man go, ba burisina ba sekuru wa.

72

- 1 Womu ge Saloməə u kua. Ge wee.
Gusunə, a ne sina boko bwisi kēeyə
n ka siri nge me a ra siri,
- 2 kpa n wunen tambu siri gem səə
baa be ba sāa sāarobu.
- 3 Wunen gem sã, ben gungunu ka ben guunu nu
koo bu arumani wē.
- 4 Kon sāarobu siria kpa n bu ben gem wē,
kpa n bwēbwēbun bibu faaba ko,
n be ba bu dam dərəmə kəsuku.
- 5 Mèn nəə səə ka suru yarimə,
meya ba ko n maa nun nasie sere ka baadommaə.
- 6 Yinni Gusunə, a de ne, sina boko na n arufaani mə
nge gura ye ya nemə gbee te ba kərə kua səə,
n kun me nge nim arufaanigum me mu kokumə
gberə,
- 7 kpa nen bandu səə gem mu n wāa,
kpa dukia yu kuura mèn nəə suru yarimə.
- 8 A de na n bandu dii
saa nim wōku ge ba m̀ Mēditeranen di
sere n ka girari nim wōku bəruguuə,
saa maa daa te ba m̀ Efaratin di
sere handunian nərə.
- 9 Kpa a maa de be ba wāa gbaburə kpuro
bu na nen wuswaaə bu man yiira,
kpa nen yiberəba bu tua nə.
- 10 Taasisi ka tem me mu toman sinambu
ba koo ka man gberə gobi naawa.
Seba ka Saban sinambu ba koo ka man kēnu naawa.
- 11 Kpa sinambu kpuro bu man yiira,
kpa bwesenu kpuro nu man sā.
- 12 Domi kon sāaro wi u weeweenu m̀ wərə,
kpa n bwēbwē wi u kun goo mə somi.

13 Meya na kon maa sāaron wənwəndu wa,
kpa n bwɛɛbwɛɛn wāaru wəra.

14 Kon bu wəra be ba bu dam dərəmən min di.
Kon bu yakia be ba bu nənɪ sɔ̄mən nəmən di.
Domi ben wāaru ta sāawa gāa girinu nən nənɪ sɔ̄.

15 Kpa nɛ sina bokon wāaru tu daka da,
kpa bu ka man Saban wura naawa.

Ba ko n da man kanaru kue tɔ̄ baatere
ba n man domaru kuammɛ.

16 Kpa alikama yu marura tem sɔ̄ ka guunɔ.
Kpa yen winu nu n wom sooramɔ nge Libanin
dānu.

Meya maa tamba koo marura wusu sɔ̄ nge yaka bii.

17 Kpa nɛ sina bokon yīsiru ta n yara sere ka
baadommaɔ,

ba n tu soku mèn nɔ̄ sɔ̄ yarimɔ.

Tambu bà n ben winsim domaru kuammɛ,

ba n da nən yīsiru soku,

kpa bwesenu kpuro nu nɛɛ,

doo nɔ̄rugiiwa nɛ sina boko.

18 Su Gusunɔ Isireliban Yinni siara.

Domi wi turowa u ra səm maamaakiginu ko.

19 Su nùn siara win yīsi bɛɛɛgii ten s̄.

Win yiiko yu sɔ̄sira handunia kpuro sɔ̄.

Ami! Ami!

20 Womu geniwa Dafidi Isain bii u ka win kananu
wiru go.

WOMUSUN Bɔ̄NU ITASE

73

¹ Womu ge Asafu u kua. Ge wee.

Geema, Gusunɔ u sāawa tən geo Isireliban s̄ ka
maa bèn ḡrusu dɛɛre.

² Na raa w̄arumaa d̄əə, n tie fiiko n ka tem turi.

³ Domi na raa ka gari bakasu nisinu kua
yèn s̄ə na waamə tən k̄sobu ba nuku dobu m̄ə.

⁴ Ḡaanu ganu kun bu n̄əni s̄əmə ben w̄aarun t̄oru
kpuro s̄əə.

M̄eya ben wasi yi bw̄aa do ma yi ballimə.

⁵ Ba n̄ dunian w̄aarun wahala gaa ȳē.

M̄eya ba n̄ maa ȳē n̄əni sw̄aa te tən be ba tie ba ka
w̄aa.

⁶ Ba tii suabu sebua nge saba ye ba ra sebe w̄īrə.

Ma ba daa b̄əb̄əya sebua nge yaberu.

⁷ Ben nuku k̄surun kom mu yarimə saa ben nuku-
run di,

ma ben ḡorun bwisikunu nu s̄əsirəmə t̄əw̄ə.

⁸ Ba ra n̄ t̄ənu ȳēməwa ba n̄ m̄ə,

ba koo n̄n̄ dam d̄əre ka nuku k̄suru.

Kpa ba n̄ tii sua gari gerumə,

⁹ ba n̄ Gusunə w̄əllu w̄əmmə.

M̄eya maa ben yara ku ra goo deri handunia mi.

¹⁰ Yen s̄əna t̄əmbu kpuro ba wuramə ben mi gia.

Ma ba ben gari n̄ərumə nge nim,

¹¹ ba m̄ə, Gusunə kun ḡaanu ȳē.

Wi, W̄ərukoo, u n̄ ȳēru m̄ə.

¹² Nge m̄eya tən k̄sobun w̄āara s̄āa.

Ba ku ra n̄ wurure. Ba ra n̄ ben dukia
kuurasiam̄əwa.

¹³ Ma na tii s̄əwa na n̄ē, n̄ n̄ m̄en na,

kam s̄əra na n̄en ḡoru d̄ērasia,

ma na nia n̄ ka s̄əsi ma na d̄ēere.

¹⁴ Ȳinni, t̄oru baatere a ra man s̄ēyasiewa,

kpa a man n̄əni s̄ə bururu baatere.

¹⁵ N̄a n̄ n̄ē, kon ko nge tən k̄so be,

ko na n̄ k̄i n̄ n̄en bweseru siki te a ḡəsa.

¹⁶ Ye na gari yin asansi kasu n̄ ka yi tubu,

ma na wa yi man sēsie too.

17 Adama dōma te na dua wunε Gusunən sãa yerə,
saa yera na gia ye ya tən kōsobu mara.

18 Geema, Yinni Gusunə, a bu surewa
swaa yè səə ba koo sɛlla,
kpa bu wəruma bu gbi.

19 Kaa de bu kam ko mii mii,
kpa ben wāaru tu nōru ko subaru səə.

20 Yinni, a ra bu kpeerasiewa,
kpa bu ben gari duari
nge mε tōnu u ra dosu duari.

21 Ye nən gōru ga sankira,
n sãawa nge gāanu sōka nən nukurə.

22 Ma na kua nge gari bəkə,
na n̄ gāanu tuba nge gbeeku yaa.

23 Adama ka mε, na wãa ka wunε.
Ma a man mwa ka wunən nəm geu.

24 Kaa man kpara ka wunən bwisi.
Yen biru, kaa man mwa wunən yiiko səə.

25 Wara na mə wəllə, wunε baasi.
Meya na n̄ maa goo yīiyə handunia yeni səə.

26 Nən wasi ka nən bwisikunu kpuro koo doona.
Adama wunε Yinni Gusunə, wuna a ra man dam kē.
A sãawa nən dukia sere ka baadommaə.

27 Wee be ba ka nun tonda ba gbimə.
Meya a be ba nun deri go.

28 Adama nε, n man wēre na n wãa wunən bōkuə
Yinni Gusunə.

Domi na kuku yee naanegiru wa wunε səə.
Kon kpara ye a man kua kpuro.

74

¹ Womu ge Asafu u kua. Ge wee.

Gusunɔ, mban sɔna a sun yina.

Mban sɔna a ka sun mɔru mɔ
bɛsɛ be a kpare nge yɔa gɔɔ.

² A bɛsɛ wunɛn tɔmbu yaayo,
bɛsɛ be a yakia saa yellun di.

A bɛsɛn bwese kɛri yaayo
yi yi kua wunɛgii.

A Sionin guu te yaayo

tɛn mi wunɛn wɔa yera raa wɔa.

³ A doo a wa nge mɛ yam mi, n bansu kua mam
mam.

Yiberɛba ba gɔanu kpuro sankaa sɔa yee te sɔɔ.

⁴ Wunɛn yiberɛba ba kukura sɔa yeru mi nge gbee
sinansu

ma ba ben gidɔ bɔra gira mi.

⁵ Ba sɔare nge dɔa buro be ba gbɔa yiyamɔ dɔa
sɔɔwɔ.

⁶ Ma ba sɔa yee ten bura yɔnu kpuro kɔsuka ka gbɛɛ
ka matalaka.

⁷ Ba wunɛn sɔa yee te dɔɔ mɛni.

Ba tu disi doke te, te ta wunɛn yɔsiru sɔɔwa.

⁸ Ma ba gerumɔ ben gɔruɔ ba mɔ, su bu nɔni sɔ ka
dam.

Ma ba bɛsɛn sɔa yenu kpuro dɔɔ mɛni tem mɛ sɔɔ.

⁹ Yinni, sa n maa yɔreru garu waamɔ

te ta sun sɔɔsimɔ ma a wɔa bɛsɛn suunu sɔɔ.

Wunɛn sɔmɔbu ba n maa wɔa.

Bɛsɛn goo kun maa yɛ sere saa yerà kaa n sun deri
mɛ.

¹⁰ Sere saa yerà kaa n mara

yiberɛ u n nun nɔɔ kuurimɔ.

Sere saa yerà kaa n nɔɔ maari

yiberɛ u n wunɛn yɔsiru kam mɛɛra.

¹¹ Mban sɔna a wunɛn nɔmu kurua.

A gu demɔ kpa a bu kam koosia.

- 12 Gusunə, saa yellun di wuna a sãa nən sunə.
 Wuna a sun faaba kua nən dabinu.
 13 Wuna a nim wāku burana ka wunen dam
 ma a yεε gəbi wiru kəsuka.
 14 Wuna a karaku wiru kəra,
 ma a dera be ba wāa mi gāanu ku ra kpi ba gu tema.
 15 A dera bwia ka daara yara,
 ma a daanu gberasia ni nu ku ra nim kpe.
 16 Wuna a wākuru ka sōo sōo kua.
 Wuna a yam bururam ka sōo kua.
 17 Ma a tem nəo bura yenu kua.
 Ma a yam susuru ka puran saaba yi.
 18 Yinni Gusunə, a yaayo ma yiberε u nun yεεmə.
 Bwese te ta n̄ bwisi mə, ta wunen yīsiru gema.
 19 A ku wunen tən be a kī mi gbeeku yεε deria.
 A ku bu duari be, be ba sãa wənwəndobu.
 20 A wunen arukawani yaayo.
 Domi dam diobu ba yiba ba kukua mi ba n̄ bu wasi
 tem mε sōo.
 21 A ku de wi ba dam dərə u sekuru wa.
 A de wənwəndo ka sãaro bu nun siara.
 22 Yinni Gusunə, a seewo a ka tii yina.
 A yaayo wəma ye gari bakasu ra n̄ nun m̄.
 23 A ku wunen yiberεban wəkinu duari.
 A be ba nun seesimə baadomman wəkinu nəowə.

75

- 1 Womu ge Asafu u wom kowobun wirugii kua
 ge ba m̄, a ku kam koosia. Ge wee.
 2 Gusunə, sa nun siara.
 Wunen yīsiru ta yiba bεεn nəowə.
 Sa wunen səm geerun gari kparamə.
 3 Wunε, Yinni Gusunə, a nεε,
 saa ye a yi yà n̄ tunuma, kaa təmbu siri gem sōo.

4 Tem mu koo kpĩ mu yĩiri ka ye ya wãa me sɔɔ.
 Adama wuna a yen gbereba neni.
 5 A nɛɛ, be ba tii sue bu ku maa tii sua.
 A maa tɔn kɔsobu sɔmɔ bu tii suabu derio.
 6 Bu ku tii walle sua, kpa bu tɔn bia gari de.
 7 Domi walle suabu kun wee saa sɔɔ yari yerun di,
 n̄ kun me sɔɔ duu yerun di,
 bu n̄ maa wee sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gian di.
 8 Wunɛ Gusunɔwa a ra tɔmbu siri.
 Wuna a ra gabu kawɛ kpa a gabu walle sua.
 9 Yinni Gusunɔ, a nɔra * neni ya tam yiba mu
 gbisimɔ,
 ma a mu handunian tɔn kɔsobu wɛɛmɔ.
 Ba koo mu nɔwa mam mam sere ka mɛn kɔtɔrɔ.
 10 Adama nɛ, na n̄ nɔɔ marimɔ.
 Kon Gusunɔ Yakɔbun Yinni tɔmawa ka womusu.
 11 U koo tɔn kɔsobun tii suabu kpeerasia,
 kpa u be ba n̄n mɛm nɔɔwammɛ kuurasia.

76

1 Womu ge Asafu u wom kowobun wirugii kua
 ka mɔrɔku. Ge wee.
 2 Ba Gusunɔ tuba Yudaɔ,
 ma u yĩsiru yara Isireliɔ.
 3 Win wãa yera wãawa Salemuɔ ye ba mɔ Siɔni.
 4 Miya u tabu yãnu bɔɔka.
 Niya, sɛɛnu ka tɛɛnu ka takobiba.
 5 Yinni Gusunɔ, a sãawa wi ba koo nasia.
 Wunen nanum mu kpã mu kere guu ni nu wãa saa
 yellun di.
 6 Ba tabu durɔ wɔrugɔban yãnu potira.
 Wee ba kpuna ba gu.

* **75:9** nɔra - Nɔra ye ba ka yã mini ya sãawa Gusunɔn mɔru ye u
 koo ka tɔn kɔsobu siri.

Ba kpāna bu ka tii yina be, be ba raa dam mō mi.

⁷ Gusunō Yakōbun Yinni, ye a gbāra,
yera maasōba wōruka ka ben dumi.

⁸ Gusunō, wuna ba koo nasia.

Wunen mōru yà n seewa wara u koo kpī u yōra
wunen wuswaa.

⁹⁻¹⁰ Wunen siribu nōra saa wōllun di.

Sanam mē a seewa a tōmbu siri,
ma a be ba tii kawē faaba kua,
yera handunian tōmbu kpuro ba berum soora ma
ba tii deri sē.

¹¹ Baa tōnun mōru yà n seewa, wunen yiikowa ya
koo sōsira.

Be ba maa yara wunen mōrun di, ba koo yen tō
bakaru diwa.

¹² I Gusunō bēen Yinni nō mweenu kuo kpa i nu
yibia.

Bē be i ka nūn sikerene i nūn nasie, i ka nūn kēnu
naawō.

¹³ Wiya u ra sinam be ba tii sue kawē.

Sinambu kpuro ba nūn nasie.

77

¹ Asafun womu ge u Yedutum kua. Ge wee.

² Na Gusunō nōgīru sue.

Na nūn soku, u koo man swaa daki.

³ Nà n nuki sankire, na ra Gusunō kasuwa.

Wōkuru na ku ra wēre.

Na ra nen nōma yiiewa wōllō nà n kanaru mō.

Adama ka mē, nen bwēra ku ra kpune.

⁴ Nà n Gusunō yaaya, na ra n weeweenu mōwa.

Nà n bwisika, nen gōma ya ra dwiiewa.

⁵ Yinni Gusunō u ku ra de n dweeya.

Na ku ra kpī n gari gere nen nōni swāarun sō.

6 Na ra yellu yaayewa kpa na n gasɔn gari
bwisikumɔ.

7 Na nɛn womusu yaayamɔ wɔkuru,
ma na bwisikumɔ na mɔ,

8 Yinni Gusunɔ u koo sun yinawa sere ka
baadommaɔ?

U n̄ maa ka sun n̄nu geu mɛɛrimɔ?

9 Win durom mu kpawa mi sere ka baadommaɔ?

U n̄ maa gari gɛɛ mɔ u sun sɔ sere ka baadommaɔ?

10 U duariwa u sun durom kua?

U sun win wɔn wɔndu wunariwa win mɔrun sɔ?

11 Ma na nɛn tii sɔɔwa na nɛɛ, wee ye ya man dumɔ,
yera Wɔrukoon dam kun maa ka sun wɔa.

12 Yinni Gusunɔ, kon wunɛn sɔma yaaya.

Domi na yaaya sɔm maamaakigii ni a kua.

13 Kon wunɛn sɔma kpuron gari kpapa.

Kon sɔm maamaakiginun gari saari.

14 Gusunɔ, wunɛn swɛɛ yi dɛɛrewa.

Wara u ka nun kpɔaru nɛ.

15 A sɔawa wi u ra sɔm maamaakiginu ko.

A dera wunɛn dam mu sɔɔsira bwesenu sɔɔ.

16 Ka wunɛn dama a wunɛn tɔmbu yakia

be, be ba sɔa Yakɔbu ka Yosefun sikadominu.

17 Gusunɔ, ye nim mu nun wa, ma mu diira,

mu gbisa sere sɔɔwɔ.

18 Ma gura nɛmɔ nge daa surundu.

Ma guru gbɔsukubu nɔɔramɔ.

Ma guru maakinu daamɔ wɔllun baama.

19 Gura ya gbɔra ma guru maakinu nu handunia
kpuro yam bururasia,

ma tem mu diira bɛrum sɔ.

20 A sɔa nim wɔkun wɔllɔ ka maa mɛn sɔɔwɔ.

Adama goo kun wunɛn yira wa.

21 A dera Məwisi ka Aroni ba wunen tambu kpara nge yāa gōō.

78

- 1 Womu ge Asafu u kua. Ge wee.
Nen tambu, i nen gari swaa dakio.
I swaa tem kpīiyō i nō ye na gerumō.
- 2 Kon bεε faagi gaa kua ka mōnnu ye ya sāa yellun gari.
- 3 Ye sa nua ka ye sa gia ka ye bεsen baababa ba sun sōōwa,
- 4 sa n̄ ye bεsen bibu beruammε.
Sa ko bu Yinni Gusunōn tōmaru sōwa ka win dam gari ka sōm maamaakigii ni u kua.
- 5 U bεε Isireliba, Yakōbun bweseru wooda wε.
Wooda yera u bεsen baababa wε bu ka ye ben bibu sōōsi.
- 6 Bii be ba koo marura, ben tii ba koo ye gia, kpa bu maa ye ben bibu sōōsi.
- 7 Saa yera ba koo Yinni Gusunō naanε ko.
Ba n̄ maa duarimō ye u kua.
Kpa bu win woodaba mεm nōōwa.
- 8 Ba n̄ maa mō nge ben baababa.
Domi baaba be, ba kua mεm nōō sariba, ma ben gōru ga n̄ ka Gusunō turo yōre.
Ma ba kua naanε sariba Gusunōn mi.
- 9 Efaraimun bweseru te ta tennu mō ta biruku yira wura tabun saa.
- 10 Ta n̄ ten arukawani yibie ye ta ka Gusunō bōkua.
Ta yina tu win woodaba mεm nōōwa.
- 11 Ta win sōm maamaakigii ni duari ni u tu sōōsi.
- 12 U maamaaki kua ben sikadoban wuswaaō Soaniō Egibitin temō.
- 13 U nim wōku bera ga kpaasina ga yōra nge gana,

ma u dera ba tɔburɔ.

14 Guru wii wurorɔ u dera ta bu gbiye sɔɔ sɔɔ.

Wɔkuru, kpa u de dɔɔ yara ya n sɔɔsire guru wii wurɔ te sɔɔ.

15 U kpenu besuka gbaburɔ,

ma nim bakam mu kura ba nɔra.

16 U dera nim mu yara kpenun di,

ma mu kokumɔ nge daa bakarun nim.

17 Adama ka mɛ, baaba be, ba wi, Wɔrukoo torarimɔwa ba dɔɔ.

Ba nùn seesiwa gbaburu mi, mi gāanu ku ra kpi.

18 Ma ba wi, Gusunɔ nɔɔ kuura ba nùn dīanu kana ni ba kī.

19 Ba nɛɛ, ka gem, Gusunɔ u koo kpī u sun diisia gbaburu mini?

20 Geema, Mɔwisi u kpee te so, ma nim mu koka nge daarun nim.

Adama u koo kpī u sun diisia?

U koo kpī u sun yaa wɛ su tem?

21 Ye Yinni Gusunɔ u yeni kpuro nua,

yera win mɔru ya seewa nge dɔɔ

wi ba sɔre win tɔmbu Isireliban sɔ.

22 Domi ba n nùn naanɛ kue.

Ba n win somiru yīiyɔ.

23 Ka mɛ, u guru wiru wooda wɛ.

Ma u wɔllun gamboba kenia.

24 U dera dīa ni ba mɔ manna nu bu nɛɛya saa wɔllun di.

25 U bu ye wɛwa nge mèn nɔɔ ba kī.

Tɔn boko dima ba di.

26 Yen biru, u dera woo ga na

saa sɔɔ yari yerun di ga wɔllu swee.

Ka win dama u woo seeyama

sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gian di,

27 ma u dera gunɔsu su sarama
su bu wukiri nge tua.

Su dabi nge yani seeri nim wɔkun gooro.

28 U dera su wɔruka su terie baama ben sansaniɔ.

29 Ma Gusunɔ u bu wɛ ye ba kɪ.

Ma ba di ba deba.

30 Adama ye ba dimɔ ba n̄ kpa, dɔanu yiba ben nɔsɔ.

31 Sanam meya Gusunɔ u ka bu mɔru kua.

Ma u be ba dam bo go.

U ben aluwaasiba sɔ u surura.

32 Ka mɛ, ba wure ba tora.

Ba n̄ win sɔm maamaakigii ni naane kue.

33 Ma Yinni Gusunɔ u bu doke berum sɔɔ u ben
wɔaru nɔru koosia nge woo.

U bu kam koosia nɔni kpaki teeru.

34 Yinni Gusunɔ u n̄ kɪ u bu go,

yera ben gabu ba ra gɔsirame win mi gia.

35 Kpa bu yaaya ma wi, Wɔrukoowa u sɔa ben kpee
baa m̄i ba ra kuke.

Wiya u ra maa bu wɔre.

36 Adama ba ku ra gem gere.

Ba ra n̄ kɪ bu n̄n̄ nɔni wɔkewa ka ben gari.

37 Ben gɔru ga n̄ ka n̄n̄ wɔa.

Ba n̄ maa ben arukawani yibie.

38 Adama ka mɛ, Yinni Gusunɔ u ra tii nenɛ
u kun win mɔru kpuro yɔsu.

U ra bu wɔnwɔndu kue,

kpa u bu ben durum wɔka u kun bu go.

39 U ra yaaye ma ba sɔawa tɔmbu.

Ba sɔawa nge woo.

Gà n̄ doona, ga ku ra wurame.

40 Nɔn dabina ba Gusunɔ seesi gbaburɔ.

Nɔn dabina ba win mɔru seeya.

- 41 Ba maa wure ba nùn nɔɔ kuura wi, wi u sãa ben
Yinni Dεεro.
- 42 Ba ñ t̄sɔ te yaaye t̄e sɔɔ u bu w̄ɔra yiberɛban
n̄ɔman di ka win dam.
- 43 Ba ñ maa yaaye s̄ɔm maamaakigii ni u kua
Egibitiɔ ka Soanin gberu kraanɛɔ.
- 44 U Egibitigibun daanun nim ḡɔsia yem,
ma ba kpana bu mu nɔ.
- 45 U dera gbabu sw̄ɛɛ yi bu w̄ɔri yi di.
Ma u dera surenu nu bu kam kua.
- 46 U dera twee yi ben d̄ianu w̄ɔri yi di.
Ma u dera ben hanian are kam kua.
- 47 U dera guru kpenu nu ben resem gbaanu kam
koosia.
Ma wooru ben d̄ãa gbaanu sanku.
- 48 U dera guru gb̄ãa ka guru kpenu ben yaa sabenu
di.
- 49 Ma u ka Egibitigii be m̄ɔru seewa ka dam u bu
n̄ɔni s̄ɔɔwa.
U dera ḡɔɔn ḡɔradoba ba na dabi dabinu ba bu w̄ɔri.
- 50 U ñ dere win m̄ɔru yu goo s̄ɛna.
U bu k̄ɛsi k̄ɛsi baranu kp̄ɛɛ u ka bu go.
- 51 U Egibitigibu be, be ba sãa Kamun bibun bwe-
serun bii t̄ɔn durɔ gbiikoo baawure go,
be, be ba sãa ben aluwaasirun bibu.
- 52 U dera win t̄amba yara nge yãa ḡɔɔ ge ga yarima
ḡɔrun di.
Ma u bu kpara gbaburɔ.
- 53 U bu kpara ka b̄ɔri yendu, ba ñ diira.
Ma u dera nim w̄ɔku ga ben yiberɛba wukiri.
- 54 Ma u ka bu da win tem d̄εeramɔ,
guu ten mi, te u mwa ka win dam.
- 55 U bwese tukunu gira win t̄ambu Isireliban s̄ɔ.

Ma u tem mε bōnu kua u dera ba sina mi, kuu
bekuruginu sɔɔ.

56 Adama ba Gusunɔ nɔɔ kuura.

Ba wi, Wɔrukoo seesi.

Ba ñ win woodaba mɛm nɔɔwɛ.

57 Ba Gusunɔ dɛsirari, ma ba kua naanɛ sariba
nge mε ben baababa ba raa kua.

Ba wurura nge tɛn tɛn kirika ya kusira.

58 Ba win mɔru seeya ka ben bũu turanu.

Ba win nisinu seeya ka ben bwāarokunu.

59 Ye Gusunɔ u ye kpuro wa, yera win mɔru seewa,
ma u Isireliba yina.

60 U sãa yee te deri te ta wãa Siloɔ.

U kuu bekurugii te deri tɛn mi u ra ka bu yinne.

61 Ma u dera yiberɛba ba win woodan kpakororu
mwa,

tɛ sɔɔ u ra win dam ka win yiiko sɔɔsi.

U dera ba ka tu doona tem tukumɔ.

62 U ka win tɔmbu mɔru kua,

ma u dera ba bu go tabu sɔɔ.

63 U dera aluwaasiba ba dɔɔ mwaara,

ma wɔndiaba ba durɔbu bia.

64 U dera ba ben yãku kowobu go tabu sɔɔ ka takobi.

Ma ben gɔminibu ba ñ ben gɔɔ swĩ.

65 Yera Yinni Gusunɔ u seewa nge tɔnu wi u dom
yandama.

U seewa nge tabu durɔ wɔrugɔ wi tam mu goomɔ.

66 Ma u win yiberɛba so u gira.

U bu sekuru doke te ta ñ kpeemɔ sere ka
baadommaɔ.

67 U Efaraimu Yosɛfun biin bweseru yina.

U ñ tu gɔsa.

68 Yudan bweseru ka Siɔnin guura u kĩa u gɔsa.

69 Guuru miya u win sãa yeru bana

ta dam mə nge wəllu ka tem

mε u swīi sere ka baadommaə.

⁷⁰ U Dafidi gəsa u n ka sāa win səm kowo.

Yāa kpara yerun diya u nùn mwaama

⁷¹ u ka ko Isireliba, Yakəbun bweserun kparo

be, be ba sāa wi, Yinni Gusunən təmbu.

⁷² Dafidi wi, u tən be kparawa ka gōru dεεrə, ka laakari.

79

¹ Womu ge Asafu u kua. Ge wee.

Gusunə, wee tən tukobu ba wunən tem wəri.

Ba dera wunən sāa yeru ta disu duura.

Ba dera Yerusalemu ya kua bansu.

² Ba wunən təmbu go,

ma ba dera gunəsu ben gonu di.

Ba dera gbeeku yεε yi be, be ba nun sāamə min gonu tema.

³ Ba ben yem yari mu ka Yerusalemu sikerene nge nim,

ma ba ben gonu deri mi, goo kun nu sikua.

⁴ Be ba ka sun sikerene ba sun wəmmə.

Bεsən berusebu ba sun yaakoru mə.

⁵ Yinni Gusunə, sere saa yerə wunən məru ko n seewa.

Sere saa yerə kaa n nisinu seewa nge dō.

⁶ A de wunən məru yu wəri bwese ni nu n nun yē ka ni nu n nun sāamə sə.

⁷ Domi ba Isireliba go, ma ben tem mu kua bansu.

⁸ A ku sun bεsən sikadoban durum səbi.

Adama wunən kīrun sō, a sun wənwəndu kuo.

Domi sa kua wənwəndobu.

⁹ Gusunə bεsən faaba kowo, a sun somio

kpa wunən yīsiru tu bεεε wa.

A sun wəro kpa a sun bεsən durum wəka.

¹⁰ Mban sōna kaa de bwesenu nu n m̀, mana bēsen Yinni u wāa.

A be ba wunen t̄mbun yem yari m̄ru k̄sieyo bwesenun suunu s̄o bēsen wuswaa.

¹¹ Yinni Gusun̄, a desobun weeweenu n̄o w̄, kpa a be ba ka d̄o bu go faaba ko ka wunen dam.

¹² Yinni, bwese ni nu ka nun sikerene nu nun w̄nwa,

a nu nin durum k̄sieyo sere n̄n n̄oba yiru.

¹³ Adama bēse wunen t̄n be a kpare, sa ko nun t̄ma sere ka baadomma,

kpa bēse ka bēsen bibun bweseru sa n nun bēere w̄em̄.

80

¹ Womu ge Asafu u wom kowobun wirugii kua ka m̄r̄ku. Ge wee.

² Wun̄ Isireliban kparo, a swaa dakio a n̄.

Wun̄ wi a ra wunen t̄mbu kpare nge ȳa ḡo,

ma a s̄ w̄llun k̄sobun suunu s̄o,

a tii s̄osio wunen ȳiko s̄o.

³ A bēse Efaraimu ka Benyam̄e ka Manasen bwese keri wunen dam s̄osio,

kpa a sun faaba ko.

⁴ Yinni Gusun̄, a sun w̄ro.

A ka sun n̄nu geu m̄erio, kpa a sun faaba ko.

⁵ Gusun̄ w̄llu ka tem Yinni,

sere saa yer̄a kaa n ka sun m̄ru s̄a

a n bēsen kanaru yinam̄.

⁶ Wee a dera nuku sankiranu nu kua bēsen d̄ianu,

ma a dera bēsen n̄ni ȳresu kua bēsen nim.

⁷ A dera be ba ka sun sikerene ba sannam̄ bēsen s̄.

Ma bēsen yibereba ba sun ȳem̄.

⁸ Gusun̄ w̄llu ka tem Yinni, a sun w̄ro.

A ka sun n̄nu geu m̄erio kpa su faaba wa.

I nùn womu kuo ka nuku dobu.
I Gusunɔ Yakɔbun Yinni takaru koowo ka nuku dobu.

³ I womusu koowo.

I gãasu ka mɔrɔkunu ka gɔɔgenu soowo.

⁴ I kɔba soowo suru kpaon tɔɔ bakaru sɔɔ.

I kɔba wureo Kunun tɔɔ bakaru sɔɔ suru ù n tarum kua.

⁵ Domi wooda yera Yakɔbun Yinni u Isireliba wɛ.

⁶ Wooda yera u Yosefun yenugibu wɛ sanam mɛ u Egibiti wɔri.

Ma na nɔɔ gagu nua ge na ñ tuba. Ga nɛɛ,

⁷ na bɛɛ sɔmunu swɛnya bɛɛn senun di, na dera i yoo sɔma deri.

⁸ Sanam mɛ i wãa nɔni swãaru sɔɔ,

i man soka, ma na bɛɛ yakia.

Na bɛɛ wisa guru maakinu sɔɔ.

Na bɛɛn laakari mɛɛra Meriban bwiaɔ.

⁹ Bɛɛ nɛn tɔmbu Isireliba,

i man swaa dakio i nɔ ye kon bɛɛ sɔ.

¹⁰ I ku de bũu goo u n maa wãa bɛɛn suunu sɔɔ.

I ku maa nu yiira i sã.

¹¹ Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni wi u bɛɛ yara Egibitin di.

I bɛɛn nɔɔ wukio kpa n bɛɛ diisia.

¹² Adama bɛɛ nɛn tɔmbu, i ñ man swaa daki,

i ñ maa man mɛm nɔɔwɛ.

¹³ Na dera i wɔri bɛɛn gɔru bɔbunu sɔɔ,

ma i bɛɛn tiin bwisi swi.

¹⁴ Bɛɛ nɛn tɔmbu, ñ n daa man swaa daki i sɔimɔ nɛn swaa sɔɔ,

¹⁵ kon daa bɛɛn yiberɛba sekuru doke,

kpa n bu naa swi n go go.

¹⁶ Saa ye sɔra nɛ, Yinni Gusunɔn yiberɛban tii suabu koo nɔru ko,

kpa Isireliban doo nǎru tu tɛ.

¹⁷ Kon bu dǎa geenu wɛ,
kpa bu kperun tim gem di.

82

¹ Womu ge Asafu u kua. Ge wee.

Gusunǎ u wǎa wǎllun tǎmbun suunu sǎǎ.

Miya u wǎa u ka sirimǎ. U nɛɛ,

² sere saa yerà i ko i n wǎa i n sirimǎ ka weesu,
i n yǎ taarɛgibun biruǎ.

³ I dam sarirugibu ka gobekuba ben gem wɛɛyǎ.

I wǎnwǎndobu ka sǎarobu ben gem wɛɛyǎ.

⁴ I dam sarirugibu ka be ba dam dǎremǎ faaba
koowo.

I bu wǎro tǎn kǎsobun nǎman di.

⁵ Adama bɛɛ, i n gǎanu ganu yɛ.

I n maa bwisi gɛɛ mǎ. I kom kǎsum mǎwǎ,
ma ya dera gem mu doona handunian di.

⁶ Na raa nɛɛ, i sǎawa wǎllun tǎmbu.

I sǎawa Wǎrukoon bibu.

⁷ Adama i ko i gbiwa nge tǎn dirobu.

I ko i gbiwa nge sinambu kpuro.

⁸ Gusunǎ, a seewo a handunia siri.

Domi wuna a bwesenu kpuro mǎ.

83

¹ Womu ge Asafu u kua. U nɛɛ,

² Gusunǎ, a ku mari, a ku maa wɛra.

³ Domi wee wunɛn yibɛɛba ba seewa,
be, be ba nun tusa ba wiru yǎrasie.

⁴ Wee ba kǎsa wesianamǎ wunɛn tǎmbun sǎ.

Ba nǎo tia mǎ be a kǎsun sǎ.

⁵ Ba gerumǎ ba mǎ,

bu na bu sun kpeerasia bwesenu kpuron suunu
sɔɔn di,

kpa bu ku maa beɛɛ Isireliban yĩsiru yaaya.

⁶Wee ba wesiana,

ma be kpuro ba nɔɔ tia kua bu ka nun wɔri.

⁷Beya, Edɔmuba ka Isimɛliba ka Mɔabuba ka
Agariba

⁸ka Gebaliba ka Amɔniba ka Amalekiba

ka Filisitiba ka sere Tirigibu.

⁹Asirigibun tii ba na ba ka bu nɔɔ tia kua,

ba Lɔtun bibun bweseru, Amɔniba ka Mɔabuba
nɔma kã.

¹⁰Yinni Gusunɔ, a bu kuo nge mɛ ba Sisera ka
Yabini ka Madianiba kua Kisionin daarɔ.

¹¹Ba bu kpeerasiawa Eni Dorio,

ma ba ben gonu deri mi, nu tem kɔsisia nge naa
bisu.

¹²A de ben sinambu bu gbi nge sinam beni,

Orebu ka Seebu ka Seba ka Salumuna,

¹³be, be ba raa geruna ba nɛɛ,

bu da bu Gusunɔn arumani gura.

¹⁴Yinni Gusunɔ, a bu suo a ka doona

nge mɛ woo guna ya ra ka yakasu doonɛ.

¹⁵A de bu dɔɔ mwaara nge mɛ dɔɔ u ra dãa sɔɔ mwɛ,
n̄ kun mɛ nge mɛ dɔɔ yara ya ra guunu dabiri.

¹⁶A bu naa giro ka guru woo bɔkɔ.

A bu nandasio ka woo guna.

¹⁷Yinni Gusunɔ, a bu sekuru dokeo,

kpa bu wa bu gɔsirama wunen mi.

¹⁸A de bu sekuru wa,

kpa ba n nande sere ka baadommaɔ.

A ben yĩiyɔbu wunɔ, kpa bu kam ko.

¹⁹Kpa bu gia ma wunɛ turowa a sãa Yinni Wɔrukoo
handunia ye sɔɔ.

84

¹ Womu ge Koren bibu ba wom kowobun wirugii kua. Ba gu kuawa ka mərəku. Ge wee.

² Gusunə, wəllu ka tem Yinni, wunen wāa yeru ta man wēre.

³ Na sende, na diirimə n wa n ka du wunen sāa yerə. Nən gōru ka nən wasi kpuro nuku dobun kuuki m̀ wunε Yinni Gusunən s̄, wunε wi a wāa.

⁴ Nən Yinni, nən sina boko!

Baa ka gunəminə nu ra n wāa yeru mə.

Wəllu ka tem Yinni, a ra mam de nu sokunu ko wunen yaku yerun bəkuə.

⁵ Doo nərugiba be ba wāa wunen sāa yerə ba nun təmamə baadomma.

⁶ Doo nərugiba be ba tāsə wunε s̄.

Ba ra n s̄əru sāa bu ka s̄aru da.

⁷ Bā n sarə wəwan di ye ba m̀ Yiresu, a ra de bwii yi koorawa mi, kpa gura yu ka ye domaru naawa.

⁸ Nge mε ba d̄ə bu ka Gusunə yinnibun Yinni s̄ Sionio,

nge meya ben dam mu ra n sosimə gbabu te s̄.

⁹ Gusunə wəllu ka tem Yinni, a man swaa dakio.

Gusunə Yakəbun Yinni, a nən kanaru nəwə.

¹⁰ Yinni, wunε wi a sāa besen tereru,

a wi a ḡsan wuswaa m̄erio.

¹¹ Nən s̄ə teerun wāaru wunen sāa yerə,

ta nən yam tukum wāarun s̄ə dabi dabinu kere.

N buram bo na n wāa wunen sāa yerun kənnəwə,

ye ko na n ka wāa diru mi tən k̄sobə wāa.

¹² Yinni Gusunə, a s̄awa nge s̄ə.

A maa s̄awa nge tereru.

Wuna a ra t̄mbu durom ka b̄ere kue.

Be ba s̄imə gem s̄ə, a ku ra ka bu gea yinari.

13 Gusunɔ, wəllu ka tem Yinni,
doo nɔɔrugiiwa wi u nun naane s̄aa.

85

1 Womu ge Koren bibu ba wom kowobun
wirugii kua. Ge wee.

2 Yinni Gusunɔ, a wunen tem durom kua.
Wee a ka beɛɛ Isireli be sa s̄aa Yakɔbun bweseru
wurama.

3 A beɛɛ wunen tɔmbun toranu wɔka.
A beɛɛn durum kpuro wukiri.

4 A n̄ maa ka sun m̄aru s̄aa.
A dera wunen m̄aru kpuro ya sure.

5 Gusunɔ beɛɛn faaba kowo, a sun wesio nge yellu.
A ku maa ka sun m̄aru ko.

6 Nge kaa n̄ ka sun m̄aru s̄aawa sere ka baadommaɔ?
Nge kaa n̄ m̄aru s̄aawa sere ka beɛɛn bibun bibu
sɔɔ?

7 A n̄ sun w̄aaru wesiamɔ
kpa beɛɛ wunen tɔmbu su wa su nuku dobu ko
wunen sɔ?

8 Yinni Gusunɔ, a sun wunen durom s̄ɔsio
kpa a sun faaba ko.

9 Yinni Gusunɔ, kon swaa daki n̄ nɔ ye a gerumɔ.
Domi b̄ari yendun gariya a ra n̄ wunen tɔmbu s̄ɔmɔ
be ba nun naane s̄aa
ma ba kun wure wiira gari sɔɔ.

10 Be ba nun nasiewa a ra faaba ko.
Kpa a de beɛɛɛ ya n̄ w̄aa beɛɛn tem sɔɔ.

11 Tɔn geeru ka b̄arɔkinira koo wurama
kpa gem ka b̄ari yenda n̄ w̄aa tem m̄e sɔɔ.

12 B̄arɔkiniru ta koo se tem m̄e sɔɔ nge d̄ia bwese te
ba duura,

kpa gem mu sarama w̄allun di.

13 Yinni Gusunɔn tiiwa u koo sun b̄ari yendu w̄e,

kpá bésɛn tem mu binu ma.

¹⁴ Gema mu ko n nùn gbiiye, kpá mu win swaa sɔmɛ.

86

¹ Dafidi u kanaru kua u nɛɛ,
Yinni Gusunɔ, a man swaa dakio kpá a nɛn kanaru nɔ.

Wee ná sǎaru ka wɔnwɔndu soore.

² A nɛn hunde beruo, domi ná ra nun sǎ.

Gusunɔ, ná nun naanɛ sǎa,
a man faaba koowo.

³ Yinni, wuna ná ra nɔɔgiri sue baadomma.

A man wɔnwɔndu kuɔ.

⁴ Yinni, a man nuku dobu wɛɛyɔ.

Wuna ná ra n kanamɔ ka nɛn gɔru kpuro.

⁵ Yinni, a sǎawa tɔn geo,

a ra maa tɔmbu ben durum wɔke.

A ra be ba nun soku kpuro kírú sɔɔsi ta n kpǎ.

⁶ Yinni Gusunɔ, a nɛn kanaru nɔɔwɔ.

A nɛn weeweenú swaa dakio.

⁷ Domi ná n nun kana nɔni swǎarun saa,

a ra man wisi.

⁸ Gǎanu sari ní nu ka nun weenɛ ye ba ra sǎ kpuro sɔɔ.

Gǎanu maa sari ní nu ka wunen sɔma weenɛ.

⁹ Bwese ní a taka kua kpuro nu koo ná nu yiira wunen wuswaaɔ,

kpá nu wunen yĩsiru bɛɛɛ wɛ.

¹⁰ Domi a kpǎ, a ra maa sɔm maamaakiginu ko.

Wunɛ turowa a sǎa Gusunɔ.

¹¹ Yinni Gusunɔ, a man wunen swɛɛ sɔɔsio,

kpá n wa n sǐ wunen gem sɔɔ.

A de n wunen yĩsiru nasia.

¹² Gusunɔ nɛn Yinni, kon nun siara ka nɛn gɔru kpuro,

kpa n nun bæεε wē sere ka baadommaɔ.

¹³ Domi a man durom bakam kua,
a man yara gəribun wāa yerun sɔɔ sɔɔn di.

¹⁴ Yinni Gusunɔ, tii suobu ba man seesi.
Tɔn kɔsobu ba kī bu man hunde wuna,
be, bèn bwisikunu ku ra n wāa wunɛn mi gia.

¹⁵ Adama wunε Gusunɔ, a sāawa Yinni
wɔnwɔndugii.

A ku ra mɔru se fuuku.

Wunɛn kīru ta kpā.

A maa sāawa bərəkini.

¹⁶ A man mεerima kpa a nɛn wɔnwɔndu wa.

A nε, wunɛn sɔm kowo dam kēyɔ,
kpa a man faaba ko nε, wunɛn sɔm kowon bii.

¹⁷ Yinni Gusunɔ, a man yīreru sɔsio te ta koo man
kooa,

kpa a de nɛn yiberɛba bu ye wa kpa sekuru tu bu
mwa.

Domi wuna a ra man faaba ko, kpa a man nukuru
yemiasia.

87

¹ Womu geniwa Koren bibu ba kua. Ba nεε,
Yinni Gusunɔ u Yerusalemun kpεεkpεeku swīiwa
guu te win tii u gɔsa u dεerasian wɔllɔ.

² U Yerusalemu ye kī n kere wuu si su wāa Yakɔbun
bweserun tem kpuro sɔɔ.

³ Yerusalemu, Gusunɔn wuu,
ba wunɛn bæεε bakan gari gerumɔ.

⁴ Nε, Yinni Gusunɔ, nà n bwesenun yīsinu yorumɔ
ni nu man yē,

kon Egibitigibu ka Babilonigibu ka Filisitiba ka
Tirigibu ka Etiopigibun yīsinu yore.

Domi ba bu marawa Yerusalemu mini.

5 Adama Yerusalemugibu ba koo nεε, ben tema mi
ka gem.

Wɔrukoowa u mɛn kpεεkpεεku swĩi.

6 Yinni Gusunɔ u koo bwesenun yĩsinu yore kpa u
nεε,

Yerusalemuɔra ba bu mara.

7 Be ba womusu m̀ ba yaamɔ, ba koo nɔɔgiru sua
ba n m̀,

Yinni, bεsɛn nuuru kpuro ta woowa wunen mi.

88

1 Womu ge Koren bibu ba wom kowobun
wirugii kua. Ba gu kuawa ka guuru. Hemani
Esirahigiwa u gu kua. Ge wee.

2 Yinni Gusunɔ nɛn faaba koowo,
na ra n nɔɔgiru suewa wunen wuswaaɔ wɔ̄kuru ka
sɔ̄ɔ sɔ̄ɔ.

3 A de a nɛn kanaru nɔ.

A swaa tem kp̄iyo a nɔ ye na nun kanamɔ.

4 Wee wahala ya man deema n kp̄ã
sere na gɔribun wãa yeru turuku kua.

5 Na wãa be ba gɔɔ dɔɔn wuurɔ.

Na ñ maa dam mɔ.

6 Wee na kp̄i ka gɔribu sannu.

A dera na wãa ka be sannu sikirɔ,
be, be a ñ maa yaayamɔ, a ñ maa bu nɔɔrimɔ.

7 A man kp̄εε wɔru bɔkɔ sɔɔ mi yam wɔ̄kura wãa.

8 A man mɔru seesi,
ma n sãare na nim mwεεre.

9 A dera nɛn kpaasibu ba man deri.

A dera ba man tusa,
ma na taarere na ñ kp̄ε n nunda nɛn wahalan di.

10 Nɛn nɔni dam dwiia nɔni swãarun sɔ̄.

Yinni Gusunə, tōru baatere na ra nəma yiyewa
wunen mi gia na n nun somiru kanamə.

11 Gəriba a ra maamaaki kue?

Gəriba ba koo kpī bu se bu nun sã?

12 Gəriba ba koo kpī bu wunen bə̀rəkinirun gari
gere siki wəruə?

Ba koo kpī bu wunen tən geerun gari gere gəribun
wāa yerə?

13 Ba koo kpī bu wunen maamaaki wa yam wōkurə?

Ba koo kpī bu wunen gem tubu gəriə mi ba ra tambu
duari?

14 Yinni Gusunə, wuna na ra faaba kanε.

Bururu baatere, wuna na ra nəəguru sue.

15 Yinni Gusunə, mban sōna a man wunen wuswaa
berue.

Mban sōna a n kī n nun wa.

16 Saa nen birun di, na wənwəndu soorewa na gəə
dəə.

Na burisine nani swāa te a man kpēen sō.

17 Nε səəra wunen məru ya wəri, ma ya man goomə.

18 Ya ka man sikerene tōə baatere nge nim bweru.

Ye kpurowa ya man wukiri.

19 A dera nen kpaasibu ka nen bə̀rəba ba man biru
kisi.

Be kpuro ba man deri.

89

1 Womu ge Etani Esirahigii u kua. Ge wee.

2 Yinni Gusunə, kon wunen tən geerun womu ko
sere ka baadomməə.

Kon wunen bə̀rəkiniru kpara sere ka baadomməə.

3 Na yē ma wunen kīru ta ko n wāawa sere ka
baadomməə.

Wunen bə̀rəkiniru ta girewa wəllə.

4 Yinni Gusunə, a nεε,
 a ka Dafidi wi a gəsa arukawani bəkua.
 A wi, wunen səm kowo nəə mwεεru kua ka bōri
 5 a nεε, kaa goo wuna win bweseru səə
 u ko sunə sere ka baadommaə,
 kpa a win bandu tāsisia sere ka baadommaə.
 6 Yinni Gusunə, wəllu ta nun bεεε wεεmə
 maamaaki ye a mən sō.
 Wunen gəradoban wuuru ta nun siaramə
 wunen bərəkīnirun sō.
 7 Yinni Gusunə, a n̄ saara mə wəllə.
 Wunen gəradoba səə, goo sari wi u ka nun nε.
 8 A nanum mə wunen gərado dεεrobun suunu səə.
 Wunen yiiko ya kpā be ba nun sikerenən suunu səə.
 9 Gusunə, wəllu ka tem Yinni, wara u dam mə nge
 wunε.
 Wunen bərəkīnira nun karewa ta ka sikerenε.
 10 Wuna a ra nim wōkun tii suabu yōrasie.
 Gen nim kurenu n̄ n seewa, a ra nu suresie.
 11 A Egibitigibu taaka a pəsuka nge goru.
 A be, wunen yiberεba yarinasia ka wunen dam.
 12 Wuna a wəllu ka tem mə.
 Wuna a handunia taka kua ka ye ya wāa ye səə.
 13 Wuna a sōə yēsən nəm geu ka nəm dwaru kua.
 Guu ni ba m̄ Tabori ka Hεεməə nu wunen yīsiru
 bεεε wεεmə.
 14 Wunen gāseru ta dam mə.
 Wunen nəmu ga dam mə.
 15 Gema mu sāa wunen bandun kpεεkpεεku.
 Kīru ka bərəkīnira ra n wāa wunen wuswaaə.
 16 Yinni Gusunə, doo nəərugiba be ba ra nun takaru
 ko.
 Ba ra sīwa yam bururam səə wunen wuswaaə.

17 Ba koo nuku dobu ko t̃ɔɔ baatere wunen yĩsirun s̃ɔ.

Kpa bu b̃ɛɛɛ wa wunen gem s̃ɔ.

18 Domi wuna a s̃aa ben dam ka ben b̃ɛɛɛ.

Wunen saabuwa sa t̃asim̃ɔ.

19 Yinni Gusuñɔ, wuna a s̃aa b̃ɛɛɛ Isireliban t̃ɛɛɛru.

Wunɛ D̃ɛɛro, wuna a s̃aa b̃ɛɛɛn sina boko.

20 Gas̃ɔ, a ka wunen s̃ɔm kowo be a naane s̃aa gari
kua k̃asiru s̃ɔɔ a ñɛɛ,

a wunen dam tabu dur̃ɔ damgii goo w̃ɛ.

A ññ g̃ɔsa wunen t̃ambun suunu s̃ɔññ di a w̃olle
sua.

21 Wiya Dafidi wunen s̃ɔm kowo.

Wiya a bandun gum t̃are.

22 Wunen ñɔmu ga ko ñ ññ ñeniwa kem kem.

Geya ga ko ñ s̃aa win dam.

23 Yibereba ba ñ kp̃ɛ bu ññ samba ko.

T̃ɔñ k̃s̃obu ba ñ kp̃ɛ bu ññ dam d̃are.

24 Kaa win yibereba kpeerasia.

Kaa be ba ññ tusa s̃ɛsuku.

25 Wunen b̃ɔr̃okiniru ka wunen t̃ɔñ geera ko ñ w̃aa
ka wi.

Kpa a ññ dam w̃ɛ ka wunen yĩsiru.

26 Kaa de win bandun dam mu t̃eria
saa ñim̃ w̃ɔku ge ba m̃ɔ M̃ɛditeranen di
sere ka daa te ba m̃ɔ Efaratĩɔ.

27 U koo nuñ s̃ɔ u ñɛɛ, a s̃aawa win tundo ka win
Yinni.

A s̃aawa win faaba kowo nge kpee baa m̃i u ra kuke.

28 Kaa ññ ko wunen bii t̃ɔñ dur̃ɔ g̃biikoo.

Kpa u ñ s̃aa handunian sinambu kpuron sina boko.

29 Kaa de wunen t̃ɔñ geeru ta ñ ññ w̃asi.

Kpa a ka ññ arukawani b̃ɔke ye ya ñ ñɔru m̃ɔ.

30 Kaa de win bibun bweseru ta ñ bandu dim̃ɔ sere
ka baadommãɔ.

Kaa de win bandu tu dam gira nge wəllu.

31 Adama win bibun bwese te, tã n yina tu wunen
woodaba mem nɔɔwa,

ma ta wunen yiirebu atafiru kua,

32 ma ta ñ wunen sɔɔsiru swĩi,

ma ta ñ wunen gere mem nɔɔwe,

33 kaa tu seeyasiawa ka bokuru ten mem nɔɔbu
sarirun sɔ.

34 Adama a ñ yinamɔ a tu wunen tɔn geeru sɔɔsi win
sɔ.

A ñ nùn tɔnu kandu kuammɛ.

35 A ñ wunen arukawani kusiamɔ.

A ñ maa wunen gere kɔbiamɔ.

36 A bɔrua ka wunen yĩsi dɛeraru ma a ñ Dafidi
weesu kuammɛ.

37 Kaa de win bibun bweseru ta n bandu dimɔ sere
ka baadommaɔ.

Kpa win bandu ta n wãa baadomma nge sɔɔ.

38 Kpa tu tɛ nge suru.

Win seedagii wi u wãa wəllɔ u sãa bɔrɔkini.

39 Adama wee a sunɔ wi a raa gɔsa deri,

ma a ka nùn mɔru kua too.

40 A wunen arukawani kusia ye a raa ka wunen sɔm
kowo bɔkua.

Ma a win sina furɔ kasa kua.

41 A win gbāranu kpuro kəsuka,

ma a win kuku yenu surura.

42 A dera be ba sarɔ mi, ba win arumani gura.

Ma ba nùn sekuru doke.

43 A win yiberɛba dam kã.

A dera ba nuku dobu kua.

44 A dera win tabu yānu nu dam dwiiya.

A ñ ka nùn yɔre tabu sɔɔ.

45 A win bɛɛɛ kpeesia.

Ma a win bandu sura sere ka temɔ.

46 A dera u təkə kua fuuku, ma a nùn sekuru doke.

47 Yinni Gusunə, sere saa yerà kaa n kukua.

Sere saa yerà wunen məru ya ko n seewa nge dǎo
yara.

48 A yaayo nge mε nen wāarun tōru ta dǣbu nε.

A yaayo ma tōnu wi a taka kua kpuro u koo ra gbi.

49 Wara u koo kpī u n wāa u kun gu.

Wara u koo kpī u tii yara gəribun wāa yerun di.

50 Yinni, mana wunen gasən durom mε, mu da.

Mana nǎo mwεε te a Dafidi kua ka bərəkiniuru ta wāa.

51 Yinni, a mεerio seku te wunen tamba dimə.

A yaayo ma nena na wunen tən dabi te kpare.

52 Yinni Gusunə, yiberεba ba wunen tambu sekuru
dokemə,

ma ba wi a gəsa wəmmə mi u dǎo kpuro.

53 Yinni Gusunə, wuna sa ko n siaramə sere ka
baadommaə.

Ami! Ami!

WOMUSUN BǾNU NNESE

90

¹ Mǎwisi Gusunən səm kowo u kanaru kua u nεε,
Yinni, saa yellun di, wuna a sǎa bεsən kuku yeru.

² A sǎawa Gusunə a sere guunu ka handunia taka
kua.

Mεya kaa n maa sǎa sere ka baadommaə.

³ A ra de tōnu u gəsira tua.

A ra nùn sǎ a nεε, u gəsiro min di, u we.

⁴ Wunen mi, wǎo nǎrəbu (1.000) ra n sǎawa nge gīan
tōru te ta doona kə,

n̄ kun mε nge wǎkurun sākiru.

⁵ A ra tənun wāaru nǎru koosiewa nge mε dosu ga
ra doonε bururu.

Ga ku ra te nge yakasu

6 sìn wēsu ra n baare bururu,
 ñ n kua yoka bu su bura kpa su gbera.

7 Wunɛn mǎru ya dera sa gǎǎ dǎǎ.
 Ma sa nanda yen saabu.

8 A ra bɛsɛn toranu terasiewa wunɛn wuswaaǎ,
 kpa wunɛn yam bururam mu bɛsɛn asiri kpuro
 sǎǎsi.

9 Bɛsɛn wǎaru ta ra doonɛwa wunɛn mǎrun sǎ.
 Ta ra doonɛwa nge wēsia teeru.

10 Tǎnun wǎaru ta ra turi sere wǎǎ wata ka wǎkuru,
 wi u maa dam mǎ, wǎǎ wɛnɛ,
 adama ka mɛ, tǎnun wǎara ku ra n arufaani gaa mǎ
 sere wahala ka nǎni swǎaru.

Domi ta ra doonɛwa fuuku gǎri gia.

11 Wara u wunɛn mǎrun dam yē.

Wara u nun nasie yen sǎ.

12 A de sa n yē ma bɛsɛn wǎarun tǎra kun dɛu,
 kpa su ko bwisigibu.

13 Yinni Gusunǎ, sere domma kaa gǎru gǎsia a
 wunɛn mǎru deri.

A bɛsɛ wunɛn sǎm kowobun wǎnwǎndu waawo.

14 A sun wunɛn durom bakam sǎǎsio bururu
 baatere.

Kpa sa n nuku dobu mǎ sa n womusu mǎ bɛsɛn
 wǎarun tǎru kpuro sǎǎ.

15 A sun nuku dobu wēyǎ nge mèn nǎǎ a sun
 sɛyasia.

Kpa a bɛsɛn nuku sankira ten wǎsu gǎsia nuku
 dobu wǎsu.

16 A de su wunɛn sǎma wa bɛsɛ wunɛn sǎm kowobu,
 kpa a bɛsɛn bibun bweseru wunɛn yiiko sǎǎsi.

17 Gusunǎ bɛsɛn Yinni, a sun durom kuo,
 kpa a de bɛsɛn sǎma kpuro yu arufaani ko.

91

- ¹ Wunε wi Wɔrukoo u kɔ̄su,
 a wērewa Dam kpurogiin tɔbuɔ.
² Kon Yinni Gusunɔ sɔ̄ ma wiya nɛn kuku yeru ka
 nɛn kàrì.
 Wiya nɛn Yinni wi na naanε sãa.
³ Domi wiya u nun wɔramɔ saa taan di.
 Wiya maa nun wɔramɔ saa kēsi kēsi gɔɔ ka win
 wahalan di.
⁴ U koo nun win sansu wukiri.
 Kaa kuku yeru wa win kasan sɔɔwɔ.
 Win bɔrɔkinira sãawa nge tɛrɛru ka tarakpe.
⁵ Wɔ̄kurun kari ñ kun mε sɛ̄u ge ga wee sɔ̄ sɔ̄,
 yen gaa kun nun bɛrum mɔ̄.
⁶ Kēsi kēsi gɔɔ wi u bɔsu wɔ̄kuru,
 ñ kun mε bara te ta tɔmbu goomɔ sɔ̄ sɔ̄ gbãara,
 yen gaa kun nun bɛrum mɔ̄.
⁷ Baa bara ni, nù n tɔmbu nɔrɔbu (1.000) go wunen
 bɔkuɔ,
 ma nu tɔmbu nɔrɔbun suba wɔ̄kuru (10.000) wɔri
 wunen nɔm geuɔ,
 gãanu kun nun babamɔ.
⁸ Nɔniya kaa ka mɛeri tɔna kpa a tɔn kɔ̄sobun are wa.
⁹ Yèn sɔ̄ Yinni Gusunɔ u kua wunen kuku yeru,
 ma wi, Wɔrukoo u kua wunen wãa yeru,
¹⁰ yen sɔna nɔni swãaru gara kun nun sisie,
 bararu gara kun maa wunen yenu susiɔ.
¹¹ Domi u koo win gɔradoba nɔɔ kē wunen sɔ̄,
 ba n nun kɔ̄su wunen swɛɛ kpuro sɔ̄,
¹² bu nun nɛnε ka ben nɔma
 kpa a ku ra ka wunen naasu kperu sokura.
¹³ Kaa gbee sunɔ ka surɔkɔru yɔ̄ a sara,
 kpa a gbee sunɔ kpɛmu ka yaa gɔba tem taare.

14 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, yèn sɔ̄ u man kī,
 kon nùn yakia kpa n nùn kɔ̄su domi u nɛn yīsiru yē.
 15 U n man soka kon nùn wurari.
 Ko na n wāa ka wi nɔ̄ni swāarun saa.
 Kon nùn yakia kpa n nùn bɛɛɛ wē.
 16 Kon de u tɔ̄kɔ̄ru ko bɔ̄ri yɛndu sɔ̄,
 kpa n nùn nɛn faaba sɔ̄si.

92

1 Womu ge ba kua tɔ̄ wērarugirun sɔ̄. Ge wee.
 2 Ya ra n do ba n nun tɔ̄mamɔ̄ Yinni Gusunɔ̄,
 kpa ba n wunɛn yīsiru bɛɛɛ wēɛmɔ̄, wunɛ Wɔ̄rukoo,
 3 ba n wunɛn durom gari kparamɔ̄ bururu,
 kpa ba n wunɛn bɔ̄rɔ̄kinirun gari kparamɔ̄ wɔ̄kuru
 4 ka mɔ̄rɔ̄ku ka gɔ̄ɔ̄geru.
 5 Yinni Gusunɔ̄, ye a kua ya man nuku dobu wē.
 Ma na ye kpuro siaramɔ̄ ka womusu.
 6 Yinni Gusunɔ̄, wunɛn sɔ̄ma ye a kua ya kpā.
 Wunɛn bwisikunu nu duku.
 7 Gari bɔ̄kɔ̄ ga ñ kpē gu nu tubu,
 mɛya nu ñ maa kpē nu nùn yeeri.
 8 Geema, tɔ̄n kɔ̄sobu ba seemɔ̄ nge yakasu,
 ma nuku kɔ̄surugibu ba kparamɔ̄ nge dāa.
 Ka mɛ, sɔ̄ teeru ba koo bu kpeerasia sere ka
 baadomɔ̄.
 9 Adama wunɛ Yinni Gusunɔ̄, wuna a kpuro kere
 sere ka baadomɔ̄.
 10 Wunɛn yibɛɛba kpuro ba koo kam ko.
 Be ba kɔ̄sa mɔ̄ kpuro ba koo yarina.
 11 A man gbeeku keten dam kã,
 ma a man domaru kua a man gum yarum tãre.
 12 Tē, na waamɔ̄ nɛn yibɛɛba ba wɔ̄rukumɔ̄.
 Na nɔ̄mɔ̄ ba kuuki mɔ̄.
 13 Gemgibu ba koo kpēa nge kpakpa bāa.

Ba koo se nge Libanin dāa ye ba m̀ sɛduru.

¹⁴ Ba ko n s̄awa nge dāa te ba gira ta kparamo
Gusunɔ bɛsɛn Yinnin s̄a yerɔ.

¹⁵ Baa t̄a n t̄ak̄ kua, ta ko n binu marum̄wa,
kpa ta n b̄ar̄m̄ m̄ ta n wurusu s̄ɔwa.

¹⁶ Yeya ya koo s̄ɔsi ma Yinni Gusunɔ u s̄awa
gemgii.

U maa s̄awa nɛn kpee baa mi na ra kuke.

Wi s̄ɔ, durum gaa sari.

93

¹ Yinni Gusunɔ, a bandu dii,
ma a wunɛn yiiko sebua nge yaberu.

Ma a dam s̄ɛke nge kpaka.

A maa dera tem mu dam m̄, mu ñ ȳirim̄.

² Saa yee yellun diya a wunɛn bandu sw̄i.

Saa yee yellun diya a w̄a.

³ Yinni Gusunɔ, daanu nu ra n n̄ɔgiru sue nu n
w̄aki,

kpa nu n kuuki m̄.

⁴ Adama wunɛ, a dam m̄ a ni kpuro kere.

A bandu dii w̄llɔ.

⁵ Yinni Gusunɔ, wunɛn gari yi s̄awa gem.

Wunɛn s̄a yeru ta ko n s̄awa d̄ɛraru sere ka
baadomm̄.

94

¹ Yinni Gusunɔ, wunɛ wi a ra t̄nu m̄ru k̄sie,
a wunɛn yiiko s̄ɔsio.

² Wunɛ handunian siri kowo, a seewo.

A be ba tii sue ben k̄sa k̄sieyo.

³ Sere saa yer̄a kaa n dera t̄n k̄sobu ba n w̄a.

Sere saa yer̄a kaa n dera ba n nuku dobu m̄.

4 Wee be ba ra n tǎmbu kǎsa kuammɛ ba gari
saarimǎ ka tii suabu.

5 Yinni Gusunǎ, ba wunen tǎmbu dam dǎremǎ
be, be ba sǎa wunen arumani.

6 Ba gǎminibu ka sǎbu goomǎ.

Ma ba gobekuba sǎremǎ ba goomǎ.

7 Ba mǎ, Yinni Gusunǎ kun sun mɛɛra.

Gusunǎ Yakǎbun Yinni wi, kun bɛɛɛn laakari mǎ.

8 Bɛɛ gari bakasu, i n tii sɛ.

Sere saa yerǎ i ko i bwisi ko.

9 Gusunǎ wi u tǎnu swasu gira, wiya kun kpɛ u gari
nǎ?

Wi, wi u tǎnu nǎni gira, wiya kun kpɛ u yam wa?

10 Wi, wi u ra bwesenu sɛɛyasie, wiya kun tǎnu
sɛɛyasiamǎ?

Wi, wi u ra tǎnu yǎru wɛ, wiya kun bwisi mǎ?

11 Yinni Gusunǎ u tǎmbun bwisikunu yɛ.

U yɛ ma nu sǎawa kam dirum.

12 Yinni Gusunǎ, doo nǎrugiiwa wi a sɛɛyasiamǎ.

Doo nǎrugiiwa wi a seeya ka wunen wooda.

13 Wahalan saa sǎǎ, u ko n wǎawa bǎri yendu sǎǎ
sere bu ka tǎn kǎso suura gbea.

14 Yinni Gusunǎ kun win tǎmbu derimǎ.

U n bu biru kisimǎ, be, be ba sǎa win arumani.

15 Domi gemgiiwa u koo siribu di.

Bɛn gǎru ga dɛɛre kpa bu siri bi wura.

16 Wara u koo man sanna tǎn kǎsobun mi.

Wara u koo ka man yina kǎsan kowo ben nǎman di.

17 Yinni Gusunǎ ù kun daa man somi,

na n daa wǎa gǎribun wǎa yerǎ.

18 Yinni Gusunǎ, nǎ n bǎarimǎ,
wunen duroma mu ra de na n tǎsa.

19 Bwisiku dabinu nù n wǎa nen gǎruǎ,
a ra man nukuru yemiasie.

Kpa na n nuku dobu mɔ.

²⁰ Yinni Gusunɔ, mba n beε mɔɔsine wunε ka siri
kowo tɔn gowo

be ba ra n wunεn woodaba gema ba n tɔmbu dam
dɔremɔ,

²¹ kpa ba n nɔɔ tia mɔ bu ka gemgibu wɔri.

Kpa ba n taare sarirugibu taare wεεmɔ.

²² Adama Yinni Gusunɔ, wuna a sãa nen gbãra
damguru.

A sãawa nen kpee baa yèn mi na ra kuke.

²³ Kaa de ben toranu nu wɔri ben wiru wɔllo.

Kaa de ben tiin nuku kɔsuru tu bu marisia.

Gusunɔ nen Yinni, kaa bu nɔɔ marisia.

95

¹ I na su Yinni Gusunɔ womu kua.

Su nùn nɔɔguru sue ka nuku dobu

wi, wi u sãa faaba kowo damgii nge kpee bakaru.

² I de su da win wuswaaɔ su nùn siara.

Su nùn beεεε wε ka siarabun womusu ka nuku
dobu.

³ Domi u kpã.

U sãa sina boko wi u ye ba sãamɔ kpuro kere.

⁴ Win nɔma ya kpuro neni ye ya wãa tem sɔɔwɔ.

Guunun wii kpiinu nu maa sãa wiginu.

⁵ Nim wɔku ga sãawa wiguu.

Wiya u gu kua.

Win nɔma ya maa tem kua.

⁶ I na su kpuna su tii kawa.

Su yiira Yinni Gusunɔ besen taka kowon wuswaaɔ.

⁷ Domi u sãawa besen Yinni.

Sa maa sãa win tɔmbu be u kpare nge naa gɔɔ.

I de i win nɔɔ nɔ gisɔ.

⁸ I ku de beεn gɔrusu su bɔbia

nge me been baababa ba kua Meribao
ka maa doma te ba waa Masao gbabura,
⁹ mi ba man weera,
ba nen laakari meara baa me ba nen sama waare.
¹⁰ Waa weeruwa na bwese te bwera yara,
ma na nee, ton ben gorusu ka man tonda.
Ba yina bu nen woodaba swii.
¹¹ Yen sana na maru kua ma na borua na nee,
ba n sisi bu ka man wera mi na were.
(I maa mario Bandun Gari I, 16:23-33)

96

¹ I Yinni Gusuno wom kpoo kuo.
Bee handuniagibu, i nun womu kuo.
² I Yinni Gusuno womu kuo.
I nun beere weeyo.
I win faaban labaari kparo tao baatere.
³ I bwesenu win yikon faagi kuo.
Kpa i win maamaakin gari gere.
⁴ Domi wi, Yinni Gusuno u kpa.
Wiya ba koo beere we. U bunu kpuro dam kere.
⁵ Domi nu sawa kam dirum.
Wiya u wallu taka kua.
⁶ Yam bururam ka yiiko baka ya ra n nun waaasi.
Dam ka girima ya waa win saa yero.
⁷ Bwesenu kpuro, i na i Yinni Gusuno beere we.
I na i win dam ka win yikon gari kpara.
⁸ I Yinni Gusunan yisiru beere weeyo.
I duo win saa yero ka kenu.
⁹ I na i nun kpuna ka been saa yanu.
Bee handuniagibu kpuro, i diirio.
¹⁰ I bwesenu kpuro sawo i nee, Yinni Gusuno u
bandu di.
U tem swii mu dam mo, mu n maa yirimo.

U ra tǝmbu siriwa dee dee.

¹¹ Wǝllu tu nukuru doro. Tem mu yǝerio.

Nim wǝku ka ye ya wǝa ge sǝǝ kpuro yu kukirio.

¹²⁻¹³ Gberu kpaanɛ yu nukuru doro ka ye ya wǝa ye sǝǝ kpuro.

Dǎnu nu taki koowo Yinni Gusunǝn wuswaaǝ,
domi u wee.

U wee u handunia siri, kpa u yen tǝmbu siria dee
dee.

97

¹ Yinni Gusunǝ u bandu dii.

Tem mu nukuru doro.

Be ba wǝa n toma bu yǝerio.

² Guru wii wuroru ka yam wǝkura ra n ka nǝn
sikerenɛwa.

Gem wǝllǝwa u win sina gǝna terie.

³ Dǝǝwa u ra n nǝn swaa gbiiye.

Kpa u n win yiberɛba mwaamǝ.

⁴ U ra de guru maakinu nu handunia yam bu-
rurasia.

Tem mǝ n nu wa, mu ra diiriwa.

⁵ Guunu nu ra yandewa nge gum win wuswaaǝ,
wi, wi u sǝa tem kpuron Yinni.

⁶ Wǝllu ta win gem sǝǝsimǝ.

Ma bwesenu kpuro nu win yiiko waamǝ.

⁷ Be ba bwǝarokunu sǝamǝ, ba koo sekuru wa.

Be ba bǝnu siaramǝ, ba koo yǝra ka dukiri.

Bǝnu kpuro nu koo yiira win wuswaaǝ.

⁸ Yinni Gusunǝ, Siǝnigibu ba ye nua ma ba nukuru
dora.

Yudaba ba nuku dobu mǝ wunɛn siribun sǝ.

⁹ Domi wuna a kpǝaru bo handunia kpuro sǝǝ.

Wuna a maa bǝnu kpuro dam kere.

10 Bεε be i Yinni Gusunə kī, i kōsa tusio.
U ra be ba nùn naane sãa wəre tən kōsobun nəman
di.

11 Yam bururam mu wāawa gemgiin sō.
Nuku dobu bu wāawa bèn gōru ga dεeren sō.

12 Bεε gemgibu, i nuku dobu koowo Yinni Gusunən
sō.

Kpa i win yīsi dεera te wəlle sua.

98

1 I Yinni Gusunə wom kpoo kuo,
domi u səm maamaakiginu kua.

Win dam saabu u nasara wa.

2 Yinni Gusunə u tambu win faaban gari tubusia.

U sōsi ma u sãa gemgii.

3 U win durom ka win bərəkiniru yaaya Isireliban
sō.

Handunian goonu nne kpuro sō ba win faaba ye
wa.

4 Bεε handuniagibu kpuro, i nəogiru suo ka nuku
dobu.

I nuku dobu kuuki koowo i ka nùn siara i nùn
tama ka womusu.

5 I nùn womusu kuo ka mərəkunu.

I nùn təmō ka gōgenu.

6 I nùn womusu kuo ka kəbi ka guunu.

I taki koowo wi, sina bokon wuswaaə ka nuku
dobu.

7 Nim wōku ka ye ya wāa ge sō, yu nəogiru suo.

Tem ka ye ya wāa mε sō, yu womu koowo.

8 Daa bakanu nu taki koowo.

Guunu nu nuku dobu kuuki koowo
sannu sannu Yinni Gusunən wuswaaə.

9 Domi u wee u handuniagibu siri.

U koo bu siriwa gem sō.

99

¹ Yinni Gusunɔ u bandu dii ma tamba diirimɔ.
U sɔ wɔllun kɔsobun suunu sɔɔ ma tem mu yĩirimɔ.

² Yinni Gusunɔ u kpã Siɔniɔ.

Wiya u bwesenu kpuro mɔ.

³ I Yinni Gusunɔn yĩsiru wɔlle suo.

Ta kpã, ta nanum mɔ. U dɛɛrewa.

⁴ I Yinni Gusunɔn dam wɔlle suo.

Domi u sãawa sina boko wi u ra gem kã.

Yinni Gusunɔ, wuna a sun sɔɔsi nge mɛ sa ko ka
bɛsɛn wãaru diisina.

Wuna a Yakɔbun bweseru wooda wɛ Isireliɔ.

⁵ Yinni Gusunɔ u dɛɛre.

I nùn wɔlle suo.

I na i yiira win sina kitarun nuurɔ.

⁶ Mɔwisi ka Aroni ba wãawa win yãku kowobu sɔɔ.

Samuɛli u sãawa be ba ra nùn sokun turo.

Be kpurowa ba nùn soka ma u bu wurari.

⁷ U ka bu gari kua saa guru wii wurorun di.

Ma ba win woodaba mɛm nɔɔwa ye u bu wɛ.

⁸ Gusunɔ bɛsɛn Yinni, wuna a bu wisa.

Ma a kua ben Yinni wi u ra bu toraru suuru kue.

Adama a bu sɛɛyasia ben kɔsan sɔ.

⁹ I Gusunɔ bɛsɛn Yinni siaro.

I yiiro win guu dɛɛrarɔ i nùn bɛɛrɛ wɛ.

Domi u sãawa Dɛɛro.

100

¹ Siarabun womu. Ge wee.

Bɛɛ handuniagibu kpuro,

i Yinni Gusunɔ takaru koowo ka nuku dobu.

² I nùn sãawɔ ka gɔru dobu.

I na win mi, i n womusu mɔ ka yɛribu.

³ I n yɛ ma wi turowa u sãa Gusunɔ.

Wiya u sun taka kua.

Sa sãawa win tãmbu.
 Sa sãawa nge yãa gãõ ge u kpare.
 4 I duo win sãa yerõ i nùn siara.
 I duo mi, i nùn tãma.
 I nùn wãlle suo.
 I win yĩsiru bæere wẽeyõ.
 5 U sãawa tøn geo.
 Win kĩru ta ñ nõru mõ.
 U sãawa naanegii sere ka baadommaõ.

101

1 Womu ge Dafidi u kua. Ge wee.
 Wee kon womu ko ge ga ka siribu ka durom yã.
 Yinni Gusunõ, kon gu kowa n ka nun bæere wẽ.
 2 Kon nen laakari doke swaa gea sõõ.
 Saa yerà kaa man naawa.
 Kon siwa dee dee nen yenugibun suunu sõõ.
 3 Na ñ wuramõ n kõsa mæeri.
 Na mem nõõbu sariban daa tusa.
 Na ñ wuramõ yu man tia.
 4 Na ñ wuramõ kõsa ya n wãa ne sõõ.
 Kon ka tøn kõsobu tonda.
 5 Kon de wi u ra kpaasi wĩi u kam ko.
 Na ñ ka wi u tii sue nõõ tia mò.
 6 Kon mæeri n wa be ba naane mõ tem me sõõ,
 kpa ba n wãa nen bõkuõ.
 Wi u siimõ gem sõõ, wiya u koo ko nen sãm kowo.
 7 Gbenõ kun ayeru wasi nen yenuõ.
 Meyã maa wee kowo u ñ yõramõ nen wuswaaõ.
 8 Bururu baatere, na ko n da tem men tøn kõsobu
 nõõ marisiewa.
 Kpa n wa n ka bu wuna mam mam Yinni Gusunõn
 wuun di.

102

¹ Wənwəndon kanaru sanam mε u nuki sankire
ma u win weeweenu Yinni Gusunə saariammε.

² Yinni Gusunə, a nən kanaru swaa dakio.

A de a nən wuri nə.

³ A ku man biru kisi sanam mε na nuki sankire.

A man swaa dakio sanam mε na nun soku,
a man wurari fuuku.

⁴ Domi nən wāarun tōra doonə nge wiisu,
ma nən kukunu dō mə nge dāa nə.

⁵ Nən torora kara ma nən gōru ga gbera nge yakə
gbebu,

sere dīanu kun man binε mə.

⁶ Nən weeweenun saabu na woorə.

⁷ Na ka kpakpayε gbeeku weenε.

Na sāawa nge booro ge ga wāa bansə.

⁸ Na ku ra dweeye, na sāawa nge gunə
ge ga wāa ge teu diru wəllə.

⁹ Nən yiberəba ba ra n man wəmməwa baadomma
kpa ba n ka nən yīsiru bōrumə.

¹⁰⁻¹¹ Wunen məru bakan sə, torom mu kua nən
dīanu.

Ma nən nəni yīresu su wərikimə nən nim nəruram
sə.

Domi a man yara a kasa kō n toma.

¹² Nən wāarun tōru ta doonə nge dāa saaru,
ma na dam dwiiyamə nge yakə gbebu.

¹³ Adama wunε Yinni Gusunə,

kaa n bandu diiwa sere ka nərə.

Meya ba ko n nun yaaye sere ka baadomma.

¹⁴ Kaa sewa a Siəni wənwəndu kua,

domi saa ye a yi ya tura a ka ye wənwəndu kua.

¹⁵ Wunen səm kowobu ba ye kī sere ka yen bansə.

Ba maa yen tua mεera gāa geenu.

¹⁶ Meya bwesenu kpuro nu koo wunen yīsiru nasia.

Kpa nin sinambu kpuro bu wunen yiikon berum ko.

¹⁷ Sanam me Yinni Gusuno u koo wure u Siɔni bani, u koo tii sɔɔsi win yiiko sɔɔ.

¹⁸ U ra saron kanaru na.

U ku ra tu atafiru ko.

¹⁹ A de bu yeni yore bwese te ta koo maruran sɔ, kpa tɔn be ba ko n waa, bu Yinni Gusuno siara.

²⁰ Domi wɔllun diya Yinni Gusuno u tem mɛɛra.

U mɛɛrimo saa win waa yee dɛɛrarun di

²¹ u ka yobun weeweenu na u be ba gbiɔ yakia.

²² Kpa bu win yisuru kpara

bu nun siara Yerusalemo

²³ sanam me bwesenu kpuro nu koo menna ka nin sinambu

bu ka nun sa.

²⁴ U nen dam dwiiyasia nen waaarun suunu sɔɔ.

U nen tɔru kawa.

²⁵ Na gerua na neɛ, nen Yinni, wune wi a waa ka baadomma,

a ku man wuna sekum sɔɔ.

²⁶ Toren di a tem taka kua.

Wunen nama a maa ka wɔllu kua.

²⁷ Ye kpuro ya koo doona, adama wune, kaa n wawa.

Ya koo takaru ko nge yanu.

Kaa ye kasi nge yaberu.

Meya ya koo maa saara.

²⁸ Adama wune, wuna mi. A n takaru mo.

²⁹ Wunen sam kowobun bibu ba ko n wawa ben temo.

Ben bweseru ta koo tasi wunen wuswaaɔ.

103

¹ Womu ge Dafidi u kua. U neɛ, kon Yinni Gusuno siara.

Kon win yīsi dēeraru tōma ka nēn gōru kpuro.

² Kon Yinni Gusunō siara.

Win ye u kua, na ñ duarimō, baa yen tia.

³ U ra man nēn toranu kpuro suuru kue.

U ra nēn baranu kpuro kpeesie.

⁴ U ra man yare saa siki wārun di.

U ra man durom ka wānwāndu kue.

⁵ U ra nēn wāaru doo nōru yibie.

Kpa u man ko nge aluwaasi nēn tōkōru sō,

na n dam mō nge gunō bakeru te ta yōwa.

⁶ Yinni Gusunō u ra siriwa gem sō.

U ra be ba dam dāremō wāre.

⁷ U Mōwisi win woodaba sōsi.

Ma u Isireliba win sōm maamaakiginu sōsi.

⁸ Yinni Gusunō u wānwāndu mō.

U ra maa tōnu durom kue.

Win durom mu kpā.

Win mōru ku ra se fuuku.

⁹ U ku ra tōmbu gerusi kiri kiri.

U ku ra maa mōru ko n ka tē.

¹⁰ U ku ra sun sēyasie nge mē bēsen torara nē.

U ku ra sun bēsen toranu kōsie.

¹¹⁻¹² Adama nge mē sōo yari yeru ta ka sōo duu yeru
tondinε,

nge mēya u ra maa bēsen toranu tondasie.

Nge mē wōlla ka tem toma,

nge mēya win durom mu kpāaru nε be ba nūn
nasien mi.

¹³ Nge mē tundo u ra n win bibun wānwāndu mō,

nge mēya Yinni u be ba nūn nasien wānwāndu mō.

¹⁴ Domi u yē ye ba ka sun taka kua.

U ñ duari ma yanima ba ka sun mōma.

¹⁵ Tōnun wāarun tōnu nu ku ra tē.

Nu sāawa nge yakasu.

U ra sewa nge dāa wēsu.

¹⁶ Woo gā n su swee kpa su doona.

Baa sin yīreru a ñ maa wasi.

¹⁷⁻¹⁸ Adama Yinni Gusunən durom mu ra n wāawa
sere ka baadommaə

be ba nūn nasien mi, ma ba win arukawani neni,

ma ba win woodaba mēm nəwammε.

Meya maa win gem mu ra n ka bu wāa sere ka ben
bibun bibə.

¹⁹ Yinni Gusunə u win sina gəna teria wəllə.

Ma u bandu dii gāanu kpuro n wəllə.

²⁰ Bεε Yinni Gusunən gəradoba, bεε be i dam mə

i ra win gari mēm nəwε, i nūn siaro.

²¹ Bεε win tabu kowobu kpuro,

bεε be i nūn sāamə,

i win kīru mə,

i nūn siaro.

²² Bεε win taka koorə, i nūn siaro mi u bandu dii
kpuro.

Yinni Gusunə, kon nun siara.

104

¹ Yinni Gusunə, kon nun siara.

Gusunə nən Yinni, a kpā, a ñ nəru mə.

Yam bururam ka yiiko ya nun wukiri.

² A ra tii yam bururam wukiri nge bekuru.

A ra wəllu terie nge beku bakarū.

³ Wunen wāa yera wāa sere wəllun nim wəllə.

Ma guru wira sāa wunen tabu keke.

Ma a bellimə wom wəllə.

⁴ Ma a woo kua wunen gəro.

Ma guru maakinu kua wunen səm kowobu.

⁵ A tem swīi mən kpεεkpεeku wəllə.

Mu ñ wərumamə sere ka baadommaə.

- 6 A dera nim mu me wukiri sere ka guuno nge beku bakaru.
- 7 Adama ye a nim me narua, ma mu doona.
Ye mu wunen gbāsukubu nua, mu duka sua,
- 8 mu sara guunun di, mu da wəwi sɔɔ sere mi a mu ayeru kua.
- 9 A nim me yōra yeru kua mu ku raa ka sara mu maa tem wukiri.
- 10 Wuna a bwiin nim kpare me mu kokumo guunun baa sɔɔ.
- 11 Miya gbeeku yeε ka gbeeku ketekunu nu ra ne nu nim nɔ.
- 12 Yen bokuəra gunosu su sin sokunu mə.
Ma su wāa dāa kikiɔ su swī dori mə.
- 13 Saa wəllun di, a ra de gura yu guunu swee,
kpa tem mu wunen səman are di.
- 14 Kpa a de yakasu su kpi yaa sabenun sɔ
ka dīa ni tɔnu u koo din sɔ.
- 15 Kpa bu tam wa ba n ka nuku dobu mə.
Kpa bu gum wa ben wasi yi n ka wā.
Kpa bu dīanu wa ben wasi yi n ka dam mə.
- 16 Baa ka dāa koo bakanɔ, nu ra nim wa mèn bukata nu mə nge dāa ye ba mə sɛduru ye ya wāa Libaniɔ.
- 17 Miya gunosu su ra ne su sin sokunu ko.
Miya kpakpaye gbeeku ga ra gen wāa yeru ko.
- 18 Guu ni nu gunu nu kua kpee beran wāa yeru.
Ma kpee baa maa kua yaa ye ba mə damaan * wāa yeru.
- 19 Yinni Gusunɔ, wuna a suru kua a ka saaba wunana.
Sɔɔ u yē saa ye u koo kpuna.
- 20 Yam wōkuru tà n tunuma, yam tīraWa mi.

* 104:18 damaa - Damaa ya ka saataburu weene.

Saa ye sɔɔra gbeeku yɛɛ yi ra bɔsum se.

21 Gbee sinan piiminu nù n yaa wa,
nu ra kukiriwa nu ka nun nin dīanu bikia.

22 Sɔɔ ù n yara, nu ra wurewa nin wāa yerɔ nu
kpuna.

23 Kpa tɔnu u maa yari u da u win sɔmburu ko sere
sɔɔ u ka du.

24 Yinni Gusunɔ, wunen sɔma ya dabi.

A ye kpuro kua ka laakari.

Wunen taka koorɔ ya wāa tem sɔɔ kpuro.

25 Wee nim wɔku ga kpā, ga maa yasu.

Ge sɔɔra yɛɛ dabi dabinu wāa, baka ka buu.

26 Gen wɔllɔwa goo nimkusu su sīimɔ.

Miya a dera yaa baka ya wāa
ya dweemɔ gen nim kurenu sɔɔ.

27 Yɛɛ kpuro, wunɛ turowa yi mɛɛra
yi ka yin dīanu wa nin saa sɔɔ.

28 À n yi wɛ kpa yi mwa.

À n yi yɔsua kpa yi debu.

29 À n yi biru kisi, yi ra nandewa.

À n yi wɛsiaru wunari, yi guwa mi,
kpa yi gɔsia tem.

30 À n maa yi wɛsiaru wɛ, yi ra sewa
kpa tem mu wurama nge yellu.

31 Yinni Gusunɔ, wunen yiiko yu dakaa da.

Kpa a n nuku dobu mɔ ye a kuan sɔ.

32 À n tem mɛɛra, mu ra yīiriwa.

À n maa guunu baba, wiisa su ra yari.

33 Kon Gusunɔ nen Yinni womu kua nen wāarun
tɔru kpuro sɔɔ.

Kon nùn tɔma sere ka nen gɔɔn tɔrɔ.

34 Yinni Gusunɔ, a de nen gari yi nun dore.

Na kī n nuku dobu ko wunε sɔɔ.

³⁵ Durumgibu bu gbio, kpa ba kun maa wāa tem mε
sɔɔ.

Na Yinni Gusunɔ siara ka nɛn gɔru kpuro.

I Yinni Gusunɔ siaro.

(I maa mεerio Bandun Gari I, 16:8-22)

105

¹ I Yinni Gusunɔ siaro. I win yīsiru sokuo.

I win gea ye u kua kparo.

² I nùn womu kuo.

I win sɔm maamaakiginu kparo.

³ I nuki doru wi, Yinni Gusunɔn yīsi dεerarun sɔ.

Be ba nùn kasu bu nukuru doru.

⁴ I Yinni Gusunɔn dam kasuo.

I kasuo i n ka nùn wāa.

⁵⁻⁶ Bεε Aburhamu Gusunɔn sɔm kowon bweseru,

bεε Yakɔbun bweseru, bεε be u gɔsa,

i win sɔm maamaakigii ni yaayo.

I siribu yaayo bi u bεε kua.

⁷ Wiya Gusunɔ besen Yinni wi u koo handunia
kpuro siria.

⁸ U ku ra win arukawani ye u ka tumbu bɔkua duari
sere ka baadommaɔ.

U ra n ye yaayewa sere ka ben bibun bibun waatio.

⁹ Arukawani yera u ka Aburhamu ka Isaki bɔkua.

¹⁰ U ka Yakɔbu wi ba mɔ Isireli arukawani ye bɔkua
ye ya ko n wāa sere ka baadommaɔ.

¹¹ U nεε, kon nun Kananin tem wε.

Mεya mu ko n sāa wunen tubi wunε ka wunen
bibun bweseru.

¹² Saa ye sɔɔ, ba ñ dabi. Ba sāawa sɔbu mi.

¹³ Ba ra n bɔsuwa tem ka tem sɔɔ.

Bà n da bwese tenin mi, bu wura teɔnɔn mi.

14 Adama Gusunə kun dere bweseru garu tu bu
dam dərə.

U sinambu sɛɛyasiawa ben sɔ.

15 U nɛɛ, i ku be na gɔsa baba.

I ku be, nɛn sɔmɔbu kɔsa kua.

16 U dera gɔɔra na tem mɛ sɔɔ.

Ma ba dīanu bia bu di.

17 Ma u dera goo gbia u da tem mi ben sɔ.

Wiya Yosɛfu wi ba dərə nge yoo.

18 Ba ka nùn yəni bəkua naasɔ.

Ma ba nùn sisun gandarū dokea wīirɔ.

19 Ba win laakari mɛɛra

sere yu ka koorə ye u raa gerua.

20 Saa ye sɔɔra sina boko u wooda wɛ

u nɛɛ, bu nùn yarama.

Ma u dera ba nùn kusia.

21 Ma u nùn kua win yɛnu ka win ye u mɔ kpuron
wirugii,

22 kpa u wa u ka win sina asakpɔbu kpara nge mɛ u
kī.

Kpa u sina bokon bwisi kɛɔbu bwisi kɛ.

23 Saa yera Yakɔbu ka wigibu ba na ba sina Egibitiɔ
Kamun bweserun temɔ.

24 Ma Gusunə u dera ba marura too.

Ba dam kua ba ben yiberɛba Egibitigibu kera.

25 Ma u yiberɛ ben gɔru gɔsia.

Ba wi, Gusunən tən be tusa.

Ma ba bu nənɪ sɔɔwa be, be ba sāa win sɔm kowobu
mi.

26 Ma u Məwisi ka Aroni gɔsa ba kua win sɔm
kowobu,

ma u bu gɔra.

27 Ma ba maamaaki kua ka win dam tən ben suunu
sɔɔ Kamun tem mi.

- 28 U dera yam wōku sinumḡiru ta na.
Ka mε, Egibitigii be, ba ñ wi, Gusunən gere wure.
- 29 U ben nim ḡōsia yem ma swēε kpuro yi gu.
- 30 U maa dera surenu nu yiba ben tem sōō
sere ka sina bokon kpin yerō.
- 31 U dera ḡbabu swēε ka ḡaanikunu nu na ben tem
kpuro sōō.
- 32 Ma u dera guru kpenu ka dōō na tem mε sōō.
- 33 Ma ya ben dāa ḡbaanu ka dāa ni nu tie ben tem
mε sōō kpuro kam koosia.
- 34 Yen biru, u dera twee yi na dabi dabinu.
- 35 Ma yi tem min yakasu ka mεn ḡbean dīanu kpuro
di.
- 36 U maa Egibitigibun bii ḡbiikobu go,
be, be ba mara ben aluwaasiru sōō.
- 37 Ma u win tōmbu yara Egibitin di
ba wura ka sii geesu wa ba sōōwa.
Ben ḡoo kun maa sanum kpanε swaa sōō.
- 38 Saa ye sōōra Egibitigibun nukura dora
yèn sō Isireliba ba doona.
Domi ba raa ben berum mō too.
- 39 Ma Gusunō u Isireliba guru wii wuronu wukiri,
ma u bu yam bururasie wōkuru bu ka yam wa.
- 40 Ye ba tura ḡbaburō,
yera ba Yinni Gusunō nōḡiru sue ba dīanu kana,
ma u bu kusunu wē.
Mεya u dera pēε ya na wōllun di ba di ba deba.
- 41 U kperu wukia ma nim mu kurama mu teria nḡe
daaru tem dirāō.
- 42 Domi u win nōō mwεε dεera te yaaye te u win sēm
kowo Aburhamu kua.
- 43 U win tən be u ḡōsa yara ka nuku dobu.
Ma ba nuku dobun kuuki mō.

44 Ma u bu bwesenu ganun tem wē.
 Ma ba bwese nin gberun are tubi di,
 45 bu wa bu ka wi, Gusunən woodaba mem nɔ̀wa.
 N n men na, i Yinni Gusunə siaro!
(I maa mɛrio Bandun Gari I, 16:34-36)

106

1 I Yinni Gusunə siaro.
 I Yinni Gusunə siaro, domi u sãawa tən geo.
 Win kīru ta ra n wãawa sere ka baadomma.
 2 Wara u koo Yinni Gusunən sɔm maamaakiginu
 gere.
 Wara u koo kpī u nùn tɔma u naamwɛ.
 3 Doo nɔ̀rugiba be ba win woodaba mem nɔ̀wɛ.
 Doo nɔ̀rugiba be ba gem swīi baadomma.
 4 Yinni Gusunə, a man yaayo durom mɛ a ra wunen
 tambu kuen sã.
 A man yaayo kpa a bu somi.
 5 Kpa n ben nuku dobu wa be, be a gɔsa.
 Kpa n nuku dobu ko ben nuku doo bin sã.
 Kpa n yɛeri ka be sannu be, be ba sãa wunen
 arumani.
 6 Wee sa tora nge bɛsɛn baababa, sa kãsa kua.
 7 Sanam mɛ bɛsɛn sikado be, ba wãa Egibitiə,
 ba ñ wunen sɔm maamaakigii ni garisi.
 Ba ñ wunen durom mɛ yaaye mɛ a bu sɔ̀si nɔn dabi
 dabinu.
 Ma ba nun seesi nim wɔkuə ge ba m̀ Naa yari.
 8 Adama a bu faaba kua wunen yīsirun sã,
 a ka wunen dam sɔ̀si.
 9 A nim wɔku ge ba m̀ Naa yari gbāre ma ga gbera.
 A dera ba sīa gen suunu sɔə gbebum nge tem
 saaramə.
 10 A bu yakia saa wi u bu tusan nɔman di.

A bu wəra yiberɛban nɔman di.

11 Nim mu ben yiberɛba wukiri, baa ben turo u n̄
kisire.

12 Ma ba wunɛ Yinni Gusunɔn gari naanɛ kua.

Ma ba nun siaramɔ ka womusu.

13 Adama mii mii, ba wunen sɔm maamaakigii ni
duari.

Ba n̄ maa mara a wunen himba yibia.

14 Ben binɛ ya seewa gbaburɔ,

ma ba wunɛ Gusunɔn laakari mɛɛra mi.

15 A bu yaa wɛ ye ba bikia, ma ba di ba deba too.

16 Yera ba ka Mɔwisi ka Aroni wi ba yi nenɛm
wunen sɔmburun sɔ nisinu seewa sansaniɔ.

17 Ma tem mu nɔɔ wukia mu Datani mwɛ.

Ma mu maa Abiramu ka win tɔmbu wukiri.

18 Dɔɔ u ben tɔmbu kpuro di.

Dɔɔ yara ya tɔn kɔsobu di.

19 Ba naa buu sii ganduguu kua Horebuɔ.

Ma ba yiira ba gu sɔwa.

20 Ba wunɛ Gusunɔ wi a sɔa ben bɛɛɛ kɔsina ka ketɛ
ye ya ra yakasu di.

21-22 Ba wunɛ Gusunɔ ben faaba kowo duari,

wunɛ wi a bu gɔa bakanu kua Egibitiɔ Kamun temɔ.

A sɔm maamaakiginu kua mi.

A sɔm maamaakiginu kua nim wɔkuɔ ge ba mɔ Naa
yari.

23 Yen biru, a gɔru doke a bu kpeerasia.

Adama Mɔwisi wunen sɔm kowo u nun suuru kana
a ka wunen mɔru suresia,

kpa a ku maa bu kam koosia.

24 Ba tem durom mɛ gemɔ.

Ba n̄ wunɛ Yinni Gusunɔn gari naanɛ kue.

25 Ba wɔkiwa ben kunɔ.

Ba n̄ wunen gari mɛm nɔwɛ.

- 26 Ma a nōma sua wəllə a bōrua ma kaa bu kam
koosia gbaburə.
- 27 Kpa a ben bibu yarinasia tem kpuro səə bwese
tukunun suunu səə.
- 28 Ba tii būu wi ba m̀ Baali Peori wē.
Ma ba yākunu di ni ba gəribu kua.
- 29 Ma ba wunε Yinni Gusunən məru seeya ka ben
kookoosu.
Yera kesi kesi gəə u dua ben suunu səə.
- 30 Ma Finεesi u wunε Gusunə kana, ma gəə wi, u
yōra.
- 31 Ma a ǹn garisi gemgii sere ka win bibun
bweserə ka baadommaə.
- 32 Ba maa wunε Yinni Gusunən məru seeya nim mε
ba ra soku Mεriban bəkuə.
Ma a Məwisi seeyasia ben s̄.
- 33 Domi ba ǹn nuki sankā.
Ma u ǹn bwisika u ka gari gerua.
- 34 Ba ǹn Kananin bwese ni go ni a nεε, bu go.
- 35 Ba ka nu burinawa, ma nu bu nin kookoosu tie.
- 36 Ma ba nin būnu sāwa. Ma nu kua ben yina.
- 37 Ba ka ben bii tən durəbu ka tən kurəbu būu
yākunu kua.
- 38 Nge mεya ba gemgibun yem yari.
Ba ka ben bibu Kananin būnu yākuru kua.
Ma tem mε kpuro mu disi duura tən gobe ten s̄.
- 39 Ba disi duura ben kookoosun s̄.
Domi su dera ba ra ǹn būnu gasirimə.
- 40 Ma wunε Yinni Gusunə a ka wunεn tambu məru
besira,
a bu tusa be, be ba sāa wunεn arumani.
- 41 A bu bwese tukunu nəmu səndia ni nu bu tusa
nu taare.
- 42 Ben yiberəba ba bu dam dəre. Ma ba bu sekuru
doke.

43 Nən dabina a bu yakia.

Adama ba yōrariwa ba n nun seesi.

Ma ba kua wənwəndobu ben durum sō.

44 A ben nəni swāaru wa sanam mε a ben wee-
weenu nua.

45 A wunεn arukawani yaaya.

Ma a ben wənwəndu wa wunεn durom bakam sō.

46 A dera be ba bu yoru neni ba ben wənwəndu wa.

47 Gusunə bεsen Yinni, a sun faaba koowo.

A sun wunə bwese tukunun suunu səən di,

kpa a sun menna, su wa su wunεn yīsi dεeraru tōma,

kpa sa n yēerimə su ka nun sā.

48 Gusunə bεε Isireliban Yinni,

sa ko n nun siaraməwa sere ka baadommaə.

Kpa tambu kpuro bu nεε, ami!

I Yinni Gusunə siaro.

WOMUSUN BƏNU NƏJBUSE

107

1 I Yinni Gusunə siaro win tən geerun sō.

Win durom mu ra n wāawa sere ka baadommaə.

2 Be u yakia, bu nùn siaro.

Be u wəra yiberεban nəman di, bu nùn təmə.

3 Be u mennama tem kpuron di, bu nùn siaro.

Be u sokuma saa sō yari yeru gian di, ka sō duu
yeru gian di,

ka sō yēsən nəm geu gian di, ka sō yēsən nəm
dwaru gian di,

bu nùn wəlle suo.

4 Wee ba raa kōore gbaburə mi gāanu ku ra kpi ba
sirene,

ba n wuu wa mi ba koo sina.

5 Gōaru ka nim nōru ga bu go.

Ma ba wurure ba n dam mə.

6 Ben n̄ni swāa te s̄ə, ba Yinni Gusun̄ n̄əḡiru sue
ba somiru kana,
ma u bu yara n̄ni swāa ten di.

7 U bu kpara swaa gea s̄ə ba ka tura mi ba koo sina.

8 Bu n̄n̄ siaro win t̄n̄ geeru ka win s̄m̄
maamaakiginun s̄ ni u ra ko t̄n̄un s̄.

9 Domi u wi nim n̄ru ga m̄ nim k̄a.

Ma u wi ḡ̄ra m̄ debusia.

10 Gabu ba raa wāa yam w̄kuru s̄ə sere ḡribun
wāa yer̄ ba yoru dim̄,

ma ba ka bu ȳni b̄kua

11 ȳn̄ s̄ ba Yinni Gusun̄n̄ gari yina,

ma ba wi, W̄rukoon bwisi k̄̄ru gema.

12 Ma u dera ba tii kawa wahala yen s̄.

Ma ba w̄ruka ba gu, goo kun bu somiru de.

13 Adama ben n̄ni swāa te s̄ə,

ba Yinni Gusun̄ n̄əḡiru sue ba somiru kana.

Ma u bu yara n̄ni swāa ten di.

14 U bu yara yam w̄ku te, ka ḡribun wāa yee ten
min di,

ma u ben yorun ȳni yi kusia.

15 Bu Yinni Gusun̄ siaro win t̄n̄ geerun s̄.

Bu n̄n̄ siaro win s̄m̄ maamaakiginun s̄ ni u ra ko
t̄n̄un s̄.

16 Domi u sii gandun gamboba k̄suka.

Ma u k̄k̄r̄ sisugii b̄ka.

17 Gari bakasu su tii kua w̄nw̄nd̄obu sin daa ka
sin toranun s̄.

18 Ba ku ra maa d̄ianu k̄a ma ba ḡə turuku kua.

19 Ben n̄ni swāa te s̄ə, ba Yinni Gusun̄ n̄əḡiru
sue ba somiru kana.

Ma u bu yara n̄ni swāa ten di.

20 Ka win gariya u bu faaba kua,

ma u bu yara w̄aru b̄ak̄o gen min di.

21 Bu Yinni Gusun̄o siaro win t̄on geeru ka win s̄am maamaakiginun s̄o ni u ra ko t̄onun s̄o.

22 Bu n̄un siarabun ȳakunu kuo.

Kpa bu win s̄am maamaakigii nin gari kpara ka nuku dobu.

23 Be ba goo nimkusu dua, ma ba ben s̄amburu m̄ò si s̄o,

24 ba Yinni Gusun̄on n̄oman s̄oma wa ka maa maamaaki ye u kua nim w̄oku s̄o.

25 U gari gerua, ma u dera woo b̄ak̄o ga seewa ga nim kurenu seeya.

26 N̄u n da w̄olle, kpa nu sarama.

Be ba w̄a goo nimkuu si s̄o, ba nande kari yen s̄o.

27 Tirerabu bu m̄wa, ba b̄ārim̄o nge tam n̄orobu.

Ben bwisi kpuro yi kpa.

28 Ben n̄oni sw̄a te s̄o,

ba Yinni Gusun̄o n̄oogiru sue ba somiru kana.

Ma u bu yara n̄oni sw̄a ten di.

29 U woo guna ye ȳrasia, ma nim kurenu nu mari.

30 Ma be kpuron nuki dora ye u ka ye kpuro marisia.

Ma Yinni Gusun̄o u bu kpara u ka tura sere mi ba d̄o.

31 Bu Yinni Gusun̄o siaro win t̄on geeru ka win s̄am maamaakiginun s̄o ni u ra ko t̄onun s̄o.

32 Bu n̄un w̄olle suo mi t̄amba m̄enne.

Bu n̄un siaro guro gurobun suunu s̄o.

33 Yinni Gusun̄owa u ra daarun nim gberasie,

kpa u bwiin nim kpeerasia mam mam.

34 Kpa u tem gem ḡesia tem b̄arugum m̄en t̄ambun nuku k̄osurun s̄o.

- 35 Wi turowa u ra mi gãanu ku ra kpi gəsie nim
bwee bakaru.
Kpa u tem gbeba gəsia nim bwii.
- 36 Kpa u be ba gõoru barə sinasia mi,
kpa bu wuu kō mi ba koo sina,
- 37 kpa bu resəm dānu duure mi, nu ma dabi dabiru.
- 38 U ra bu domaru kue bu dabia.
Kpa u ben yaa sabenu kuurasia.
- 39 Adama gabu ba dabiru kaare ba wāa sekuru səə
yèn sō ba yoru dimə ba nəni sōre.
- 40 Ma Yinni Gusunə u dera ba ben wirugibu gema,
ma ba sirene kam səə ba n̄ yē mi ba dəə.
- 41 Adama u ra sāaro yare win sāarun di.
Kpa u win bweseru dabiasia nge sabe gōsu.
- 42 Gemgibu bà n n̄n wa, ba ra yēriwa.
Kpa tən kāsobu bu nəə mari.
- 43 Wi u bwisi mə, u de u gari yi kpuro nene
kpa u gia ma Yinni Gusunə u sāawa duromgii.

108

- 1 Womu ge Dafidi u kua. U nene,
2 Gusunə, na səoru sāa.
Kon womu ko ka nen dwee yānu, ka nen gōru
kpuro.
- 3 Nen mərəku ka nen guuru, i dom yando,
kpa n womu ko yam sāreru.
- 4 Yinni Gusunə, kon nun siara təmbun suunu səə
sere ka baadommaə.
Kon nun womu kua bwesenu səə.
- 5 Domi wunen tən geera kpā ta wəllu girari.
Meya maa wunen bərəkinira səsire sere guru wirə.
- 6 Gusunə, a seewo a tii wəlle sua.
Kpa wunen yiiko yu səsira handunia kpuro səə.

⁷ Kpa a wa a ka beɛ wunen kīnasibu faaba ko.
A beɛn kanaru nɔwɔ kpa a sun faaba ko ka wunen
nɔm geu.

⁸ Gusunɔ u gerua win sãa yee deɛrarɔ u nɛɛ, u koo
nasafa wa.
U koo Sikɛmu bɔnu ko kpa u tɔmbu Sukɔtun wɔwa
yabua.

⁹ Wiya u Galadi mɔ. Wiya u maa Manase mɔ.
Efaraimu ya sãawa nge win sii furɔ kɔkɔru.
Ma Yuda ya sãa nge win sina deka.

¹⁰ Adama Mɔabu ya sãawa win woburutia.
U koo Edɔmu bara nɔɔ teu kɔɔwa u ka sɔɔsi ma ya
kua wigia.

Kpa u nuku dobun kuuki ko Filisitiban tem sɔɔ.

¹¹ Wara u koo ka man da wuu gb̄araruguu gen mi.
Wara u koo man kpara u ka da Edɔmuɔ.

¹² Yinni Gusunɔ, wuna kaa ka man da, wunɛ wi a
raa sun yina,
ma a ku ra maa ka beɛn tabu kowobu yari.

¹³ A sun somiɔ su ka yari nɔni sw̄aarun di.

Tɔnun somiru ta sãawa wom dirum.

¹⁴ À n wãa ka beɛɛ, sa ko kp̄i su tabu ko ka wɔrugɔru.
Kpa a beɛn yiberɛba kɔsuku.

109

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.

U nɛɛ,

Yinni Gusunɔ, wuna na siaramɔ, a ku nɔɔ mari.

² Wee tɔn kɔsobu ba man gari gerusimɔ ma ba man
weesu kuammɛ.

³ Ba ka man gari mɔ ka tusiru, ma ba ka man
sannamɔ kam sɔɔ.

⁴ Nɛ, na bu kī, adama ba man nɔɔ kuurimɔ.

Ma na kanaru mɔ be, nen yiberɛban sɔ.

5 Wee ba man kōsa kōsiemə gem ayerə.

Ma ba man tusa baa mε na bu kīru sōsimə.

6 A de tən kōso u nɛn yiberε kpara,

kpa wi u koo nùn taare wē u n wāa win nəm geuə.

7 Bā n nùn siri kpa bu deema u tore.

Kpa bu win kanaru garisi durum.

8 Win tōru tu ku denya kpa goo u nùn kōsire ko win
səmburu səə.

9 Kpa win bibu bu ko gobekuba,

kpa win kurə u gəminiru sina.

10 Kpa win bibu bu ko yaayaare kowobu, ba n bara
mə.

Kpa bu ben wuu deri gu ko bansu,

bu da ba n dīanu kasu mi n toma.

11 Bən dibu u neni,

bu na bu win yānu kpuro gura.

Kpa tən tukobu bu win dukia gura.

12 Goo u ku raa nùn durom kua.

Goo u ku maa win bii gobekuban wənwəndu ko.

13 Bu win bibun bweseru goowo,

kpa win yīsiru tu gbi.

14 Gusunə u win baababan toranu yaayo,

kpa u ku win mero nùn win durum suuru kua.

15 Yinni Gusunə u de u n win tora ni yaaye,

kpa u win yīsiru go mam mam.

16 Domi u n wənwəndu sōsi.

U sārəbu ka wənwəndobu nənī sōwawa

sere u tənū go wi u nuki sankire.

17 Bāriya u kīa. N n mən na, yi nùn dio.

U n domaru kīε. N n mən na, tu ka nùn tondo.

18 Bāri yi nùn wukirio nge yaberu.

Yi duurio win wasin sōwə nge nim,

kpa yi du win kukunu səə nge gum.

19 Bāri yi, yi nùn wukirio nge yāa ni ba ra doke,

kpá yi n nùn sēke baadomma nge kpáka.

²⁰ Yeniwá Yinni Gusunɔ u koo de yu nɛn yiberɛba
ka be ba man kɔsa gerusimɔ deema.

²¹ Wunɛ Yinni Gusunɔ,

a na a man sanna wunɛn yĩsirun sɔ.

A man wɔro. Domi wunɛn tɔn geeru ta kpã.

²² Wee na sãa wɔnwɔndo, na n̄ gãanu mɔ,
ma na nuki sankire.

²³ Wee na doonɔ nge saaru.

Ma ba man gire nge twee.

²⁴ Nɛn dũu winu dam dwiia nɔɔ bɔkurun sɔ.

Ma na wasire woorarun sɔ.

²⁵ Na kua wi u sekuru sɔɔwa ben mi.

Ma ba man mɛɛra ba wii gimanu koosimɔ.

²⁶ Gusunɔ nɛn Yinni, a man somiɔ.

A man faaba koowo wunɛn tɔn geerun sɔ,

²⁷ kpá bu gia ma wuna a nɔmu mɔ be sɔɔ.

Wuna a maa kpuro mɔ.

²⁸ Ye ba bɔrusimɔ, yera wunɛ kaa domaru kua.

Bà n seewa, ba koo sekuru wa.

Kpá nɛ, wunɛn sɔm kowo n nuku dobu ko.

²⁹ Nɛn yiberɛba ba koo sekuru wa,

kpá tu bu wukiri nge yabe bakaru.

³⁰ Kon nɔɔgiri sua n Yinni Gusunɔ siara.

Kon nùn siara tɔn dabinun wuswaaɔ.

³¹ Domi u ra n wãa bwɛɛbwɛɛbun bɔkuɔ

u ka bu faaba ko be ba bu taare wɛɛmɔn nɔman di.

110

¹ Womu ge Dafidi u kua. U nɛɛ,

Yinni Gusunɔ u nɛn Yinni sɔɔwa u nɛɛ,

u sinɔ win nɔm geuɔ sere u ka nùn win yiberɛba
taare.

- 2 Nɛn Yinni, Yinni Gusunɔ u koo nun ko sunɔ
damgii Siɔniɔ,
kpa a wunɛn wɛrɔbu taare.
- 3 Dɔma te kaa wunɛn tabu kowobu mɛnna
Gusunɔn aye dɛɛraru sɔɔ,
wunɛn tɔmba koo nun ben tii wɛ ka kĩru.
Wunɛn aluwaasirun dam mu koo wurama bururu
baatere
nge mɛ dirum mu ra yari.
- 4 Yinni Gusunɔ u bɔrua,
mɛya u n̄ maa win gari seeyamɔ u nɛɛ,
kaa ko yãku kowo ka baadommaɔ nge Mɛɛkisiɔeki
- 5 Gusunɔ u wãa wunɛn nɔm geuɔ.
U koo sinambu kam koosia dɔma te win mɔru
seewa.
- 6 U koo bwesenu siri.
Sanam mɛya gɔnu ko n yiba yam kpuro.
Kpa u sinambu kpeerasia tem kpuro sɔɔ.
- 7 Sunɔ u koo nim nɔ bwiaɔ win sanum sɔɔ,
kpa u dam wa u ka nasara sua.

111

- 1 I Yinni Gusunɔ siaro.
Kon Yinni Gusunɔ siara ka nɛn gɔru kpuro.
Kon n̄n siara tɔn dɛɛrɔbun suunu sɔɔ.
- 2 Yinni Gusunɔn nɔman sɔma ya kpã.
Ma be ba ye kĩ ba kasu bu ye gia.
- 3 Ye u kua ya ra n girima ka bɛɛɛ mɔwa.
Win gem mu ra n wãawa sere ka baadommaɔ.
- 4 U ra de su win sɔm maamaakiginu yaaya.
Yinni Gusunɔ u sãawa duromgii ka wɔnwɔndugii.
- 5 U ra be ba n̄n nasie d̄ianu wɛ,
kpa u win arukawani yaaya.
- 6 U win tɔmbu win sɔm maamaakiginun dam sɔɔsi
ni u ka bu tɔn tukobun tem wɛ.

- 7 Win səm maamaakigii ni, nu sāawa gem mam mam.
Win woodaba ba maa naane mə.
8 Ya ko n sirerewa sere ka baadommaə,
domi ba ye kuawa gem səə mam mam.
9 U dera ba win tambu yakia.
Ma u ka bu arukawani bəkua sere ka baadommaə.
Win yīsiru ta dεere, ta maa nanum mə.
10 À n kī a ko bwisigii, a de a gina Gusunə nasia.
Be ba bwisi mə, beya ba ra yira ye swī.
Win bεere ya ko n wāawa sere ka baadommaə.

112

- 1 I Yinni Gusunə siaro.
Doo nərugiiwa wi u Yinni Gusunə nasie,
ma win woodaba ba nùn nuku dobu wεemə.
2 Yēron bwesera koo dam ko handunia səə.
Geegibun bibu ba koo domaru wa.
3 Alafia ka dukia ko n wāa win yenuə.
Win gem kun kpeemə ka baadommaə.
4 Tən geo wi u wənwəndu mə, u ra ka tən duure,
u maa sāa gemgii, wōkura yam dεeramə win sđ.
5 Doo nərugiiwa wi u ra bəkure ka nuku tia,
ma u ku ra goo taki di win səmburu səə.
6 Domi geegii kun sokuramə pai.
Ba ko n nùn yaayewa ka baadommaə.
7 Labaari kōsa ku ra nùn nande.
Win torora ra n sōwa sim sim u n Yinni Gusunə
naane sāa.
8 U ku ra wurure, berum kun nùn mə,
sere u ka win yiberεba kua mε u kī.
9 U ra sāarobu kēnu kē ka nuku tia.
Win gem mu ko n wāawa ka baadommaə.
Win dam mu koo sosi ka bεere.
10 Tən kōso ù n nùn wa, win məru ra sewa,

kpa u nùn wiru diirisi ka nuku gbisibu.
Tɔn kɔsobun yĩiyɔbu kpuro bu sãawa kam dirum.

113

- ¹ I Yinni Gusunɔ siaro.
Bεε win sɔm kowobu, i nùn siaro.
- ² Su win yĩsiru bεεε wē saa tēn di sere ka
baadommaɔ.
- ³ Su nùn siara saa bururun di sere ka yokaaɔ.
- ⁴ Yinni Gusunɔwa u bwesenu kpuro kere.
Win yiiko ya wãa sere wɔnwɔlleɔ.
- ⁵ Gusunɔ bεsɛn Yinnin wãa yera wãa wɔlleɔ.
Wara u ka nùn weenε.
- ⁶ U ra tukewa u ka wɔllu ka tem mεeri.
- ⁷ U ra dam sarirugii seeye tem di, kpa u wɔnwɔndo
seeya kubanun di.
- ⁸ Kpa u de bu sina ka win tɔmbun wirugibu.
- ⁹ U ra wĩro yenu banie u sina,
kpa u nùn ko bii mero wi u nuku dobu mɔ win
bibun suunu sɔɔ.
Yen sɔ, i Yinni Gusunɔ siaro.

114

- ¹ Sanam mε Isireliba, Yakɔbun bibun bweseru
ba yara Egibitin di, ma ba ka Egibitigibu tonda
bèn barum ba ñ nɔɔmɔ,
- ² Yuda ya kua Yinni Gusunɔn sãa yeru,
ma Isireli ya kua win tem.
- ³ Sanam mε nim wɔku ga bu wa, yera ga duka
yakura,
ma daa te ba mɔ Yuudeni ta biru wura.
- ⁴ Guunu yɔɔkumɔ nge yãa kinenu,
ma gungunu yɔɔkumɔ nge yãa binu.
- ⁵ Mba n nun deema nim wɔku a ka duka mɔ.

Mba n nun m̀ Yuudeni a ka biru wurə.

⁶ Mba n bεε m̀ guunu i ka yǎokumə nge yāa kinenu.

Mba n bεε deema gungunu i ka yǎokumə nge yāa binu.

⁷ Handuniagibu, i diirio Gusunə Yakəbun Yinnin wuswaaə,

⁸ wi, wi u ra kperu gəsie yeru,

kpa u de kpee saara yu ko nim bweru.

115

¹ Yinni Gusunə, n n̄ bεεε sa bεεεε m̀,

wuna a bεεεε m̀ wunen tən geeru ka wunen bərəkinirun s̄.

² Mban s̄na tən tukobu ba koo nεε,

mana Gusunə bεsen Yinni u wāa.

³ Gusunə bεsen Yinni u wāa wəllə, u m̀ ye u kī.

⁴ Adama tən tukoba ben b̄nun bwāarokunu kuawa ka wura ka sii geesu.

Nu s̄awa təmbun nəman səma.

⁵ Bwāaroku ni, nu nəs̄u m̀, adama nu ku ra gari gere.

Nu nən̄i m̀, adama nu n̄ yam waamə.

⁶ Nu swasu m̀, adama nu n̄ gari nəəm̄.

Nu wēru m̀, adama nu n̄ numiam̄.

⁷ Nu nəma m̀, adama nu n̄ ka gāanu babam̄.

Nu naasu m̀, adama nu ku ra s̄i.

Nin dəkəra kun maa nəər̄.

⁸ Be ba bwāaroku ni m̀ ka be ba ben naanε doke ni s̄ə,

ba s̄awa nge ni.

⁹ Bεε Isireliba, i bεen naanε dokeo Yinni Gusunə s̄ə.

U s̄awa bεen faaba kowo ka bεen tεrεru.

¹⁰ Bεε yāku kowobu Aronin bweseru,

i bεen naanε dokeo Yinni Gusunə s̄ə.

U s̄awa bεen faaba kowo ka bεen tεrεru.

- 11 Bεε be i Yinni Gusunə nasie,
i bεen naane dokeo wi sɔɔ.
U sãawa bεen faaba kowo ka bεen tereru.
12 Yinni Gusunə u sun yaaye.
U koo sun domaru kua.
U koo Isireliba domaru kua.
U koo Aronin bibun bweseru domaru kua.
13 U koo be ba nùn nasie domaru kua, bukurobu ka
bibu.
14 U koo bεε ka bεen bibu win durom dabiasia.
15 Yinni Gusunə u bεε domaru kuo wi, wi u wəllu
ka tem taka kua.
16 Wəllu ta sãawa wigiru,
ma u tambu tem wē.
17 N ñ gəribu ba ra Yinni Gusunə sã
be, be ba wã mi yam da n maari sɔɔ sɔɔ.
18 Adama bεsera sa ko nùn sã saa tɛn di sere ka
baadommaɔ.
Yen sɔ, i Yinni Gusunə siaro.

116

- 1 Na Yinni Gusunə kī,
domi u ra nen nɔɔ nɔ nà n nùn soka.
2 U ra nen gari swaa daki.
Wiya ko na n da soku nen wāarun tōru kpuro sɔɔ.
3 Gɔɔn yoni yi raa man bɔkua,
ma gəribun wã yerun nuku sankiranu man neni.
Na wã nani swāaru ka wuriribu sɔɔ.
4 Yera na Yinni Gusunə nɔɔgiri sue na nεε,
Yinni Gusunə, a nen wāaru wɔro.
5 Gusunə bεsen Yinni u sãawa tən geo ka gemgii.
Meya win wənwənda kpã.
6 Yinni Gusunə u ra bwēɛbwēɛbu kɔsu.
Na raa wənwəndu soore,
adama u man faaba kua.
7 Nen bwēra, a wēro,

domi Yinni Gusunə u man gea kua.

⁸ Geema, u man wəra gəən di,
ma u nən nəni yĩresu woka, u n̄ dere n sokura.

⁹ Kon s̄i win wuswaaə handunia ye səə.

¹⁰ Na n̄n naanɛ doke, baa mɛ na nɛɛ, na wənwəndu
soore.

¹¹ Nən nuku sankiraru səə,
na nɛɛ, ɡoo sari wi u naanɛ mə.

¹² Mba kon Yinni Gusunə dibu kəsia gea ye u man
kuan s̄i.

¹³ Kon tam t̄ara win wuswaaə,
kpa n win yĩsiru soku n ka n̄n siara
faaba ye u man kuan s̄i.

¹⁴ Nəə mwɛɛ ni na n̄n kua,
kon nu yibia win t̄ambu kpuron nəni biru.

¹⁵ Be ba Yinni Gusunə naanɛ s̄aan gəə u s̄awa ḡaa
bakanu win mi.

¹⁶ Yinni Gusunə, a nɛ, wunɛn s̄əm kowo swaa dakio.
Na s̄awa wunɛn s̄əm kowo t̄ən kurən bii.
Wuna a nən yorun w̄ɛɛ bura.

¹⁷ Yen s̄ona kon nun siarabun ȳakuru kua,
kpa n wunɛn yĩsiru soku.

¹⁸ Nəə mwɛɛ ni na nun kua,
kon nu yibia wunɛn t̄ambu kpuron nəni biru,

¹⁹ wunɛn s̄aa yerə Yerusalemun suunu səə.
Yen s̄i, i Yinni Gusunə siaro.

117

¹ Bɛɛ bwesenu kpuro, i Yinni Gusunə siaro.
Bɛɛ handuniagibu kpuro, i Yinni Gusunə bɛɛɛ
w̄ɛɛȳə.

² Win t̄ən gee te u ra sun s̄əsi ta kp̄a.
Win b̄ərəkiniro ta ra n w̄awa sere ka baadommaə.

I Yinni Gusunɔ siaro.

118

¹ I Yinni Gusunɔ siaro, u sãawa tɔn geo.

Win kīru ta ra n wãawa sere ka baadommaɔ.

² Bεε Isireliba kpuro, i wuro i nεε,

Yinni Gusunɔn kīru ta ra n wãawa sere ka baadommaɔ.

³ Bεε yāku kowobu Aronin bweseru, i wuro i nεε,

Yinni Gusunɔn kīru ta ra n wãawa sere ka baadommaɔ.

⁴ Bεε be i Yinni Gusunɔ nasie, i wuro i nεε,

Yinni Gusunɔn kīru ta ra n wãawa sere ka baadommaɔ.

⁵ Nɛn nuku sankiranu sɔɔ, na Yinni Gusunɔ somiru kana.

U nɛn kanaru nua, ma u man yara.

⁶ Yinni Gusunɔ u sãa nɛgii, na ñ gãanu ganun berum mɔ.

Mba tɔnu u koo kpī u man kua.

⁷ Yinni Gusunɔwa u sãa nɛn faaba kowo.

Yen sɔna ko na n yɛɛrimɔ nà n nɛn yiberɛban biru wa.

⁸ A Yinni Gusunɔ naanɛ koowo ye kaa ka tɔnu naanɛ ko.

⁹ A Yinni Gusunɔ naanɛ koowo ye kaa ka damgibu naanɛ ko.

¹⁰ Bwese dabinu nu man tarusi, ma na nu yarinasia ka Yinni Gusunɔn dam.

¹¹ Nu man wukiriwa mam mam, ma na nu yarinasia ka Yinni Gusunɔn yĩsiru.

¹² Nu man mɔnsima nge t̃i.

Adama na nu yarinasia ka Yinni Gusunɔn dam ma nu gbisuka nge sãki yi yi d̃ɔ mwaara.

¹³ Nu raa man bɔriamɔ nu ka man sura, adama Yinni Gusunɔ u man somiru na.

- 14 Yinni Gusunɔwa u sãa nen dam.
Wiya ko na n da siare. Wiya u man faaba kua.
- 15 Nasaran kuuki yi nɔɔramɔ gemgibun yenusɔ.
Yinni Gusunɔn dam mu sɔɔsira.
- 16 U win nɔm geu sue, ga win dam sɔɔsimɔ.
- 17 Na n̄ maa gbimɔ, ko na n wãawa,
kpa n win sɔma ye u kuan gari kpara.
- 18 Yinni Gusunɔ u man sɛɛyasia.
Adama u n̄ man gɔɔ nɔmu berie.
- 19 I man gem kɔnnɔsu kenio,
kpa n du n Yinni Gusunɔ siara.
- 20 Win kɔnnɔ ge wee. Min diya gemgibu ba ra du.
- 21 Yinni Gusunɔ, na nun siara, domi a nen kanaru
mwa,
ma a man faaba kua.
- 22 Wee kpee te banɔbu ba yina, tera ta kua gani
gɔmburun dam.
- 23 Yinni Gusunɔwa u ye kua ma n kua maamaaki
bɛsɛn nɔni sɔɔ.
- 24 Yinni Gusunɔwa u tɔɔ te kua.
Su nuku dobun kuuki ko.
- 25 Yinni Gusunɔ, a sun somio, kpa a sun kuurasia.
- 26 Wi u sisi ka wunen yĩsiru u sãawa domarugii.
Sa ko n̄n siara Yinni Gusunɔn sãa yerɔ.
- 27 Gusunɔ u sãawa Yinni. Wiya u sun yam bu-
rurasie.
I yãku yaa bɔkuo. I ka ye doo sere yãku yerun
kãanɔ.
- 28 Gusunɔ, a sãawa nen Yinni.
Kon nun siara. Kon nun wɔlle sua.
- 29 I Yinni Gusunɔ siaro, u sãa tɔn geo.
Win kĩru ta ra n wãawa sere ka baadommaɔ.

119

- 1 Doo nǎrugiba be ba kun taarɛ mǎ ben sanu sanusu sǎǎ,
ma ba sīimǎ nge mɛ Yinni Gusunǎn wooda ya bu sǎǎsimǎ.
- 2 Doo nǎrugiba be ba win gere swīi,
ma ba nùn kasu gem ka tia,
- 3 ma ba ku ra gǎba ko, ba sīimǎ win swɛɛ sǎǎ.
- 4 A wunɛn woodaba kuawa bu ka ye swīi dee dee.
- 5 A de nɛn kookoosu su n swaa swīi,
n wa n ka wunɛn gere mɛm nǎwa.
- 6 Nǎ n wunɛn woodaba kpuro laakari sǎa,
saa yera sekura kun man mwaamǎ.
- 7 Nǎ n wunɛn sǎǎsi geeru gia,
kon nun siara ka gǎru tia.
- 8 Kon wunɛn woodaba nɛnɛ.
A ku man deri mam mam.
- 9 Aluwaasi ù n kī win sanu sanusu su n deere,
sere u n wunɛn gari mɛm nǎwammɛ.
- 10 Na nun kasu ka nɛn gǎru kpuro.
A de n wunɛn swaa swīi.
- 11 Na wunɛn gari nɛnisi nɛn gǎruǎ kpa n ku ra ka
nun torari.
- 12 Yinni Gusunǎ, na nun siara,
a man wunɛn woodaba keu koosio.
- 13 Na nǎgiri sua na wunɛn gere kpuro kpara.
- 14 Wunɛn woodan mɛm nǎbu bu man nuku dobu
wɛɛmǎ nge dukia baka.
- 15 Kon wunɛn sǎǎsiru bwisiku, kpa n wunɛn yi-
irebu nǎni doke.
- 16 Na kon nuku dobu ko wunɛn gere sǎǎ.
Na ñ maa wunɛn gari duarimǎ.

17 A ne wunen sɔm kowo durom kuo kpa n wa na n
wãa,

kpa n wa n wunen gere mem nɔɔwa.

18 A nen nɔni wukio, kpa n wa n gia
gãa gee ni nu wãa wunen gari sɔɔ.

19 Na sãawa sɔɔ handunia ye sɔɔ.

A ku man wunen woodaba berua.

20 Nen bwẽra ya ra n woowa baadomma wunen
yiirebu sɔɔ kĩrun sɔ.

21 A ra tii suobu gerusi be, be ba sãa bõrurobu,
ma ba ku ra wunen woodaba swĩ.

22 A man sekuru ka gendu wunario, domi na wunen
gere swĩ.

23 Baa me sina bibu ba ra sine bu man wĩ,
ka me, ne, wunen sɔm kowo na ra n wunen sɔɔsiru
bwisikumɔ.

24 Wunen woodaba ba ra man nuku dobu wẽwa,
kpa bu man bwisi kẽ.

25 Ne wee na mwia kpana nge wi u kpĩ tua sɔɔ.

A man nen wãaru wesio nge me a nɔɔ mwẽeru kua.

26 Na nun nen wãarun daa kpuro tusia, ma a man
suuru kua.

A man wunen woodaba sɔɔsio.

27 A man ben asansi tubusio,

kpa na n da wunen sɔm maamaakiginu bwisiku.

28 Wee na wuri mɔ nuku sankiranun sɔ.

A man dam kẽeyɔ nge me a nɔɔ mwẽeru kua.

29 A de n ka weesun swaa tonda,

kpa a man durom kua na n ka wunen gere swĩ.

30 Na gõru doke n gem swĩ.

Na wunen woodaba nɔni girari.

31 Na nen tii wẽ be sɔɔ.

Yen sɔ, a ku de n sekuru wa.

32 Wunen woodabara na swĩi, domi a nen neni wukia.

33 Yinni Gusunə, a man wunen swεε sōsio, kpa n kpĩ n yi swĩi nen wāarun tōru kpuro sō.

34 A man bwisi kēyɔ kpa n kpĩ n ka wunen woodaba mēm nōwa.

35 Na wunen swaa kĩ.
A man sureo ye sō.

36 A de nen bwēra yu wura ye sō.
A ku de nen kīru tu wura gobi gia.

37 A nen bine wunə gāa kankam di,
kpa a de na n wāa wunen swεε sō.

38 A wunen nō mweeru yibio ne, wunen səm kowon sō,

ta wāawa be ba nun nasien sō.

39 A man yaro seku te na nasien di,
wunen siribu bu ra n wā.

40 Na kīwa n wunen woodaba mēm nōwa too.
A de na n wāa wāaru sō wunen gem sō.

41 Yinni Gusunə, a de a nen wənwəndu wa,
kpa a man faaba ko nō mweε te a man kuan sō.

42 Saa ye sō, kon kpĩ n be ba man sekuru dokemə
gari wisi.

Domi na nen naanε doke wunen gari sō.

43 A ku wunen gem wuna nen nōn di,
na yīiyəbu mə wunen siribu sō.

44 Ko na n wunen woodaba neniwa saa kpuro.
Ya ko n wāa nen mi sere ka baadomma.

45 Kon sī ka tii mōru, domi wunen woodabara na kasu.

46 Kon ben gari sinambu sō.

Na n ko na n maa wāa sekuru sō.

47 Na wunen woodaba kĩ.
Na ra n nuku dobu mə ye sō.

48 Na ra nen noma yiiye wallo n ka kanaru ko
wunen gari yi na kin sa.
Domi na ki na n yi bwisikumə nen goruə.

49 Wee a man yiyoibu we.
A wunen nə mwɛɛru yaayo te a ne, wunen sam
kowo kua.

50 Tera ta ra man nukuru yemiasie nen nani swāaru
soə,

kpa tu man wāaru we.

51 Wee tii suobu ba man yɛsu wəri.

Adama ka me, na n wunen woodaba deri.

52 Yinni Gusunə, na wunen yellun siribu yaaye.

Biya bu man dam ka.

53 Na n wa tən kəsobu ba wunen woodaba deri,
maru baka na ra ko.

54 Wunen garin sōna na ra womusu ko mi na səru
dimə.

55 Wōkuru na n wunen yisuru yaaya,

na ra n wunen woodaba nenusiwa.

56 Ye ya sāa negia, yera n wunen gere mem nəowa.

57 Na maa wure na gerumə,

Yinni Gusunə, negia n wunen gere mem nəowa.

58 Ka nen goru kpuowa na nun sokumə.

A wunen nə mwɛɛru yaayo kpa a nen wənwəndu
wa.

59 Na n nen daa bwisika, na ra wurewa n si wunen
swɛɛ soə.

60 Na ra n sendewa n ka da mi gia, na kun tōru gosie.

Kpa n wunen woodaba mem nəowa.

61 Tən kəsobun yini man sikerene.

Adama ka me, na n wunen gari deri.

62 Wōku suunu na ra sewa n nun siara wunen siri
bi a ra ko dee deen sa.

- 63 Na sãawa be ba nun nasie kpuro
ka be ba wunen woodaba mem nɔwammen bɔrɔ.
64 Yinni Gusunɔ, wunen durom yiba handunia
kpuro sɔɔ.
A man wunen woodaba kpuro sɔɔsio.
- 65 Yinni Gusunɔ, a ra wunen sɔm kowo gea kue
nge me a nɔ mweeru kua.
66 A man laakari ka bwisi kɛɛyɔ
domi na wunen woodaba naane sãa.
67 N sere sekuru wa, na ra kɔrewa.
Adama tɛ, na wunen gari neni.
68 A sãawa tɔn geo.
A man wunen woodaba sɔɔsio.
69 Tii suobu ba man weesu koosimɔ.
Adama ne, na wunen yiirebu neni ka nen gɔru
kpuro.
- 70 Ben gɔru ga bɔɔbu, gãanu ku ra bu yeeri.
Adama ne, wunen gari yi ra man nuku dobu wɛ.
71 N buram bo n sekuru wa kpa n ka kpĩ n wunen
woodaba gia.
72 Na wunen nɔn gere kĩ n kere gãanu nɔrɔbu
(1.000) ye ba kua ka wura ka sii geesu.
- 73 Wunen nɔma ya man mɔma.
Yera ya man tãsisia.
A man bwisi kɛɛyɔ n ka wunen woodaba gia.
74 Be ba nun nasie, bɔ n man wa, ba ra nuku dobu
kowa.
Domi na wunen nɔ mweeru naane sãa.
75 Yinni Gusunɔ, na yɛ ma wunen siribu bu sãawa
dee dee.
Wunen bɔrɔkinirun sɔna a man sekuru doke.
76 A de wunen durom mu man nukuru yemiasia

nge me a ne wunen sam kowo noo mwεeru kua.

77 A man wɔnwɔndu kuo kpa n wa na n wãa.

Domɪ wunen sɔ̄sɪru ta ra man nuku dobu wẽ.

78 A be ba tii sue sekuru dokeo, wee ba man dam
dɔremɔ kam sɔ̄.

Adama nε, wunen woodabara na ra n bwisikumɔ.

79 Be ba nun nasie a de bu wurama nen mi.

Be ba wunen woodaba yẽ a de bu wurama nen mi.

80 A de na n wunen yiirebu mem noowammε mam
mam,

kpa n ku ra sekuru wa.

81 Na kasu a man faaba ko.

Na wunen noo mwεeru naane sãa.

82 Na kasu n wunen noo mwεeru gia sere nen nɔni
dam dwiia.

Ma na tii sɔ̄mɔ na mɔ, sere saa yerà kaa man
nukuru yemiasia.

83 Na sãare nge gɔnan bɔ̄ru te ba bwẽ wiisu sɔ̄.

Na n wunen woodaba duari.

84 Sere saa yerà kaa de nε, wunen sam kowo na n
wãaru dii.

Domma kaa be ba man nɔni sɔ̄mɔ siri.

85 Tii suobu ba suura gbemɔ nen wuswaaɔ.

Ba n wunen woodaba swĩ.

86 Wunen gari kpuro yi naane mɔ.

Wee yiberɛba ba man nɔni sɔ̄mɔ kam sɔ̄.

A man faaba koowo.

87 N tiewa fiiko bu ka man sura bu go.

Adama ka mε, nε, na n wunen woodaba derimɔ.

88 A man nen wãaru wesio wunen durom sɔ̄,

kpa n kpĩ n wunen gere mem noowa.

89 Yinni Gusunɔ, wunen gari yi ko n wãawa wɔllɔ
sere ka baadommaɔ.

90 Wunen bərəkiniru ta ko n maa wāawa sere ka
baadomma.

Wuna a tem swīi ma a mu sire dim dim.

91 Wunen woodaban sōna gāanu kpuro ka wāa giso.

Ni kpurowa nu maa wāa wunen sō.

92 Nā kun daa nuku dobu wa wunen wooda be sōo,
na n daa gu nen nōni swāaru sōo.

93 Na n wunen gere duarimə pai,
domi yera ya man wāaru wēemə.

94 Na sāawa wunegii, a man faaba koowo.

Wunen woodabara na kī n swīi.

95 Tōn kōsobu ba man mara bu go.

Adama ne, wunen gariya na bwisikumə.

96 Ye ya yiba kpuro, ya maa naru mə.

Adama wunen woodaba ba n kpeeru mə.

97 Na wunen woodaba kī too.

Ba ra n wāawa nen bwisikunu sōo tōo giriru
baadomma.

98 Wunen woodaba ba ra man bwisi kē n kere nen
yibereba.

Domi na ra n bu neniwa baadomma.

99 Na nen yinnibu kpuro yēru kera.

Domi wunen woodaba ba ra n wāawa nen
bwisikunu sōo.

100 Na durə təkənu bwisi kere,
domi na wunen gere mem nōwammə.

101 Na ku ra swaa kōsa mwε, kpa n wa n ka wunen
gari nεnε.

102 Na ku ra de wunen woodaba bu ka man tonda.
Domi wuna a man keu sōosimə.

103 Wunen gari yi tim dobu kere nen nōowə.

104 Na kua bwisigii wunen woodaban sō.

Yen sōna na weesun swεε kpuro tusa.

105 Wunen gari yi sāawa nge fitila

ye ya man swaa s̄osim̄o.

106 Na b̄rua na sire na n̄εε,
kon wunen s̄osiru mem n̄ow̄a,
domi ta s̄awa dee dee.

107 Na n̄oni s̄ore gem gem.

Yinni Gusun̄o, a man dam k̄ē
nge me a n̄o m̄w̄εru kua.

108 Yinni Gusun̄o, a nen siarabu wuro,
kpa a man wunen s̄osiru giasia.

109 N̄en w̄ara w̄awa kari s̄o baadomma,
adama na ñ wunen woodaba duarim̄o pai!

110 T̄on k̄sobu ba man ȳeri berie.

Ka me, na wunen gere sw̄i.

111 Wunen gari s̄awa nen tubi ka baadommao,
domi yi s̄ora nen ḡru dobu w̄a.

112 N̄en ḡru ga k̄i gu wunen woodaba mem n̄ow̄a
baadomma sere ka n̄oro.

113 Na ḡrusu yirugibu tusa, adama na wunen
woodaba k̄i.

114 Wuna a s̄a nen kuku yeru ka nen t̄εru.

Wunen n̄o m̄w̄εru s̄ora nen ȳiȳobu w̄a.

115 T̄on k̄sobu, i ka man tondo,

kpa n wa n Gusun̄o nen Yinnin woodaba sw̄i.

116 Yinni Gusun̄o, a man k̄suo na n ka w̄a nge me
a n̄o m̄w̄εru kua.

A ku man sekuru doke nen ȳiȳobu s̄o.

117 A de a n s̄a nen t̄asi yeru kpa n faaba wa.

Kpa na n wunen woodaba laakari s̄a baadomma.

118 A ra be ba ra wunen woodaba deri gemwa.

Domi ben n̄oni w̄okubu bu ñ arufaani m̄o.

119 A ra t̄on k̄sobu geriewa tem men di nge nim
yaka.

Yen s̄ona na wunen woodaba sw̄i.

120 Wunen nanum mu dera nen wasi diirimə.
Na wunen siribu nasie.

121 Na wunen woodaba ka wunen gem mem
nəwammε.

A ku man be ba man dam dərəmə nəmu səndia.

122 A nε, wunen səm kowo nə mweeru kuo ma kaa
man somi.

A ku de tii suobu bu man dam dərə.

123 Nən nəni dam dwiia ye na wunen faaba
ka wunen gem mən nə mweeru a kua mara.

124 A nε, wunen səm kowo kuo nge mε wunen tən
geera nε.

A man wunen woodaban keu səsio.

125 Na sāawa wunen səm kowo.

A man bwisi kēyə n ka wunen səsiru gia.

126 Yinni Gusunə, saa ya den tura a ka se
domi wee ba wunen wooda saramə.

127 Adama nε, na ye kī n kere wura gean tii.

128 Na ye kpuro garisiwa dee dee.

Na swεε yi yi n dende kpuro tusa.

129 Wunen yiirebu bu ra n wā, yen sənna na bu neni.

130 Wunen garin giabu bu ra tənu yam
bururasiewa,

kpa yi bwisi sariba bwisi kē.

131 Na kasu gem ka tia n wa n wunen woodaba gia.

132 Yinni Gusunə a man məerima,

kpa a man durom kua nge mε a ra be ba nun kī kue.

133 A de na n tāsə wunen gari səə.

A ku de toraru garu ta n man wāsı.

134 A man wəro təmbun dam dərəbun di,

kpa n kpī n wunen səsiru mem nəwə.

135 A ka man nənu geu məerio,

kpa a man wunen yiirebu səsı.

136 Wee na n̄ni yĩresu kokum̄ nge daaru,
domi t̄mba kun wunen woodaba mem̄ n̄w̄w̄e.

137 Yinni Gusun̄, a s̄awa gem̄gii.

Wunen siribu bu ra n̄ s̄awa dee dee.

138 A wunen wooda yiiwa gem̄ s̄w̄.

Ya maa naan̄e m̄.

139 N̄a n̄ nen̄ yiber̄eba wa be ba wunen gari duari,
nen̄ m̄aru ra sewa.

140 Wunen gari yi naan̄e m̄.

N̄e, wunen s̄om̄ kowo na yi k̄i.

141 Wee na n̄ kp̄ã, ma ba man̄ gem̄a.

Ka m̄e, na n̄ wunen woodaba duari.

142 Wunen gem̄ mu ku ra kpe.

M̄eya wunen gari yi s̄awa gem̄.

143 Nuku sankiran̄u ka n̄ni sw̄ara man̄ w̄rim̄,
adama wunen woodaba ba ra man̄ nuku dobu w̄e.

144 Wunen yirebu bu s̄awa dee dee sere ka
baadom̄mā.

A man̄ bwisi k̄̄eȳo yi yi koo de na n̄ w̄a.

145 Yinni Gusun̄, na nun̄ sokum̄wa ka nen̄ ḡru
kpuro.

A man̄ wurario, kpa n̄ kp̄i n̄ wunen s̄̄s̄iru nen̄e.

146 Na nun̄ kanam̄, a man̄ faaba koowo,
kpa n̄ kp̄i n̄ wunen woodaba mem̄ n̄w̄wa.

147 Na ra kanaru kowa yam̄ mu sere s̄ara,
kpa na n̄ wunen n̄w̄ m̄w̄enu naan̄e s̄a.

148 Yam̄ mu sere s̄ara na ra sewa n̄ ka wunen gari
m̄eri.

149 A nen̄ n̄w̄ n̄w̄w̄o wunen durom̄ s̄.

A man̄ sirio nge m̄e a ra siri, kpa n̄ wa na n̄ w̄a.

150 Be ba k̄sa bwisikum̄,
be wee ba man̄ turuku kua.
Ba wunen woodaba deri.

151 Wunε Yinni Gusunə, a wāawa nen turuku.

Wunen gari yi sāawa gem.

152 Na yē saa yee yellun di ma a wunen woodaba
yiiwa

ba n ka wāa sere ka baadommaə.

153 A nen nəni swāaru mεerio, kpa a man wəra.

Na n wunen woodaba duarimə.

154 A ka man yinə kpa a man yakia.

A de na n wāa nge mε a nəə mwεeru kua.

155 Tən kōsoba kun faaba wasi,
domi ba ku ra wunen sōsiru kasu.

156 Yinni Gusunə, wunen durom mu kpā.

A man sirio nge mε a ra siri, kpa n wa na n wāa.

157 Nən yiberε be ba man nəni sōmə ba dabi.

Adama ka mε, na n wunen gere yinamə.

158 Na tənū kamba tusa, domi ba ku ra wunen
woodaba swīi.

159 Yinni Gusunə, a n yē ma na wunen woodaba kī.

A de na n wāa wunen durom sō.

160 Gema mu sāa wunen garin nuuru.

Wunen woodaba kpuro ba kon sāawa gem sere ka
baadommaə.

161 Wee sina biba man nəni sōmə kam səə.

Adama wunen gari tənawa na nasie.

162 Na ra n nuku dobu mə wunen gari səə nge wi u
dukia baka wa u gura.

163 Na weesu tusa. Ma na wunen woodaba kī.

164 Sōə teeru, nən nəəba yiruwa na ra nun siare
wunen siri bi bu sāa dee deen sō.

165 Be ba wunen woodaba kī, ba ra n bəri yen
bakaru mə.

Kōsa ku ra bu deemε.

166 Yinni Gusunə, na wunen faaba yīiyə.

Yen sã, na wunen woodaba mem nãwε.

167 Na ra wunen yiirebu mem nãwε.

Na ra bu kã too too.

168 Na wunen yiirebu ka wunen woodaba swĩ,
domi nen kookoosu kpuro wãa wunen wuswaaã.

169 A de a nen wuri nã.

A man bwisi kɛɛyɔ nge me a nã mwεεru kua.

170 A nen kanaru nãwã.

A man wɔro nge me a nã mwεεru kua.

171 A ra man wunen woodaban keu sãsi.

A de wunen siarabu bu nãra nen nãon di.

172 Wooda be kpuro ba dεεrewa.

A de n womu ko ben sã.

173 Na wunen sãsiru wura.

A na a man somi.

174 Yinni Gusunã, wunen faabawa na mara ka gem.

Meya wunen woodaba ba ra man nuku dobu wẽ.

175 A de na n wunen siribu tāsiri, kpa na n wãa n ka
nun siara.

176 Wee na sirene nge yãa te ta kãre.

A ne, wunen sãm kowo kasuo,
na ñ wunen woodaba duarimã.

120

¹ Sãa daarun womu. Ge wee.

Sanam me na wãa nuku sankiranu sã,

na Yinni Gusunã soka, ma u man wurari.

² Yinni Gusunã, a man wɔro wee kowobun nãman
di.

A man yakio be ba tãmbu nãni wãkumãn nãman di.

³ Mba weesu koo ka bu naawa,

⁴ ma n kun mã tabu sɛɛnu ka dãã bokon gɛɛ.

⁵ Wee na kua kam koore,

na wãa Mεεkiã Kedanin kuu bekurugirã.

6 Na sǝ n tɛ ka be ba ku ra bəri yendu kǎ.

7 Nà n bəri yendun gari gerubu torua,
ba ra n tabun sǝru mǝwa.

121

1 Sǎa daarun womu. Ge wee.
Na nɛn nǝni sue guunu gia.

Man diya kon somiru wa.

2 Nɛn somira weewa saa Yinni Gusunǝn min di
wi u wǝllu ka tem taka kua.

3 U ñ derimǝ wunɛn naasu su sokura.

Wi u nun kǝsu, u ñ dom yĩbirimǝ.

4 Wee wi u Isireliba kǝsu u ku ra dom yĩbiri,
u ku ra maa dweeye.

5 Yinni Gusunǝ u sǎawa wunɛn kǝso.

U wǎa wunɛn nǝn geuǝ u nun saaru sǎawe.

6 Sǝǝ sǝǝ, sǝǝ kun nun soomǝ.

Wǝkuru, suru tarum kun maa nun soomǝ.

7 Yinni Gusunǝ u koo nun bere gǎa kǝsunu kpuron
di.

U koo wunɛn hunde kǝsu,

8 kpa u nun kpara wunɛn daaru ka weru
saa tɛn di sere ka baadommaǝ.

122

1 Sǎa daarun womu ge Dafidi u kua. Ge wee.

Bà n nɛɛ, su da Yinni Gusunǝn sǎa yerǝ,
nɛn nukura ra dorewa.

2 Yerusalemu, bɛsɛn naasu su yǝ wunɛn kǝnnǝsǝ.

3 Yerusalemu, a sǎawa wuu ge ba bana gea kua,
ma ba gu gbǎraru toosi ba ka sikerena.

4 Wunɛn miya Isireliba, Yinni Gusunǝn tǝmbu ba
ra nɛ bu ka nùn siara,

nge mɛ u bu wooda wǛ.

5 Wunɛn miya siri gbabura wǎa.

Wunen miya Dafidin bibun bweserun sina gona
wãa.

⁶ I b̄ari yendu kanɔ Yerusalemun s̄o,
kpa be ba wunε Yerusalemu k̄i ba n wãa bw̄εε dora
s̄o.

⁷ Yerusalemu, b̄ari yenda n wãa wunen gb̄araru s̄o
ka wunen sina kpaarɔ.

⁸ Nen mero bisibu ka nen b̄arɔban s̄o,
kon nεε, Gusunɔ u de b̄ari yenda n wãa
Yerusalemu.

⁹ Yerusalemu, wunen gea na kasu, Gusunɔ besen
Yinnin s̄aa yerun s̄o.

123

¹ S̄aa daarun womu. Ge wee.

Gusunɔ, wunε wi a wunen sina gona terie w̄ollɔ,
wuna na n̄oni tw̄εε.

² Nge mε yobun n̄oni yi ra n ben yinnibun n̄oma
mεεra,

nge mεya besen n̄oni yi Gusunɔ besen Yinnigia
mεεra,

sa n ka mara sere d̄oma te u koo sun durom kua.

³ Yinni Gusunɔ, a sun w̄onw̄ondu kuo too too.

Domi ba sun gema n kp̄ã.

⁴ Be ba tii sue ba sun gema

ma ba sun yaakoru kua too sere n den sun nua.

124

¹ S̄aa daarun womu ge Dafidi u kua. U nεε,

Gusunɔ Isireliban Yinni ù kun daa ka sun wãa,
wara u koo sun k̄osu.

Isireliba bu wureo bu gere bu nεε,

²⁻⁴ sanam mε t̄on k̄sobun m̄oru ya seewa, ma ba
sun seesi,

Yinni Gusunə ù kun daa ka sun wāa, ba koo sun
mwe wasiru,
kpa bu sun wukiri nge nim me mu kokumə daa
toraa.

⁵ Nim kure damgina nu koo sun taare.

⁶ Sa Yinni Gusunə siara,
domi u ñ dere besen yiberɛba bu sun nəo beri.

⁷ U dera besen hunde ya kisira saa taan di nge gunə.
Taa ya kasikira ma sa yara.

⁸ Yinni Gusunəwa u sāa besen faaba kowo.
Wiya u wəllu ka tem taka kua.

125

¹ Sāa daarun womu. Ge wee.
Be ba Yinni Gusunə naanɛ sāa,
ba ra n yōwa dim dim nge Siɔnin guuru.
Ta ku ra bāari. Ta ko n yōwa sere ka baadommaa.
² Nge me guunu ka Yerusalemu sikerene,
nge meya Gusunə u ka win tambu sikerene saa tɛn
di sere ka baadommaa.

³ Tɔn kōso kun bandu dimə gemgibun temə.
Domi ù n tu di, ben tii ba koo kōsa ko.

⁴ Yinni Gusunə, a be ba gea mɔ gea sōsio.
A bɛn gōru ga deere durom kuo.

⁵ Adama be ba swaa mwaamə ye ya ñ dende
a bu yarinasio ka kōsan kowobu sannu.
Yinni Gusunə, a de bəri yenda n wāa Isireliə.

126

¹ Sāa daarun womu. Ge wee.
Sanam me Yinni Gusunə u ka besegii be ba yoru
mweera wurama Siɔniə,
ya sun sāawewa nge dosu.

² Ma sa nuku dobu mɔ sa yɛmɔ.

Ma sa nasaran kuuki m̀.
 Ma ba gerum̀ b̄wesenun suunu s̄əə ba m̀,
 Yinni Gusuǹ u sun ḡāa bakanu kua.
³ M̄eya u sun ḡāa bakanu kua.
 Wee sa w̄āa t̄ē nuku dobu s̄əə.
⁴ Yinni Gusuǹ, a ka b̄esegii be ba raa yoru mw̄era
 wurama
 ba n kokum̀ nge daa tori s̄əə ȳēsan n̄əm d̄waru gia.
⁵ Be ba duurum̀ ka n̄ni ȳiresu,
 ba koo ḡē ka nuku dobu kuuki.
⁶ Wi u duurubu d̄əə ka wuri,
 u koo wurama ka nuku dobu,
 u n doo b̄akunu s̄əəwa.

127

¹ S̄āa daarun womu ge Salom̀ə u kua. Ge wee.
 Yinni Gusuǹ ù kun diru banim̀,
 be ba tu banim̀ s̄əmburu kama ba m̀.
 Yinni Gusuǹ ù kun wuu k̄s̄u,
 be ba gu k̄s̄u ba dom serawa kam.
² Kam s̄əəra kaa wahala ko a ka wunen d̄ianu wa a
 di.
 Kaa se buru buru yellu kpa a kpuna sere w̄ku
 suunu s̄əmburun s̄.
 Adama wi Gusuǹ u k̄i,
 u ra n̄n d̄ianu w̄ēwa baa ȳēro ù n d̀.
³ Wee, bibu ba s̄āawa tubi ye ya wee Gusuǹən min
 di.
 Ba s̄āawa soseru te ta wee Gusuǹən min di.
⁴ Bii be ba mara aluwaasiru s̄əə,
 ba s̄āawa nge s̄ēnu tabu dur̀ damgiin n̄məə.
⁵ Doo n̄ərugiiwa wi u bu wa n dabi.
 U s̄āawa nge w̄in s̄ē b̄wāara s̄ēnu yiba.
 U n̄ sekuru wasi sanam m̄e u koo ka win yiber̄eba
 yinna wuun gb̄ararun k̄ənn̄əw̄.

128

- ¹ Sāa daarun womu. Ge wee.
 Doo nǎurugiiwa wi u Yinni Gusunǎ nasie,
 ma u sīimǎ win swεε sǎǎ.
² U koo win sǎmburun arufaani di,
 kpa u n nuku dobu mǎ u n kuuramǎ.
³ Win yεnuǎ
 win kurǎ u ko n sǎawa nge reseem ye ya ra ma.
 Mi ba sǎ ba dimǎ,
 kpa win bibu ba n sǎa nge olifin dǎa kpεmminu.
⁴ Doma ten bwesera wi u Yinni Gusunǎ nasie u ra
 wa.
⁵ Yinni Gusunǎ u nun domaru kuo Siǎnin di,
 kpa a n waamǎ nge mε Yerusalemu ya kuuramǎ
 wunεn wǎarun tǎru kpuro sǎǎ.
⁶ Kaa wunεn bibun bibu wa.
 Gusunǎ u de bǎri yenda n wǎa Isireliǎ.

129

- ¹ Sāa daarun womu. Ge wee.
 Isireliba bu geruo sannu sannu bu nεε,
 geema, tǎn kǎsobu ba ra n sun dam dǎremǎwa
 saa bεsen bweserun toren di.
² Ba sun nǎni sǎǎwa bεsen bweserun toren di.
 Adama ba ñ nasara wa bεsen wǎllǎ.
³ Ba wuka bεsen birusun wǎllǎ ba kpīi wuna wuna.
⁴ Adama Yinni Gusunǎ u sǎawa gemgii,
 u ben wεε kasuka.
⁵ Yinni Gusunǎ, a de be ba Yerusalemu tusa bu
 sekuru wa,
 kpa bu biruku yira wura,
⁶ ba n sǎa nge yaka si su ra kpi diru wǎllǎ.
 Su ra gberewa ba kun su wukura.
⁷ Wi u su gεemǎ, su ku ra win nǎmu yibu.

Wi u maa su guramə, su ku ra win nəm koto teeru
turi.

⁸ Be ba sarə mi, bu ku bu domaru kua bu nεε,
Gusunən domaru ta n ka bu wāa.
Bu ku raa maa nεε, ba bu domaru kua ka Yinni
Gusunən yīsiru.

130

¹ Sāa daarun womu. Ge wee.
Yinni Gusunə, saa wəru bakən diya na nun nəəgiru
sue.

² Yinni, a nən nəə nəəwə.
A swaa tem kpīiyə a nən kanaru nə.

³ Yinni Gusunə, à n da təmbun toranu yaaye,
wara u ko n maa wāa.

⁴ Wuna a ra təmbu suuru kue bu ka nun nasia.

⁵ Na Yinni Gusunə naanε sāa.

Na win nəə mwεεru mara.

⁶ Na Yinni Gusunə mara
n kere nge mε wuu kōso u ra n yam sāreru mara.

⁷ Isireliba, i bεen naanε dokeo Yinni Gusunə səə,
domi u wənwəndu mə.

Wiya u ra təmbu yakie ka swaa dabinu.

⁸ Wiya u koo bεε Isireliba yakia,
kpa u bεen toranu kpuro suuru ko.

131

¹ Sāa daarun womu ge Dafidi u kua. Ge wee.

Yinni Gusunə, na n̄ tii sue.

Na ku ra n gāa bakanu naa gire.

² Na sāawa sēε nge bii wi ba bom kara
u wāa win mεron nuurə.

³ Bεε Isireliba, i bεen yīiyəbu dokeo Yinni Gusunə
səə
saa tēn di sere ka baadommaə.

132

- 1 Sãa daarun womu. Ge wee.
 Yinni Gusunɔ, a Dafidi yaayo
 win wahala ye u kua kpuron sã.
 2 Domi u wunε Yakɔbun Yinni damgii nɔɔ mwεεru
 kua u nεε,
 3 u ñ duɔ win kuu bekurugirɔ u sere nεε,
 u koo kpuna win kpin yerɔ mi u ra wẽre.
 4 U ñ dom yĩbirimɔ, u ñ maa doyamɔ
 5 ma n kun mɔ u wunε Yakɔbun Yinni damgii wãa
 yeru kua.
 6 Wee sa nua ma woodan kpakororu ta wãa
 Efarataɔ,
 ma sa tu deema Yaarin gberɔ.
 7 Su du Yinni Gusunɔn sãa yerɔ, kpa su nùn kpuna.
 8 Yinni Gusunɔ, a seewo kpa a na mi a ra wẽre
 wunε ka wunεn woodan kpakororu
 tèn wɔllɔ a ra wunεn yiiko sɔɔsi.
 9 A de wunεn yãku kowobu ba n gem swĩ,
 kpa be ba nun naane sãa ba n nuku doɓun kuuki
 mɔ.
 10 A ku wi a gɔsa yina Dafidi wunεn sɔm kowon sã.
 11 Yinni Gusunɔ u Dafidi gem sɔɔwa ka bɔri u nεε,
 u koo win nɔɔ mwεεru yibiaɓa kam kam te u nεε,
 Dafidin bibun turowa u koo nùn kɔsire ko win
 bandu sɔɔ.
 12 Bii be, bà n win arukawani yibia,
 ma ba win woodaba mem nɔɔwa be u bu wẽ,
 ben bibun bwesera ta ko n bandu dii sere ka
 baadommaɔ.
 13 Yinni Gusunɔ u Siɔni gɔsa.
 U ye gɔsa ya n ka sãa win wãa yeru.
 14 Ma u nεε, ya ko n sãa win wẽra yeru sere ka
 baadommaɔ.

U koo sina mi, domi wiya u ye gōsa.

¹⁵ U koo ye domaru kua,
kpa u ye dīanu wē.

¹⁶ U koo yen yāku kowobu faaba ko.

Kpa be ba nùn naane sāa bu nuku dobun kuuki ko.

¹⁷ Miya u koo Dafidi wi u gōsan dam sosi,
kpa u win bweserun goo swīi, u n sāa nge fitila.

¹⁸ U koo de win yiberεba bu sekuru wa.

Adama wi, win sina furō ga ko n ballimōwa win
wiru wōllō.

133

¹ Sāa daarun womu ge Dafidi u kua. Ge wee.

Wee, n wā, n maa nuku dobu mō mero bisibu bà n
wāa sannu.

² Ya sāawa nge gum mε ba wisi Aronin wirō,
ma mu kokumō sere ka win toburō ka win yabe
wīirō.

³ Mu sāawa nge kako te ta saramamō guu te ba mō
Hεεmōn di te ta wāa Siōniō.

Domi miya Yinni Gusunō u ra tōmbu domaru kue,
kpa u bu wāaru wē te ta n̄ kpeemō.

134

¹ Sāa daarun womu. Ge wee.

I Yinni Gusunō siaro bεε win sōm kowobu kpuro.

Bεε be i ra n wāa win sāa yerō sere ka wōkurō,

² i bεen nōma yiiyo win sāa yerun bera gia kpa i nùn
siara.

³ Yinni Gusunō u bεε domaru kuo Siōnin di
wi, wi u wōllu ka tem taka kua.

135

¹ I Yinni Gusunō siaro. I win yīsiru tōmō.

Bεε win sōm kowobu,

2 beε be i sɔmburu mɔ win sɔa yerɔ, i nɔn siaro.

3 I nɔn siaro, u sɔawa tɔn geo.

I ka win yĩsiru womu koowo, u sɔawa tɔn geo.

4 Yinni Gusunɔ u tii Isireliba Yakɔbun bweseru
gɔsia

ba n ka sɔa wigibu.

5 Na yẽ ma u kpã, mɛya wi, bɛsɛn Yinni u bũnu
kpuro kere.

6 Ye u kĩ, yera u ra ko wɔllɔ ka temɔ ka nim wɔkuɔ
ka gen sɔɔwɔ.

7 U ra de guru winu nu sɔɔsira handunia kpuro sɔɔ.
U ra de guru maakinu nu kora kpa u de gura yu
nɛ.

Kpa u woo kusiana gen wɔa yerun di.

8 U Egibitigibun bii gbiikobu go sere ka ben yaa
sabenu bii gbiikinɔ.

9 U sɔm maamaakiginu kua Egibitiɔ u ka yen sina
boko

ka win sɔm kowobu kpuro sɛɛyasia.

10 U bwese dabinu go, ma u sinam dangibu go.

11 Beya, Sihoni Amɔreban sunɔ ka Ogu Basanin
sunɔ

ka sere maa Kananiban sinambu kpuro.

12 U sinam ben tem sua

u win tɔmbu Isireliba wẽ ba tubi di.

13 Yinni Gusunɔ, wunɛn yĩsiru ta ko n wɔawa sere
ka baadommaɔ.

Ba ko n nun yaayewa waati baayere sɔɔ.

14 Yinni Gusunɔ u koo win tɔmbu siria,
kpa u win sɔm kowobun wɔnwɔndu wa.

15 Ba bwesenun bũnun bwãarokunu kuawa ka sii
geesu ka wura.

Tɔmbun nɔman sɔmbura.

16 Nu nɔsu mɔ, adama nu ku ra gari gere.

Nu nɔni mɔ, adama nu ku ra yam wa.

¹⁷ Nu swasu mɔ, adama nu ku ra gari nɔ.

Nu ñ wɛsiaru mɔ nin nɔwɔ.

¹⁸ Be ba nu sekumɔ ka be ba nu naane sãa,
be kpuro ba sãawa nge ni.

¹⁹ Isireliba, i Yinni Gusunɔ siaro.

Aronin bweseru, i Yinni Gusunɔ siaro.

²⁰ Lefin yenugibu, i Yinni Gusunɔ siaro.

Bɛɛ be i nùn nasie, i nùn siaro.

²¹ Yinni Gusunɔ u wãa Yerusalemuɔ.

I nùn siaro saa Siɔnin di.

I Yinni Gusunɔ siaro.

136

¹ I Yinni Gusunɔ siaro domi u sãa tɔn geo.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

² I Gusunɔ siaro, u bũnu kpuro kere.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

³ I yinnibun Yinni siaro.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

⁴ Wi turowa u ra sɔm maamaakigii bakanu ko.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

⁵ Wiya u wɔllu ka tem taka kua ka win bwisi.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

⁶⁻⁹ U tem teria nim wɔllɔ, ma u sɔɔ ka suru kua.

U sɔɔ kuawa u ka yam bururasia sɔɔ sɔɔ,

ma u suru ka kperi kua ye kpuro yu ka yam bururasia wɔkuru.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

¹⁰⁻¹¹ Wiya u Egibitigibun bii gbiikobu go.

Ma u Isireliba yara Egibitigii ben suunu sɔɔn di.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

¹²⁻¹⁵ Ka win dama u ka nim wɔku ge ba mɔ Naa yari
burana yiru,

ma u dera Isireliba ba tɔbura gen suunu sɔɔn di.
Ma u Egibitin sina boko ka win tabu kowobu sure
nim wɔku ge sɔɔ.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

¹⁶ Wiya u win tɔmbu kpara gbaburɔ.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

¹⁷⁻²⁰ Wiya u sinambu go be ba dam mɔ.

Beya, Sihoni Amɔreban sunɔ ka Ogu Basanin sunɔ.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

²¹⁻²² Wiya u tɔn ben tem win sɔm kowobu Isireliba
wɛ ba tubi di.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

²³⁻²⁴ Wiya u sun yaaya sanam mɛ sa wɔa sekuru sɔɔ.

Ma u sun wɔra be ba sun dam dɔremɔn nɔman di.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

²⁵ Wiya u ra hunde koni baayere dɔanu wɛ.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

²⁶ I Wɔrukoo siaro.

Win wɔnwɔndu ta ku ra kpe.

137

¹ Sa sɔwa Babilonin daarun goorɔ

ma sa sumɔ sa ka Siɔni yaayamɔ.

² Sa bɛsɛn mɔrɔkunu bwɛ dɔaɔ.

³ Be ba sun tabu di ba nɛɛ, su womu koowo.

Be ba sun dam dɔremɔ ba nɛɛ, su Siɔnin womusu
ko ka nuku dobu.

⁴ Adama amɔna sa ko kpɔ su Yinni Gusunɔ womusu
kua tem tukumɔ.

⁵ Yerusalemu, nà n nun duari, nen nɔm geu gu gbio.

⁶ Nà kun nun yaaye kpa a n sɔa nen nuku dobon
nuuru,

nen yara yu nen daro manio.

⁷ Yinni Gusunɔ, a de a Edɔmuban gari yaaya

yi ba gerua sanam me ba Yerusalemu kam koosiamə
ba nee, bu ye kero mam mam sere ka yen
kpeekpeekuə.

⁸ Babilonigibu, i saawa be ba koo kam koosia.
Doo naaru giwa wi u koo bee kōsa yèn bweseru i raa
sun kua kōsie.

⁹ Doo naaru giwa wi u koo been bibu sere u kōsuku
kperu wollo.

138

¹ Womu ge Dafidi u kua. Ge wee.

Yinni Gusunə, na nun siaramə ka nen gōru kpuro.
Kon nun tōma wəllun təmbun wuswaaə.

² Kon nun kpuna wunen sāa yee deerarə,
kpa n nun tōma wunen tən geeru ka wunen
bərəkiniurun sō.

Domi a yīsiru yara wunen nəə mwē te a ra yibien
sō.

³ Saa ye na nun soka, a man wurari.

A man dam kā, a man toro sindu wē.

⁴ Yinni Gusunə, sinambu kpurowa ba koo nun
siara.

Domi ba wunen gari nua.

⁵ Ba koo wunen kookoosu siara.

Domi wunen beere ya kpā.

⁶ Yinni Gusunə, baa me a kpā, a be ba tii kawē
waamə.

Ma a ra be ba tii sue tubu saa tontonden di.

⁷ Nā n sīimə nuku sankiranun swaa səə,
a ra man wāaru wē.

A ra nen yiberēba nōmu demie bā n ka man mōru
sewa.

Meya wunen dam mu ra man faaba ko.

⁸ Yinni Gusunə, kaa man sanna.

Wunen tən geeru ta n nōru mə.

Be a taka kua, a ku bu deri.

139

¹ Dafidin womu ge u wom kowobun wirugii kua.

U nεε,

Yinni Gusunə, a man wēera, a maa man gia.

² A nən sindu ka nən seebu yē.

A nən bwisikunu tuba sarun di.

³ A nən sanum ka nən kpindu yē.

A maa nən swεε kpuro yē.

⁴ N sere nəə wukia, a nən gere kpuro yē kə Yinni
Gusunə.

⁵ A ka man wāa biru ka wuswaa,
ma a man wunen nəmu səndi.

⁶ Yēε ten bweseru ta man sāawε maamaaki baka.
Ta kpā, na n kpē n tu tubu.

⁷ Ma gia kon wunen Hunde kisirari n da.

Nge ma gia kon duka we a kun ka man wa.

⁸ Nà n yəəwa sere wəllə, a wāa mi.

Nà n da gəriə, a maa wāa mi.

⁹ Nà n da səə yari yerə n kun mε səə duu yerə nim
wəkun goorə,

¹⁰ min tii, wunen nəmuwa ga koo man kpara,
kpa wunen nəm geu gu man nεε.

¹¹ Nà n nεε, yam wəkura koo man bere,
yam da bururewa mi na wāa.

¹² Baa yam wəkuru ta n tiri wunen mi.

Wəkuru ta buririwa nge səə səə.

Yam wəkuru ta balliməwa nge yam bururam.

¹³ Wuna a nən wasin doo dooka məma.

Wuna a man swεεna nən meron nukurə.

¹⁴ Na nun siara yèn sə a man taka kua
ka wunen dam maamaakigim.

Wunen nəman səma kun gere mə.

Yeniwa na yē sāa sāa nēn gōruo.

¹⁵ Sanam mε ba man mōma asiri sōo,
ma ba man swεena nēn mēron nukurō,
nēn wasi kun nun berue.

¹⁶ A man wa saa ba nēn nukuru dumān di.
Wunēn tireru sōora ba nēn wāarun tōnun geeru
yorua na sere nu dibu torua.

¹⁷ Gusunō, wunēn bwisikunu nu duku.

Nin dabira banda.

¹⁸ Nà n nu garimō, nu yani sēeri dabiru kere.

Nà n maa dom seewa, na ra n wāa ka wunε.

¹⁹ Gusunō, a de tən kōsobu bu gbi,
kpa tən gowobu ba n ka man tonde.

²⁰ Be, be ba sāa wunēn yiberεba,

ba nun gari kōsi manimō.

Wunēn yīsira ba ka weesu mō.

²¹ Yinni Gusunō, be ba nun tusa ka be ba ra nun
seesi,

na n̄ kon bu tusi?

²² Na bu tusa too too, na bu garisi nēn yiberεba.

²³ Gusunō, a man wēerio kpa a nēn gōru gia.

A nēn laakari mēerio kpa a nēn bwisikunu tubu.

²⁴ A mēerio a wa nà n wāa swaa kōsa sōo,
kpa a ka man da wāaru te ta ku ra kpen swaa sōo.

140

¹ Womu ge Dafidi u wom kowobun wirugii kua.

Ge wee.

² Yinni Gusunō, a man wōro tən kōsobun nōman di.

A man gbaro gbanagibun nōman di.

³ Domi kōsa ba ra n bwisikumō ben gōruo.

Kpa ba n sōoru kpeere baadomma bu ka tabu ko.

⁴ Ba ra ben yara derewa nge waa.

Kpa ben nōo ga n dēε mō nge surōkōru.

⁵ Yinni Gusunɔ, a man tɔn kɔso gbaro.

A man gbanagibu giro be ba kasu bu man sura.

⁶ Wee tii suobu ba man yina beriamme.

Ba man taa yinuamme swaa sɔɔ.

Ma ba man yɔɔru bwɛɛye.

⁷ Adama na nɛɛ, Gusunɔ, wuna a sãa nen Yinni.

A swaa tem kpɛiyɔ a nen kanaru nɔ.

⁸ Yinni Gusunɔ, a sãawa gb̄araru tɛn mi na ra kuke
n ka faaba wa.

A ra nen wiru bere tabun saa sɔɔ.

⁹ A ku de tɔn kɔson kɪru tu kooɔa.

A ku de ye u nia sãa yu kooɔa, kpa u ku raa tii sua.

¹⁰ Be ba man kooɔo buremɔ

a de ben toranu nu wɔri ben wiru wɔllɔ.

¹¹ A bu dɔɔ wisio kpa a de bu wɔri wɔru bɔkɔ sɔɔ

gɛn min di ba n maa kpɛ bu yari.

¹² Wi u weesu mɔ u n tɔsimɔ tem mɛ sɔɔ.

Kɔsa ya ko n maa gbanagii swiwa sere u ka kam ko.

¹³ Na yɛ ma Yinni Gusunɔ u ra wɔnwɔndo siriewa
dee dee.

Kpa u maa sãaro nɔn win gem wɛ.

¹⁴ Geema, gemgibu ba koo nun tɔma kpa ba n wãa
wunɛn wuswaaɔ.

141

¹ Womu ge Dafidi u kua. Ge wee.

Yinni Gusunɔ, na nun soku, a na fuuku nen mi.

A nen nɔɔ swaa dakio nà n nun sokumɔ.

² A de nen kanaru tu nun girari nge turare nubu
durorugian wiisu.

Kpa nɔma ye na yiiye ya n sãa nge kɛru

te ba ra ka nun naawɛ wunɛn sãa yerɔ yoka.

³ Yinni Gusunɔ, a nen nɔɔ bɔkuo.

A nen nɔɔ sarusu kɔsuo.

⁴ A ku de nen gɔru gu da kɔsa gia.

A ku de n kom kōsum ko ka be ba gem sariru swīi.

A ku de n ka bu tōo baka dim di.

⁵ Gemgii ù n man so, kīra u man sōasi.

U n man gerusi, u man gum tārewa nen wirō.

Na ñ ye yinamō.

Adama na ñ nen kanaru marimō tən kōsobun sō.

⁶ Gusunō, a ben siri kowobu sureo kpenu sōo,

kpa bu nen gari swaa daki,

domi yi sāawa gari dori.

⁷ Nge me bà n kōrō mō tem mu ra nōo baare,

nge meya gōribun wāa yera koo nōo baara

tu ben kukunu mwe ni nu yarinε.

⁸ Yinni Gusunō, wuna na mēera.

Wunen miya na kukua.

A ku nen wāaru doke kari sōo.

⁹ A man gbaro tən kōsobun yina ye ba man berien di.

A man gbaro ben taa ye ba man berien di.

¹⁰ A de tən kōso be, bu wōri ben yina sōo,

kpa ne, n kisira min di.

142

¹ Dafidin womu ge u kua sanam me u kanaru kua kpee wōru sōo. Ge wee.

² Na Yinni Gusunō nōogiru sue na nùn suuru kanamō.

³ Na nùn nen nuku sankiranu sōomō.

Na nùn nen wahala saariamε.

⁴ Nā n mwia kpana, wuna ra n yē ye kon ko.

Ba man yina beria swaa yē sōo na sīimō.

⁵ A mēerio nōm geuō a wa ma goo sari wi u ka man yō.

Na ñ kuku yeru mō.

Goo sari wi u maa nen bwisikunu mō.

6 Yinni Gusunə, wuna na sokumə.
 Na nɛɛ, wuna a sãa nɛn kuku yeru.
 Wunɛ turowa a sãa nɛgii dunia ye sɔɔ.
 7 A nɛn wuri swaa dakio, domi na nuki sankire too.
 A man yakio be ba man nɔni sɔɔmɔn nɔman di,
 domi ba man dam kere.
 8 A man yaro dɛsirun di, kpa n nun takaru ko.
 À n man durom kua, geegiba koo na bu man sik-
 erena.

143

1 Womu ge Dafidi u kua. Ge wee.
 Yinni Gusunə, a nɛn kanaru nɔɔwə.
 Kpa a nɛn bikiabu swaa daki.
 A man wisio wunɛn bɔrɔkiniru ka wunɛn gem sɔɔ.
 2 A ku nɛ, wunɛn sɔm kowo siri,
 domi goo sari wi u koo gem wa wunɛn mi.
 3 Nɛn yiberɛ u man naa swĩ.
 U nɛn wãaru tem taare.
 U dera na wãa yam wɔkurə nge be ba gu n tɛ.
 4 Yen sɔna nɛn hunde ya dam dwiia,
 ma na nuki sankire too.
 5 Na gasɔn wãaru yaaye.
 Na wunɛn sɔma kpuro lasabu mɔ,
 ma na wunɛn nɔman sɔmburu bwisikumə.
 6 Wuna na nɔma tĩ.
 Nɛn gɔru ga wunɛn bɛkɛ barə
 nge mɛ tem gbeba ra n nim kĩ.
 7 Yinni Gusunə, na mwia kpana.
 A man wisio kpaaka.
 A ku man biru kisi kpa n ku ko nge be ba wãa gɔrio.
 8 A man wunɛn tɔn geeru sɔɔsio bururu ka yoka,
 wuna na naanɛ sãa.
 A man swaa sɔɔsio ye kon swĩ,
 wuna na nɛn hunde nɔmu sɔndia.

9 Yinni Gusunɔ, a man wɔro saa nɛn yiberɛban
nɔman di,

wunɛn miya na kuku yeru kasu.

10 Wuna sãa nɛn Yinni.

A man sɔɔsio mɛ ko na n da wunɛn kīru ko.

A de wunɛn Hunde geo wi, u man kpara swaa ye ya
nɔɔ nɛ sɔɔ.

11 Yinni Gusunɔ, a man wɔro nge mɛ a nɔɔ mwɛɛru
kua.

A nɛn hunde wunɔ wahalan di wunɛn gem sɔ.

12 A nɛn yiberɛba kam koosio,

kpa a nɛn wɛrɔbu kpuro kpeerasia yɛn sɔ a man kī.
Na sãawa wunɛn sɔm kowo.

144

1 Womu ge Dafidi u kua. Ge wee.

Yinni Gusunɔ, na nun siara

wunɛ wi a sãa nge nɛn kpee baa.

Wuna a ra man tabu sɔɔsi.

2 Wuna a ra man durom kue kpa a man kɔsu.

Wuna a sãa nɛn kuku yee dangiru ka nɛn faaba
kowo.

Wuna a sãa nɛn tɛrɛru te ta ra man ganɛ.

Wuna a ra de bwesenu nu n man wiru kpīiyɛ.

3 Yinni Gusunɔ, wara ra n tɔnu a n sere ka win
bwisikunu mɔ.

Wara ra n tɔnu a n sere ka win weeweenu mɔ.

4 Tɔnu u sãawa nge woo.

Win wãarun tɔnu nu sãawa nge saaru te ta ra
doonɛ.

5 Yinni Gusunɔ, a de wɔllu tu tem dɛbɛ dɛbɛ ko kpa
a sarama.

A guunu babo kpa dɔɔ u yari ni sɔɔn di.

6 A de guru maakinu nu sɔɔsira, kpa a nɛn yiberɛba
yarinasia.

A bu sɛɛnu tweeyo kpa a de bu yarina.

⁷ A wunen nɔmu demiamama wɔllun di.

A man wɔro kpa a man faaba ko

nim bakam ka tɔn tukobun min di

⁸ be ba ra n gari kam yaramɔ ben nɔsun di,

kpa ba n ben nɔm geu yiye

bu ka nɔɔ mwɛɛ weesuginu ko.

⁹ Yinni Gusunɔ, kon nun wom kpɔɔ kua.

Kon nun womu kua ka mɔrɔku serum wɔkuruguu,

¹⁰ wunɛ wi a ra sinambu faaba kɔ,

kpa a nɛ, Dafidi wunen sɔm kowo yara takobi
gɔɔgian di.

¹¹ Yinni Gusunɔ, a man wɔro,

kpa a man faaba ko tɔn tukobun nɔman di,

be ba ra n gari kam yaramɔ ben nɔsun di,

kpa ba n ben nɔm geu yiye

bu ka nɔɔ mwɛɛ weesuginu ko.

¹² A de bɛsɛn bii aluwaasiba bu ko nge dɔa

ni nu kpia dee dee nin piiburun di,

kpa bɛsɛn bii wɔndiaba bu maa ko kurɔ burabu

nge gberɛ be ba dɔka ba sɔa sina kpaarun buraru.

¹³ A de bɛsɛn biranu nu dɔa bwese bweseka yibu,

kpa bɛsɛn yaa sabenu nu dabia nu ko suba nɔrɔm
nɔrɔm

ka nɔrɔm nɔrɔm suba wɔku wɔkubu bɛsɛn gberu
kpaanɛɔ.

¹⁴ A de bɛsɛn ketɛba bu kuura.

A ku de goo u sun wɔri kpa u sun yoru mwɛɛri u ka
doona.

A ku maa de nuku sankiranun wuri yi nɔɔra bɛsɛn
SWɛɛ sɔɔ.

¹⁵ Doo nɔɔrugira bwese te ta sɔa nge mɛ.

Doo nɔɔrugira bwese te ta Gusunɔ mɔ Yinni.

145

¹ Womu ge Dafidi u kua u ka Gusunə siara. Ge wee.

Gusunə nən sina boko, kon nun wəlle sua.
Kon wunen yīsiru təma sere ka baadommaə.

² Tɔɔ baatere kon nun siara.
Meya kon wunen yīsiru təma sere ka baadommaə.

³ Yinni Gusunə, a kpã. Wuna n weenε bu siara.
Wunen kpāaru ta n nəru mə.

⁴ Saa baayeren təmbu bu wunen səma siaro.

⁵ Kon wunen yikon giriman kpāaru gere.
Kpa n wunen səm maamaakiginun gari kpara ka womu.

⁶ Ba koo wunen dam bakam gari gere,
kpa nε, n maa wunen kpāarun gari kpara.

⁷ Ba koo wunen tən geerun kpāaru yaaya
kpa bu taki ko wunen gem sɔ.

⁸ Yinni Gusunə, a wənwəndu mə, a ra maa təmbu
durom kue.

A ku ra məru se fuuku. Wunen tən geera kpã.

⁹ Yinni Gusunə, a təmbu kpuro kī.
Wunen wənwəndu ta ra sɔsirewa wunen taka
koora kpuro sɔɔ.

¹⁰ Yinni Gusunə, wunen taka koora kpuro ya koo
nun bεεε wě,

kpa be ba sãa wunεgibu bu nun siara.

¹¹ Ba koo wunen bandun bεεεn gari gere,
kpa bu wunen dam gari kpara

¹² bu ka wunen səm maamaakiginu təmbu sɔsi
ka sere wunen bandun yikon girima.

¹³ Wunen bandu ta ko n wāawa sere ka
baadommaə.

Meya kaa n tu dii sere ka baadommaə.

Yinni Gusunə u ra win nəɔ mwεenu yibie.

Ye u m̀ kpuro sɔɔ, u ra win tən geeru sɔɔsi *.

¹⁴ Yinni Gusunɔ, a ra tən be ba wərumaa dɔɔ gabe,
kpa a be ba dam dwiiya tāsisia.

¹⁵ Təmbu kpurowa ba mɛɛra wunen mi gia ka
yīiyəbu,

domi wuna a ra bu dīanu wē nin saa sɔɔ.

¹⁶ A ra wunen nɔma demie
kpa a hunde koni baayere wē yèn bukata ya m̀.

¹⁷ Yinni Gusunɔ, a sãawa gemgii wunen swɛɛ kpuro
sɔɔ.

Mɛya a ra maa wunen wənwəndu sɔɔsi sɔma ye a m̀
kpuro sɔɔ.

¹⁸ Yinni Gusunɔ, be ba nun sokumɔ ka gõru dɛɛrɔ,
ben bəkuəra a ra n wãa.

¹⁹ A ra be ba nun nasie kīru yibie
kpa a ben wuri nɔ a bu faaba ko.

²⁰ A ra be ba nun kī kōsu
kpa a tən kōsobu kam koosia.

²¹ Kon wunɛ Yinni Gusunɔ tɔma
kpa təmbu kpuro bu wunen yīsi dɛɛraru bɛɛɛ wē
sere ka baadommaɔ.

146

¹ I Yinni Gusunɔ siaro.

Nɛn bwɛra, a Yinni Gusunɔ siaro.

² Kon wunɛ Yinni Gusunɔ siara nɛn wāarun tōnu
kpuro sɔɔ.

Kon wunɛ Gusunɔ nɛn Yinni womu kua nɛn
wāarun tōnu kpuro sɔɔ.

³ I ku bɛɛn naanɛ doke sinambu sɔɔ,
ba sãawa təmbu,
ba n̄ kpɛ bu bɛɛ faaba ko.

* **145:13** - Naa sinin bənu ya n̄ wãa yellun tirenu kpuro sɔɔ. Adama
ya wãa Heberum tireru garu sɔɔ te ba wa daku te.

4 Ben wēsiaru ta ra doonewa kpa bu wura bu ko tem.

Yen tō te, ben himba kpuro ya kam kuawa mi.

5 Doo nārugiiwa win yīyabu wāa wunε Gusunō Yakabun Yinni sō.

Doo nārugiiwa wi u win naanε doke Gusunō win Yinni sō.

6 Wiya u wōllu ka tem kua ka nim wōku

ka ye ya wāa ye kpuro sō.

U sāawa gemgii sere ka baadomma.

7 U ra be ba dam dāremō ben gem wē.

Kpa u be ba gōru soore dīanu wē.

Yinni Gusunō u ra yobu yakie.

8 U ra wōkobu nōni wukie.

U ra be ba taare seeye. U ra gemgibu kā.

9 U ra sōbu kōsu. U ra maa gōminibu ka gobekuba nōri.

Kpa u tōn kōsobun himba kam koosia.

10 Yinni Gusunō, u ko n bandu diiwa sere ka baadomma.

Gusunō Siōnin Yinni, u ko n wāawa sere ka baadomma.

Yen sō, i Yinni Gusunō siaro.

147

1 I Yinni Gusunō siaro.

Domi n wā bu Gusunō bešen Yinni siara.

N maa wā bu nūn tōma.

2 Yinni Gusunō u Yerusalemu seeyamō.

U Yerusalemugii be ba raa yoru mwēera mēnamō.

3 U be ba nuki sankire nukuru yēmiasiamō.

U ben mēeran bosu bōkumō.

4 U kperi garimō ma u yin baayere yīsiru kēmō.

5 Bešen Yinni u kpā, u maa dam mō.

Win bwisi kun nōru mō.

6 Yinni Gusunə u ra wənwəndobu nəəri.
Kpa u tən kōsobu sura sere temə.

7 I Yinni Gusunə siarabun womusu kuo.
I Gusunə bəsen Yinni siaro ka mərəku.

8 U ra de guru wiru tu wəllu wukiri,
kpa u gura səaru kua yu ka ne tem səə,
kpa u yakasu kpiisia guunu wəllə.

9 Wiya u ra yaa sabenu dīanu wē,
kpa u gunə binu dīanu wē sanam me nu kuuki mə.

10 Win naane kun wāa dumin dam səə.
Win yīyəbu kun maa wāa tənun dukan dam səə.

11 Be ba nūn nasie ka be ba win durom yīyə, beya
u kī.

12 Yerusalemu, a Yinni Gusunə siaro.
Siəni, a Gusunə wunen Yinni bēere wēeyə.

13 Domi wiya u ra wunen kənnən gambon sēretii
dam sire,

kpa u wunen tambu domaru kua.

14 U ra de bəri yəndu ta n wāa wunen temə.

Kpa u de alikama ya n yiba wune səə.

15 U ra win woodaba nəəsie handunia səə.

Win gari yi ra duka dewa fuuku fuuku.

16 U ra de nim kperugim mu ne,

kpa mu n buriri nge yāa sansu.

U ra de guru kpenu nu ne kpa nu n sāa nge torom.

17 U ra n guru kpee ni kasi məwa tia tia.

Wara koo kpī u yāra u yen wooru ma.

18 U n gari gerua, nim kperugim me, mu ra
yandewa.

U n maa dera woo ga mu swee, mu ra kokuwa mu
doona.

19 U win gari ka win woodaba ka win gere Yakəbu
wi ba mə Isireli sōwa.

20 U ñ bweseru garu kue mε.
 Ten garu ta ñ maa win woodaba yẽ.
 Yen sō, i Yinni Gusunō siaro.

148

1 I Yinni Gusunō siaro.
 I Yinni Gusunō siaro saa wəllun di.
 I nùn siaro saa wəllun səə səən di.
 2 Bεε win gəradoba kpuro, i nùn siaro.
 Bεε win tabu kowobu kpuro, i nùn siaro.
 3 Sōə ka suru, i nùn siaro.
 Bεε kperi kpuro, bεε be i ballimə, i nùn siaro.
 4 Bεε be i wāa wəllun səə səəwə, i nùn siaro.
 Bεε nim mε mu wāa wəllə, i nùn siaro.
 5 U wooda wē, ye kpuro ya koorə.
 Ye kpuro yu nùn siaro.
 6 U ye tāsisia sere ka baadommaə.
 U koo wooda yi, win tii kun maa ye saramə.
 7 Saa tem səən di, i Yinni Gusunō siaro.
 Bεε nim wōku ka nim bwee bakanu ka yεε
 nanumgii yi yi wāa səə, i Yinni Gusunō
 siaro.
 8 Dōə ka guru kpenu ka guri baka ka bukə ka woo
 bəkə,
 bεε be i win woodaba mεm nəəwammε, i Yinni
 Gusunō siaro.
 9 Bεε guunu ka gungunu ka dāa ye ya ra ma ka
 seduruba,
 i Yinni Gusunō siaro.
 10 Gbeeku yεε ka yaa sabenu kpuro ka yεε yi yi
 kabirimə ka gunəsu,
 i Yinni Gusunō siaro.
 11 Handunian sinambu ka bwesenu kpuro ka sina
 bibu ka handunian siri kowobu kpuro,
 i Yinni Gusunō siaro.

12 Aluwaasiba ka wəndiaba, təkənu ka bibu,
 13 bεε kpuro, i Yinni Gusunən yīsiru bεεre wεeyə.
 Win yīsira kpā. Win girima ya wəllu ka tem sare.
 14 U win təmbu Isireliba be, be ba nun naane sāa
 ba wāa win bəkuə dam wesia ma n kua bεεre baka.
 Yen sō, i Yinni Gusunə siaro.

149

1 I Yinni Gusunə siaro.
 I Yinni Gusunə wom kpəə kuo.
 I nùn təmə təmbun suunu səə be ba nùn naane sāa.
 2 Isireli, a yēerio wi u nun taka kua səə.
 Siəngibu, i yēerio bεen sina bokon sō.
 3 I nùn siaro ka yaabu.
 I nùn siaro ka baranu ka mərəkunu.
 4 Yinni Gusunə u win təmbu kī.
 U ra wənwəndobu bεεre wε u bu faaba ko.
 5 Be ba Yinni Gusunə naane sāa, bu nasara suo ka
 bεεre baka.
 Bu nuku dobun kuuki koowo ben kpin yenu wəllə.
 6 Ba n da Gusunə siare ka baadomma
 kpa takobi ye ba dēera biru ka wuswaa ya n wāa ben
 nəmāə
 7 bu ka bwese tukunu mərə kəsie,
 kpa bu nu sεeyasia.
 8 Kpa bu nin sinambu bəke ka yəni,
 kpa bu maa nin wirugibu bəke ka sisu,
 9 kpa bu nu siri nge mε ba yorua.
 Ya ko n sāawa bεεre baka win təmbun mi be ba nùn
 naane sāa.
 I Yinni Gusunə siaro.

150

1 I Yinni Gusunə siaro.
 I nùn siaro win sāa yerə.

I nùn bæεε wēεyɔ batuma mi win yiiko ya
sɔ̄siramɔ.

² I nùn siaro win sɔm maamaakigii ni u kuan sɔ̄.

I nùn bæεε wēεyɔ nge mε win kpãara nε.

³ I nùn siaro ka kɔbi.

I nùn siaro ka mɔrɔkunu ka gɔ̄genu.

⁴ I nùn siaro ka baranu ka yaabu.

I nùn siaro ka mɔrɔkunu ka koronu.

⁵ I nùn siaro ka sekεtirε ni nu som do.

⁶ Hunde koni baayere ye ya gesi wē̄siamɔ, yu Yinni
Gusunɔ siaro.

I Yinni Gusunɔ siaro.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cciv

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8